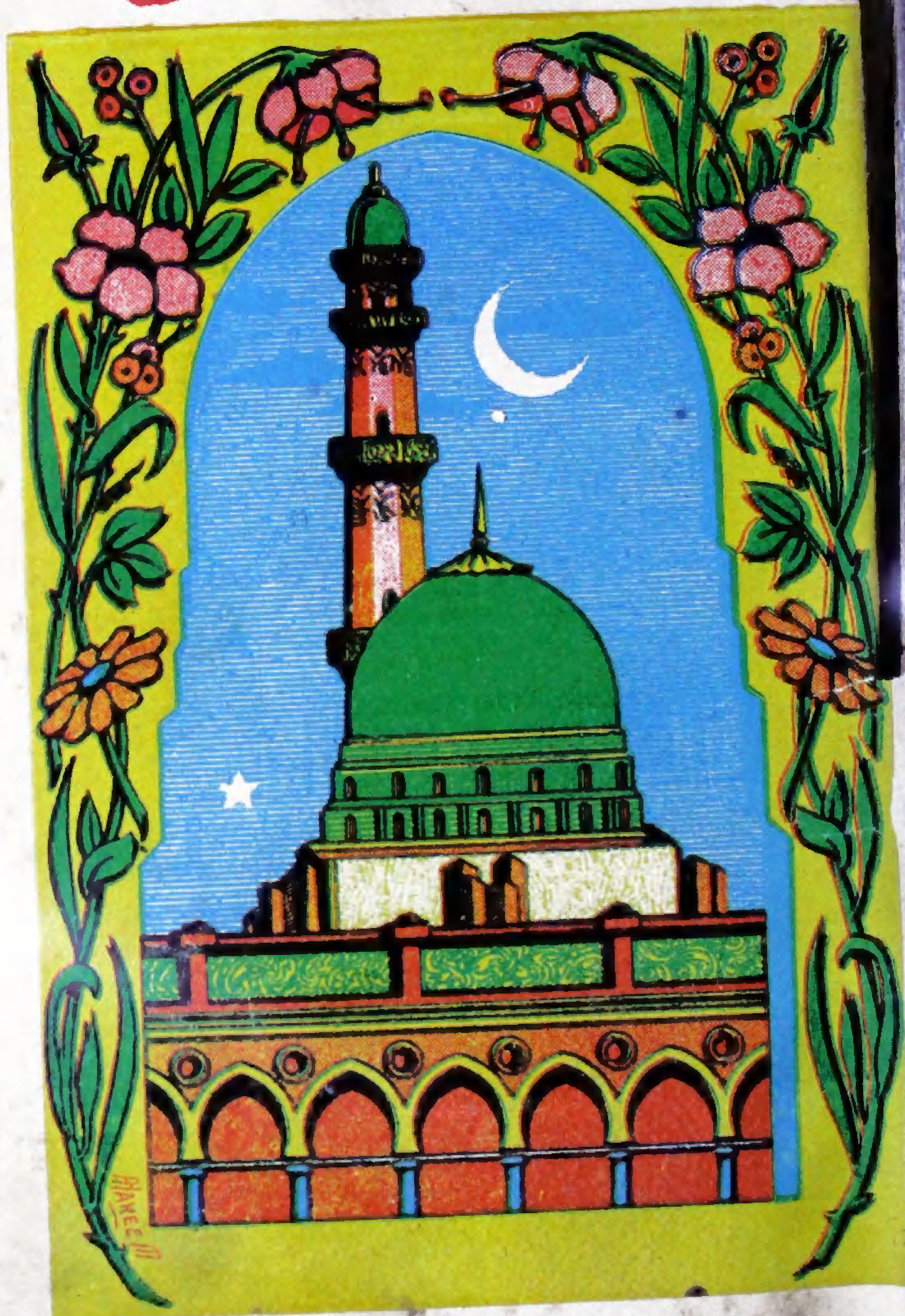
مدینے دے موتی

19

۱۰۶

انتخاب لاجواب از تصانیف

حاجی چراغ دین جونیکے والا

موسومہ بہ

حاجیاں دا سفر نامہ

لاہور نوں کراچی تے کراچی توں مکے شریف تک

معروف بہ

مدینے دے موتی

حصہ اول

چھاپہ

ملک بشیر احمد تاجر کتب و پبلشر کشمیری بازار لاہور

قیمت دو روپے اٹھ آنے ۲/۸/

ٹکٹ بہشتی یا مکے مدینے دی سیر

یعنی

چراغ محمدی

پنجابی دے مشہور تے شہرہ آفاق شاعر میاں چراغدین جو نیکے والا دی کئی سالاں دی محنت تے ریاضت دا نچوڑ اے۔ اسلامی شریعت دے مسئلے تے حکائتاں، حضور سرور کائنات دے معجزے، اصحابان کرام دیاں کراماتاں۔ قرآن مجید دے معجزے تے کلام پاک دیاں سورتاں دیاں تفسیراں، بیروزگاری، تنگدستی، بیماری تے مصیبتاں نوں دور کرن دے عملیات شعراں وچ لکھ کے میاں صاحب نے کتاب نوں چار چند لگا دتے نے۔ ایس کتاب نوں پڑھ کے گنہگار پاکباز تے انسان انسان کامل بن جاندا اے۔ مولوی عبدالستار دی طرز تے لکھی ہوئی ایس کتاب نمیاں چراغدین داناں بام عروج تے پہنچا دتا تے ملک بشیر احمد پبلشر دے ناں دیاں دھماں چار کوٹ پے گیاں تے ایس کتاب دی قیمت صرف آٹھ روپے معہ محصولڈاک

کتاب خریدن لگیاں تسی پڑھ کے چنگی طرح ویکھ لوؤ کہ کتاب دے اُتے "ٹکٹ بہشتی یا مکے مدینے دی سیر تے چراغ محمدی" ایہہ تنے ناں لکھے ہوئے ہون تے چراغدین جو نیکے والے دی بنی ہوئی تے ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی ہووے۔ اجکل کئی شاعر نقلی کتاباں بناون لگ پئے نے ایسواسطے تسی ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب دیکھ کے خریدو۔

ملنے کا پتہ } ملک بشیر احمد تاجر کتب و پبلشر کشمیری بازار لاہور

مدینے دے موتی

حصہ اوّل

رب دی تعریف

حمد ہزاراں خالق تائیں واحد ذات ربانی
جسنوں چاہے عزت بخشے یا ذلت دیندا
جے چاہے رب ادنے تائیں اعلےٰ جلد بناوے
رزق پچاوے ہراک تائیں روزی تار بتاری
داوہ صفتاں لائق مولا اللہ خالق سائیں
جینے نبی محمد سرور ساڈے پاس پوچایا
پاک نبی دی باجھ شفاعتوں ہوگ خلاصی نامیں
چارے یار نبی سرور دے چارے تھم آسمانی
اس تھیں پچھے دستگیر دی میں پھر ملح سناواں
چوروں قطب بنایا پھڑکے ایسا کشف دکھایا

عاجز بندہ نہ کر سکے کدے تعریف زبانی
سخت کلام کرے کوئی بندہ اوہ نہ گلہ کریندا
ویندا تخت غلاماں تائیں کیہڑا عذر لیائے
دن تے راتیں کدی نہ سوندا آپ خدا وند قاضی
صفت ثنائیں لائق اوہنوں ہو سکیندی نامیں
جینے سانوں دنیا اُتے سدھا راہ بتایا
اوّل آخر ظاہر باطن شان وِتا رب سائیں
اکو جیہی تعریف چڑھاندی شک اسو چہ جانی
اسدی بھی میں دیکھ کرامت صدقے سرمہ جاواں
ذات خدا دی دلوں جسم بے پروا ہی پایا

پھر ماں باپ پیارے دی میں آکھ تعریف سناواں
شاید ایس وسیلے دنیاں میں بھی بخشیا جاواں

حج کرن دا چاء

تے ساریاں مسلماناں نوں ہندا اے۔ پر اوہ سارے ای مکے نہیں چلے جاندے۔ کوئی کوئی بندے جنہاں نوں عشق رسولؐ دا بہتا رنگ چڑھ جاندا اے، تے رب دی ذات انہاں تے مہربانی کردی اے۔ صرف اوہ ہی بندے مکے تے مدینے دی سیر کر سکدے نے۔

اک **مولوی عمر دین** اپنے پنڈ وچ مسیت دا امام سی۔ بڑا ای نیک تے عقلمند سیانا۔ اوس نوں قرآن مجید، حدیث شریف تے فقہ دے بہت سارے مسئلے یاد سن۔ اوس دی زبان بڑی مٹھی تے رسیلی تے آواز ایڈی مست تے سریلی سی کہ جدوں وعظ کرن کھلو جاندا سی۔ تے دوروں نیڑلیوں ہزاراں مخلوق ٹٹ کے اکٹھی ہو جاندی سی۔ اوہدی تقریر سن کے لوکاں نوں بڑا سواد آوندا سی۔ لوک اوہدیاں گلاں باتاں تے وعظ نصیحت سن کے بہت خوش ہوندے سن۔

اک دفعہ نصیباں والے کجھ بندے حج کرن نوں چلے تے مولوی صاحب نے اوہناں نوں ٹورن لگیاں اک پنجابی دی نظم پڑھی۔ اوہ نظم ایہہ سی۔

"حج دیاں آساں"

حاجی چلے حج نوں تے ہویاں منظوریاں

آساں کدی ساڈیاں وی ہون گیاں پوریاں

بھیڑیانئیں پھڑ ماہی لاوندا گلے نال جانو
سوہنیاں تے چنگیاں نوں ہیندا آکھال جانو
اوتھے نہیں منظور کدے سونے دیاں چوڑیاں
آساں کدی . . . . . .

ایسے طرح ساڈا وی تاں وار کدی آویگا
رب سانوں نبی دے دوارے تے بلاویگا
رج رج ہون گیاں اسانوں حضوریاں
آساں کدی . . . .

ہر ویلے آس ایہو لگی لے نئوں دی
دیکھ لواں کیہڑی سوہنی بستی اے رسول دی
جتھے سجدہ کیتا خاکی ناریاں تے نوریاں
آساں کدی . . . .

جدوں حاجی حج لئی سال پچھوں جانلینے
ہنجواں نے وچ میرے نین ڈب جانلینے
تدوں کہاں شالا کدے دور ہون دوریاں
آساں کدی . . . .

اک واری ویکھ لاں مدینے دیاں گلیاں
گلیاں جو لگدی سبھے جنت دی کلیاں
رب ویلے ٹال سردن دکھ مجبوریاں
آساں کدی . . . .

حاجیو جے چلے او نبی دے دربار نوں
لے چلو نال ایس عاشق گنہگار نوں
راہ وچ چھڈ کے نہ جاؤ نہ بھسوڑیاں
آساں کدی ساڈیاں وی ہون گیاں پوریاں

مولوی عمر دین نے جدوں ایہہ نظم پڑھی تے لوکاں دیاں اکھاں وچوں چھم چھم ہنجو وگن لگ پئے۔ تے خود مولوی عمر دین دی داڑھی وی ہنجواں دی تار نال بھج گئی۔

خبرے اوہ کیہڑی کرماں والی گھڑی تے کیہڑا پل سی۔ کہ رب نے اوہدی دعا نیڑے ہوکے سنی تے قبول کر لئی۔ قدرت نے ایسا ڈھو ڈھویا تے سبب بنایا کہ اوہدے کول حج دے خرچ جوگی رقم جمع ہو گئی۔ رقم بنک وچ جمع کرائی تے درخواست دے دتی۔ اللہ دا کرنا کی ہویا کہ اوہدی عرضی

منظور ہو گئی سے

مولوی عمردین دے اُتے مولا کرم کمایا ۔۔۔ ہو گئی منظوری حجدی ولدا مقصد پایا
کھڑیا پھل کملایا ہویا ولوچہ خوشیاں آیاں ۔۔۔ عمردین دے ولدیاں آساں سبھے رب پُنچایاں
روضہ پاک دیکھن داہویا ولوچہ خشق زیادہ ۔۔۔ کئی مدتاں لے پھُوں پورا کیتا رب ارادہ
حج سفر دی مولوی صاحب کر دا جلد تیاری ۔۔۔ لوکیں آن مبارکاں دیندے ہویا فضل غفاری
سدا گھل منگا لئے اپنے آسنے یار پیارے ۔۔۔ حج نوں عمردین جے چلیا سُنکے آگئے سارے
دیناں تیلی گاماں رائیں صادق ہٹی والا ۔۔۔ صوفی النور منشی اکرم آیا جھٹ جمالا
نعت خوان بشیر بھی آیا لوون حاجی تائیں ۔۔۔ کہن بشیر نوں سارے رل کے نعت حضور سنائیں
حاجی دے گھر مجلس لگی پڑھن درود سلاماں ۔۔۔ نال خوشی دے نعرے مارے رل خاصاں تے عاماں

درود شریف

پڑھو صلّے علےٰ نبینا صلّے علی محمدٍ
صلّے علےٰ شفیعنا صلّے علےٰ محمدٍ

صلّے علےٰ حبیبنا صلّے علےٰ محمدٍ ۔۔۔ صلّے علےٰ طبیبنا صلّے علےٰ محمدٍ
صلّے علےٰ رحیمنا صلّے علےٰ محمدٍ ۔۔۔ صلّے علےٰ کریمنا صلّے علےٰ محمدٍ
نعت بشیر پڑھن سی لگا سُندی مجلس ساری ۔۔۔ صفت محمدی سُنکے یارو رقعت ہو گئی طاری

نعت شریف

سوہنے محمدؐ اُتوں تن من وار چھڈ
بادی دی غلامی وچہ وقت گذار چھڈ

صدا انہیوں غافلا توں جگ وچہ جیوناں ۔۔۔ موت دا پیالہ پیناں اوڑک نوں پیوناں

جیوندی جانے عقبہ دا کم کوئی سنوار چھڈ
ہادی دی غلامی وچہ وقت گذار چھڈ

بہین تے بھراواں اوتھے کم نہیوں آوناں
چھڈ کے بہاراں ڈیرا قبر انوچہ لاوناں
ڈگ گئے نے لکھاں اگے جگ دا بازار چھڈ
ہادی دی غلامی وچہ وقت گذار چھڈ

اکلن تیرے سارے ٹٹ جانے مان بھئی
مال تے جاگیراں دا نہ کریں کوئی گمان بھئی
عاجزی نوں پھڑلے کرنا خودی تے ہنکار چھڈ
ہادی دی غلامی وچہ وقت گذار چھڈ

ربلے حبیب والی یاری نوں بھلاویں نہ
بحر غماں دے وچہ ڈب کتے جاویں نہ
نام محمدؐ بیلے کشتی نوں تار چھڈ
ہادی دی غلامی وچہ وقت گذار چھڈ

سوہنا نام چم کے تے اکھاں نال لاویں
پٹہ توں غلامی دا گلو چہ پالویں
ڈھوئی نہیوں ملنی عاصی سوہنے دا دوار چھڈ
ہادی دی غلامی وچہ وقت گذار چھڈ
سوہنے محمدؐ اتوں تن من وار چھڈ

ساری مجلس وچوں واہ واہ دیاں آوازاں اون لگ پیاں۔ بشیر نعت پڑھ کے نہ گیا تے منشی اکرم اوہدی تھاں تے جا کھلوتا۔ اک کتاب پھڑ کے وچوں نعت پڑھن لگ پیا۔

رباعی

اے تقدیر نہ روک ہٹا مینوں سوہنے شہر مدینے نوں جان بھی دے

اٹھ لگی جو ہجر فراق والی دید لئے ضے دیناں نجان بھی دے
روضے پاک دی پاک انوار جالی اکوار مینوں سینے لان بھی دے
سوہنے پاک محمد دلیو چہ قدمیں ذرا عاصی نوں سمیں جھکان بھی دے

نعت شریف

جان والے حاجی اک لیجانا پیغام میرا
روضے نبی تے جاکے آکھنا سلام میرا

دست بستہ خدمت وچہ عرض گذار ناں — کملی والے ماہی مینوں دلوں نہ وساریں
قدماں دلیو چہ آخر ہووے انجام میرا — روضے نبی تے جاکے آکھناں سلام میرا
جان والے حاجی اک لے جانا پیغام میرا

عرض کرنا آقا اک تسانڈا غلام ایں — ہجر تساڈے وچہ روندا صبح شام ایں
آپ دی محبت کہلا وین تے اسلام میرا — جان والے حاجی اک لیجاویں پیغام میرا
روضے نبی تے جاکے آکھیں توں سلام میرا

دلنوں سکون ملجائے دور ہون دوریاں — دلدیاں آساں مولا کر دیویں پوریاں
سوہنے تیرے غلاماں وچہ لکھیا جاوے نام میرا — جان والے حاجی اک لیجانا پیغام میرا
روضے نبی تے جاکے آکھیں توں سلام میرا

مولا دربا روں تیرے ایہو ہاں میں منگدا — رنگ توں چڑھا دے مصطفےٰ دے رنگدا
عشق نبی وچہ ہووے خاتمہ تمام میرا — جان والے حاجی اک لیجانا پیغام میرا
روضے نبی تے جاکے آکھیں توں سلام میرا

عرض کریو سوہنے اگے کرم کماوناں — قدماں دلیو چہ چھیتی عاصی نوں بلاوناں
کٹیا ہجر تیرے چین تے آرام میرا — جان والے حاجی ایہو لیجانا پیغام میرا

روضے نبیؐ تے جا کے آکھناں سلام میرا
جان والے حاجی اک لیجاناں پیغام میرا

ایہہ نعت جیس ویلے منشی محمد اکرم نے پڑھی تے ساری مجلس آپی آپی ڈھایئں مار کے رون لگ پئی۔ حضور دی محبت دی شمع اندھیریاں دلاں وچ بل پئی تے سارے اک آواز نال آکھن لگے واہ منشی صاحب تساں تے حالی کر دتی اے۔ پر ایہو جہی اک ہور نعت سنا دیو۔ منشی محمد اکرم دوبارہ کتاب پھولن لگ پیا مہج چھ ورتے اتھل کے تے پڑھن لگا۔

نعت شریف

ربا جان کڈھیں نہ توں میری اجے مینوں شہر طیبے جا لین دے
اُس کملی والے دلبر دے قدماں وچ سیس جھکا لین دے

نہ ایہہ حسرت دل وچ رہن دیویں ۔ مینوں وید روضے دی لین دیویں
موہنوں کلمہ محمد کہن دیویں ۔ مینوں رُسیا یار منا لین دے

ربا جان کڈھیں نہ توں میری اجے مینوں شہر مدینے جا لین دے

ہو جائے اثر میری ایہہ کلاماں وچ ۔ میرا نام نہ رہے بدناماں وچ
اُس سوہنے دے در دے غلاماں وچ ۔ مینوں اپنا نام لکھا لین دے

ربا جان کڈھیں نہ توں میری اجے . . . . .

خالی پلڑا نہ کوئی دام پلے ۔ اگے پینڈے نے خرچوں بابجھ کھلے
اُس سوہنے دے دربار ڈھلے ۔ مینوں جا کے الکھ جگا لین دے

ربا جان کڈھیں نہ . . . .

ں جائے بے خیر حضور دلوں ، ہوواں لاپرواہ میں قصور دلوں

ڈراں متھل نہ پینڈے دور دلوں — مینوں رستے دا خرچ بنالین دے

ربا جان کڈھیں نہ توں میری اے مینوں شہر مدینے جالین دے

ایہہ نہ ہووے کہ ایتھے ای جھوریاں مراں — سوہنے دیاں نظراں توں دور مراں

ہوکے نظراں وچہ منظور مراں — مینوں مقصد دل دا پالین دے

ربا جاں کڈھیں نہ توں میری اے مینوں شہر مدینے جالین دے

ہوئی مدت لے آساں تکیاں نوں — دل وچہ امیداں رکھیاں نوں

میری ترسدیاں اہناں اکھیاں نوں — دیدار سوہنے دا پالین دے

ربا جان کڈھیں نہ . . . . . .

ربا لے چل مدینے عاصی نوں — کردے دل دی دور اداسی نوں

پھڑکے لوڑ لویں د پیاسی نوں — مینوں جام لباں نال لالین دے

ربا جان کڈھیں نہ توں میری اے مینوں شہر مدینے جالین دے

اس کملی والے دلبر دے قدماں وچہ سیس جھکا لین دے

جدوں منشی محمد اکرم نے ایہہ نعت پڑھی۔ سبحان اللہ۔ ساری محفل وجد وچہ آگئی۔ مولوی عمردین نے اٹھ کے بلند آواز نال آکھیا۔ نعرۂ تکبیر ساریاں دل کے آکھیا اللہ اکبر۔ نعرۂ رسالت۔ یا رسول اللہ۔ پنج نعرے پنجتنی اک نعرہ حیدری۔ یا علیؑ۔

نعریاں دی آواز دور دور تک سنی گئی۔ تے ساری محفل دے لوک کہن لگ پئے منشی صاحب ایس کتاب دا کی ناں اے تے کتھوں دی چھپی ہوئی اے۔ جہدے وچہ ایڈیاں مزیدار نعتاں نے۔

سارے آدمی منشی صاحب ویکھوں کتاب لین دا مطالبہ کرن لگ پئے محمد اکرم آکھن لگا بھائیو! ایہہ کتاب تے میرے کول اکو ای اے۔ جنہوں

ہیں بڑے شوق نال منگوایا اے۔ ایتھوں اپنی جان تالوں دی پیاری رکھنا ہاں۔ جے تہانوں ایس کتاب دی لوڑ اے تے سنو! ایہدا ناں ہے "گلشن رسیلا" عبدالرشید عاشق دی لکھی ہوئی تے ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دی چھپی ہوئی۔ جنہوں پڑھ کے اندھیریاں دلاں وچہ چانن ہو جاندا اے تے حضور دی محبت دیاں لہراں دلاں وچہ ٹھاٹھاں مارن لگ پیندیاں نے۔ جے تساں ایہہ کتاب منگوانی اے تے تیناں پیسیاں دا خط ہنے ای ایس پتے آتے لکھ دیو۔ کتاب تہانوں گھر بیٹھیاں ای مل جائے گی۔ پتہ:- ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور۔

ساری مجلس حاجی صاحب نوں لوڑن واسطے ٹیشن نوں ٹرپئی۔ کیونکہ گڈی چلن وچہ تھوڑا وقت رہ گیا سی۔ اگے اگے دو نعت خوان پڑھدے جا رہے سی:-

نعت شریف

ایہہ دل کہندا چلکے میں دربار ویکھوں
مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

جاواں قبل حسیناں تے شمس و قمر توں
محمد دا مکھڑا جے انوار دیکھاں

مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

اے دل کہندا چل کے میں دربار دیکھاں
مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

نہر کوثر جنہوں ہے سیراب کر دی
گلی سجن دی میں گلزار دیکھاں

مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

خدا گر دکھاوے روضۂ محمد
کدے بھی نہ رجاں میں بار بار دیکھاں

مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

غلاماں دی وی ملجاوے جے غلامی
میں طالب ہو بنکے طلبگار دیکھاں

مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

جو فرقت چہ برو م تیدا لے رہندا
سینے لاکے جالی میں دل ٹھار دیکھاں

مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

ہوون دور دکھ مولا عاشق دے سارے
جے اکواری تیرا میں دلدار دیکھاں

لے دل کہندا چھلکے میں دربار دیکھاں

مدینے دی گلیاں تے بازار دیکھاں

حاجی دا جلوس

حاجی عمر دین سی لگے پچھے خلقت ساری
پڑھ رہے درود سی جاندی مجلس لگے پیاری

ہار پھلاں نالے حاجی دے گل لوکیں آکے پا دندے
نعت خواں سی جانالے بھائی اگے نعت سناوندے

ٹیشن اُتے پہنچ گیا سی اوہ جلوس پیارا
نعریاں نالے نال گونج سی اُٹھیا آسا پاسا سارا

حاجی نوں سی وِدیا کردے سبھے یار پیارے
نال خوشی دے رب پوچاوے سوہنے دے دربارے

ہتھ اُٹھا کے مجلس ساری منگدی پئی دعائیں
نال خیریت حاجی تائیں ربا توں پوچائیں

عاشق پاک محمدؐ دے جو کہندے شام صباحیں
سانوں بھی اے کمبلی والے قدماں وچہ پوچائیں
قسمت والے جان مدینے بے قسمت رہ جاندے
ساری عمر فراقاں اندر دھکے دھوڑے کھاندے
الوداع کہہ حاجی تائیں ٹر پئے لوگ تمامی
واہ واہ بھاگ نصیب جنہاں نے پھڑ لئی دلوں غلامی

لاہور دے ٹیشن توں حاجی عمر دین دی روانگی

گڈی دا سفر لاہور توں کراچی تک

خاص لاہور دے ٹیشنوں حاجی گڈی اُتے چڑھ بیٹھا
رکھ کے پیر گڈی وچہ کلمہ بول زبانوں پڑھیا
ہور بھی حاجی اوس ڈبے وچہ اگے بیٹھے ہوئے
وداعیا کرکے یاراں تائیں یار پیارے روئے
حاجیاں مولوی عمر دین دا جدوں تعارف کیتا
آکھن لگے تینوں مل کے جام توحید دی پیتا
حاجی عمر دین نے سب نوں مسئلے خوب سنائے
پاک نبی دیاں گلاں کرکے جان دلیں لگائے
گل محمد پیارے والی کھبدی دل وچہ جائے
مکھاں والیاں تائیں سوہنا قدماں وچہ بلائے
سارے حاجی رلکے کہندے مولا کرم کمایا

مبندہ علم دانائی والا ساتھوں رب ملایا

سفر اساڈا نال خوشی دے طے ہوسی ہن سارا
حاجی سارے رلکے لگے پڑھن درود پیارا

اَللّٰھُمَّ صَلِّ عَلیٰ سَیِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَّعَلیٰ آلِ سَیِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَّ بَارِکْ وَسَلِّمْ عَلَیْھِمْ ط

مولوی عمردین بلند آواز نال ایہہ نعت پڑھن لگ پیا تے سارے حاجی مگر مگر پڑھی جاندے سی۔

بطرز:۔ تیرا جادو نہ چلے گا اے سپیرے

نعت شریف

بیڑے ڈوبدے مدینے والے تارے سوہنے ہاشمی رسول ہمارے
بی بی آمنہ دے راج دلارے۔ جیہڑا پتھر بھی کلمہ پکارے

ہردم جیدے در اُتے فیض دے گنج لٹائی دے
بادشاہ بھی سائل بنکے بھردے نے دم گدائی دے
جھک دے ملک بھی آ دربارے سوہنے ہاشمی رسول ہمارے
بیڑے ڈوبدے مدینے والے تارے
بی بی آمنہ دے راج دلارے۔ جیہڑا پتھر بھی کلمہ پکارے

پاک نورانی زلفاں دی اللہ پاک قسم کھاوے
والضحیٰ مکھڑے تیرے نوں چن بھی ویکھ کے شرماوے
سوہنے نور بھرے رخسارے سوہنے ہاشمی رسول ہمارے
بیڑے ڈوبدے مدینے والے تارے

کر کے رحم رحمت والے بگڑی میری نوں بنا دینا
در تے کھڑے اس سائل نوں خیر دیدار دا پا دینا
عاصی در تے عرض گذارے سوہنے ہاشمی رسول ہمارے
بیڑے ڈبدے مدینے والے تارے
سوہنے ہاشمی رسول ہمارے
بی بی آمنہ دے راج دلارے
جیدا پتھر بھی کلمہ پکارے

مولوی عمر دین ایہہ نعت پڑھ کے آکھن لگا۔ لؤ بھئی تہانوں ہن اک گل ہور دساں۔ اوہ ایہہ کہ اللہ تعالٰے نے قرآن پاک دے وچہ بڑے حکم دتے نے پر چنی واری نماز دا حکم آیا اے۔ اونی واری ہور کوئی حکم نہیں آیا۔ سچ پچھو تاں مسلمان تے کافر وچہ نماز دا ای فرق اے۔

لؤ ہن میں تہانوں اک چور دی گل سناوناں ہاں۔ جنہیں نفلی نماز نیت کے اپنا بچا کر لیا۔ تے اوہنوں سزا دیکولوں نفلی نماز نے ہی بچا لیا بیشک نماز وچہ بہت خوبیاں نے۔

حکائیت چور

بطرز:۔ مرزا صاحباں

اک پنڈ دے اندر سی وسدا کوئی وڈا نامی چور
چھٹے دن اوہ دھاڑے ماردا بہت رکھاوندا زور
وچہ ڈاکواں چوراں رہزناں نہ سی ثانی اوہدا ہور
کی ہریا اوہدے نال سی ہن گل اگیرے لوڑ

اک روز چوری نوں چلیا گھروں اُٹھ کے ادھی رات
گھر مولا اک سی تاڑ کے اوتھے لا کے بہہ گیا گھات
بھن جندرا اندر وڑ گیا اوہ وڈا چور شیطان
اوس پیٹیاں بکسے پھول کے لیا قیمتی کڈھ سامان
چاندی سونا سب سمیٹ کے لگا نسن بے ایمان
جو سُتے چار چوفیر سی سب جاگ پئے انسان
لیا گھیر چوفیریں چور نوں اونہاں لا کے سب تران
اگے چور پچھے سب آدمی وچ گلی دے نسے جان
رہیگی اگوں بند اوہ گلی سی ہویا چور بہت حیران
چڑھے گھر اوندے سی آدمی سب لٹے اسدے مان
بڑے اُچے محل تے ماڑیاں ایتھوں کیویں بچاواں جان
ڈٹھی لاگے اک مسیت سی بھج کے اوس وچ وڑیا جا
جھٹ سنے نماز سی نیت دا آ گئے گھر بنیدے سی اُٹھ
اوہ چار چوفیرا ویکھدے کتے چور نہ نظر پیا
کہندے نیں جادو والے ہو گیا کتھے چور لکیا جا
ایہہ تے پڑھدا پیا نماز نوں کوئی بندہ نیک بڑا
کتھے ویکھدیاں ایہہ چھپ گیا بڑی وڈی چوریلا
سب مڑے پچھاں سی آدمی آپو اپنا چارا لا
ڈٹھی خوبی جدوں نماز دی اس چور نے میرے یار
دونویں ہتھ کناں نوں لاوندا نالے پڑھدا استغفار
میرے پچھلے بخشیں گناہ توں اے مولا بخشنہار

میں پھر چوری ناں کراں گا سچے دل نال کراں اقرار
کدے ظلم کراں نہ کسے تے کراں توبہ لکھ ہزار
کریں رحم رحیماں اپنا تیرے رحم دا نہیں شمار
جب پھیر مسیتوں نکل کے اوہ آگیا باہر وار
جتھے بیٹھے سبھی آدمی کہندا کول اونہاں دے آ
میں چور ہاں مینوں پکڑ کے دیو جلدی نال سزا
ہوئے سب حیران سی آدمی ویندا زیور کڈھ پھڑا
سارے کہندے بولکے آدمی تینوں کیتا صاف بھرا
توں سچ سنایا آنکے تیری کیتی معاف خطا
اوہدی نقلی ویکھ نماز نے لیا چور دیتا میں بچا
بندہ پڑھے نماز جو سچدی اوہنوں کیڈک ملے جزا
جے غافل بخشش چاہوناں جب کریں نماز ادا
پڑھیں پنج نمازاں مومناں کدے کریں نہ مول قضا
اوہ عاصی بخشے جان گے جیہڑے منن حکم خدا

سارا ڈبہ ذکر محمدی ناں نورو نور ہو گیا۔ جیہڑے ٹیشن تے گڈی کھلوندی سی لوک حاجیاں والے ڈبے دے اردگرد آن جمع ہندے۔ کئی آکھدے کہ حاجی صاحب جیہڑی نسیں پڑھدے جاندے ہے ایہہ نعت خدا دے واسطے سانوں بھی لکھدیو۔ اگوں حاجی عمردین آکھیا بھئی ایناں ٹائم ساڈے کول نہیں۔ تہانوں اسیں پتہ دس دینے آں جتھے نویاں نویاں نعتاں ہر ویلے چھپدیاں رہندیاں نے اوہناں کول لکھاں دی تعداد وچہ نعتاں دیاں کاپیاں قصے چھپدے نے بھراؤ۔ کاغذ پنسل کڈھ لوؤ تے پتہ لکھ لوؤ۔ پتہ ایہہ ہے ملک بشیر احمد تاجر کتب وپبلشر کشمیری بازار لاہور ایس پتے تے

تناں پیسیاں واخط پا کے جتیاں مرضی آوے نعتاں دیاں کتاباں منگوا سکدے جے اک ہور نعت ملاحظہ کردو۔ ایس نعت وچ اونہاں پاک مدینے دیاں گلیاں دی تعریف جنہاں وچ ساڈے آقا تے آپڑے پیارے اصحابی تشریف لیا کے اپنی پاک زندگی گذار گئے۔ جنہاں گلیاں نے محبوب خدا دے قدم مبارک چمکے جنت تے عرش نالوں بھی اپنی شان بلند کر لئی

نعت شریف

کعبے دیاں کعبہ تے مدینے دیاں گلیاں
لگیاں نے جتھے سوہنے نبی دیاں تلیاں

جنہاں گلیاں دا جبریل دربان ہے!
صفت جنہاں دی خود کردا رحمان ہے
جتھے نے توحید دیاں مہکدیاں گلیاں
کعبے دیاں کعبہ نے مدینے دیاں گلیاں
رلدے جنہاں گلیاں وچ سوہنے اصحاب سی
ابوبکرؓ عثمانؓ علیؓ عمرؓ خطاب سی
پائی اے ولائیت جا کے جتھوں سب ولیاں
کعبے دیاں کعبہ نے مدینے دیاں گلیاں
رحمت خدا دی جتھے کر دی اے بارشاں
ہون گنہگاراں دیاں جنہاں چہ سفارشاں
کرن تعظیماں جتھے حوراں نت کھلیاں
کعبے دیاں کعبہ نے مدینے دیاں گلیاں
جنہاں وچوں جاری ہویا فیض مصطفائی اے
ترسدی ویکھن بدلے جنہاں نوں خدائی اے
نور دیاں لاٹاں جنہاں گلیاں چہ بلیاں
کعبے دیاں کعبہ نے مدینے دیاں گلیاں
عاصی اونہاں گلیاں دی ساں کی میں شان توں
بھیجیا خدا نے جتھے عربی سلطان نوں
جنت دینالوں جیہڑیاں لگدیاں بھلیاں
کعبے دیاں کعبہ نے مدینے دیاں گلیاں

لگیاں نے جتھے سوہنے نبیؐ دیاں تلیاں

مولوی عمر دین نے جدوں ایہہ نعت پڑھی تے سارا ڈبہ مرحبا مرحبا دی آواز نال گونج اٹھیا۔ نعت پڑھ کے مولوی صاحب آکھن لگے سارے آدمی رلکے درود شریف پڑھو۔

پڑھ لئو نبیؐ دیو عاشقو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

رنج الم سب دُور ہو ۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

مولا دا جو حبیب ہے سب مرادوں کا جو طبیب ہے

جسنے لگائی توحید کی لَو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

پڑھ لئو نبیؐ دیو عاشقو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

جس کی رسائی ہو گئی ! اُس کی رہائی ہو گئی

نقشِ قدم پر تم بھی چلو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

پڑھ لئو نبیؐ دیو عاشقو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

دم نہ خودی کا کبھی بھرنا راضی اگر ہے خدا کرنا

خادم محمّدؐ کے در کے بنو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

پڑھ لئو نبیؐ دیو عاشقو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

مٹ جائیں سارے غم الم عاصی کے ہے مولا مرتے دم

ذکر یہی لبوں پہ ہو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

پڑھ لئو نبیؐ دیو عاشقو۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

رنج والم سب دُور ہو ۔ صلّے علےٰ محمّدٍ

درود شریف پڑھ کے پھر مولوی عمردین حضور صلعم دا ایہہ معجزہ پڑھن لگ پیا :-

معجزہ

اک روز سی آن کے کافراں نے سوہنے نبیؐ دے اگے سوال کیتا

گل اک تساں کولوں پچھنے دا وعدہ اساں نے دوستاں نال کیتا

سوہنے آکھیا چھپکی پچھنا ایں شیریں بول کے سخن گذاریا سی
اگے ہو سردار سی کافراں دے آچی بول کے موہنوں پکار یا سی
جے توں ہیگا ایں رب دا نبی سچا دسیں رکھ نوں کول بلا کے تے
اسیں من جایئے سچا دین تیرا جیکر دیوے گواہی رکھ آکے تے
سوہنے مکھ وچوں سوہنا ہسکے تے شیریں سخن ایہہ بول سنا وندا سی
نال حکم خدا دے رکھ تائیں سوہنا مار آواز بلا وندا سی
اکھڑ آیا سی رکھ زمین وچوں آکے نبی نوں سیس نوا وندا سی
اللہ پاک دا خاص محبوب ہیں توں رکھ بول کے ایہہ فریاد ندا سی
قدماں نوچہ سی ٹہنیاں جھک گئیاں نیوں نیوں نبی نوں رکھ سلام کردا
دس سوہنیاں حکم تعمیل ہووے نال ادب درخت کلام کردا
سوہنے پاک محمد دے گرد آکے لیندا رکھ سی شوق دینال پھیرے
کافر ویکھ ہو گئے قربان سارے دن جنہاں دے رب کمال پھیرے
اوسے وم ڈگ قدمیں رون لگ پئے سوہنے پھڑ لینے نال لائے جے
عاصی تابع نبی دی جنہاں کیتی اونہاں درجے رب توں پائے جے

مولوی عمر دین نے جدوں ایہہ معجزہ سنایا تے سارے ڈبے دا ڈبہ ای رون لگ پیا تے حضور دی غلامی دیاں دلوچ امنگاں اٹھن لگ پیاں۔

سبحان اللہ اکیڈی حضور دی شان اے جنہاں دی تابع رکھ تے جانور بھی نے۔ پھیر مولوی عمر دین کہن لگا۔ لو بھئی دوستو ہن تہانوں کجھ ہاسے دیاں گلاں سنا دیواں۔ تاکہ ساڈا ایہہ سفر آسانی نال ختم ہو جائے۔ رحیم یار خاں دا اٹیشن آ گیا اے۔ اجے ساڈا اگے بڑا لماں سفر اے۔ لو بھئی بھراؤ تساں ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دا ناں سنیاں ہووے گا

ملک صاحب نے اک کتاب چھاپی اے. جہدا ناں

چراغدین دیاں مسخریاں تے چراغدین دی

ہاسے دی پٹاری

رکھیا اے. لؤ ہن تہانوں چند لطیفے اوہدے وچوں سناؤناں ہاں۔

بھائیو! تسی ملک بشیر احمد تاجر کتب و پبلشر کشمیری بازار لاہور دا ناں ضرور سنیا ہونا ایں۔ ملک صاحب نے اک کتاب چھاپی ہوئی اے جہدا ناں اے "چراغدین دیاں مسخریاں تے چراغدین دی ہاسے دی پٹاری"

اوس کتاب دے .. لطیفے تہانوں سناؤناں ہاں۔ ایہہ کہہ کے مولوی صاحب نے اپنے بکس وچوں اک جلد والی کتاب کڈھی تے ورقے پھول کے اک تھاں توں سناون لگ پئے۔

لؤ بھئی بھائیو! ایہہ بیان اے

عقلمندی دا نتیجہ

اک مراثی پنڈ کے وچہ بڑا غریب وچارا دیکھ غریبی عورت اسدی بہت بڑی گھبراندی عملی جیہا میراثی کدھرے منگن پنن جاوے کے میراثی لوکاں کولوں میں نہیں قرضہ لینا توں تاں مینوں ٹکن نہ دیویں جیٔ جیوناں میرا عورت آکھے کھان پین لئی دیہ لیا کے میتوں

ایتھوں سنو نتیجہ اسدی عقلمندی دا سارا مالک لوں اوہ ٹکن نہ دیوے چنگی طرح دبانی عورت اوہدی وڈھن پے جاوے جے گھر ایتھ آوے کراں سوال کدھروں مینوں آٹا چلکی پیناں چھڈکے پنڈ کتے ٹر جاناں اکیا ہو یا تیرا نہیں تاں میرے قبضے وچوں کون چھڈاوے تینوں

گھر تھیں نکل میراثی ٹریا عورت جلدوں اکایا
جنگل بر ور دے وچہ وادا ٹرس کے ٹریا جاوے
راشک لگا ہیے چھالاں مارن بندہ نظری آیا
ٹہنیاں سبز درختاں لیکے بگلے پیچ چھپایاں
تھم کھلوتے راشک اوتھے دیکھن آہلے تائیں
کہے میراثی جے میں اتھوں پیر پچھاں کھسکاواں
حکمت عملی کرکے ایتھوں اپنی جان بچایئے
راشک آکھن ایہ کوئی ظالم دسے آفت بھاری
اوسنے چہ نوں چھالیں لوندا کول میراثی آیا
اوہناں آکھ سنایا اگوں اسیں جنگلدے راشک
لکھاں ماراں کردیاں ہن تک گذریاں سال چھماہیں
خبردار ہن اجتوں پچھے دیر ذرا نہ لاونی
میرا حصہ جلد نکالو ہن میں لیکے جاواں
جلد پھل دے بیٹھوں راشک زیور پیٹ لیایئے
دومن پکی پنڈ میراثی زیور دی بنوائی
وچہ آبادی پہنچ میراثی آکھے راشک تائیں
راشک گیا میراثی پچھوں پنڈ سر تے چاوے
ویہڑے وچہ میراثن آہدی بیٹھی جھنڈ کھاری
کھولی پنڈ میراثن جسدم لگی کہن اٹھائیں
اٹھ لو ہس اکٹھا کرکے گلوچہ اپنے پائیے
گوڈیاں تیکر اوہنے پایاں آن پازیباں کڑیاں

منہ جنگل ول کرکے دادے کاہلا قدم اٹھایا
اگے راشک کھلے لٹبیرے دادے نوں دسیا وے
دادے اوڑے ٹریاں جاندیاں ہور پکھنڈ بنایا
راشکاں ولے بھجکے اوہنے دوتن چھالاں لایاں
آکھن لگے ایہ کوئی بندہ ساہدے دستا ناہیں
جیو ندیاں ایہ نہ چھڈن مینوں میں کیوں جان گواواں
موتوں کیسے بچا نہیں لینا سدھے سیس نوایئے
ٹھہر کھلوتے راشک اوتھے خوف پیا یکباری
کون کوئی جے ایتھے پھردے جذبے نال بلایا
کہے میراثی راشکاں اتے میں وڈا ابھڑ باشک
مینوں اجتک چندہ ٹیکس تساں لوچایا ناہیں
ہر مہینے دی پہلی دوجی تساں اطلاع لوچونی
جیکوئی کرو خیانت وچوں پیش تساڈے آواں
آن میراثی اگے اوتھاں ڈھیر چہ فیرے لائے
اک راشک دے سر دے اتے اوسے وقت چکائی
مٹھلے پنڈ شتابی کرکے دوڑ پچھانوں جائیں
ہولی ہولی نال خوشی دے دل گھر نوں آوے
زیور والی پنڈ میراثی پھاہ کردی جا ماری
ایناں زیوراں ایس زمانے بادشاہاں کول ناہیں
ارکاں تیکر چوڑا پاکے ہار سنگار لگاوے
دوتن تھاں نکوچہ پاکے گز گز لانیاں چڑیاں

اوس میراثی دا نزدیکی اک جُلاہ ہمسایہ
کہے جولاہیا میرے اُتے اک احسان کماویں
لگا کہن میراثی آپاں کل سویرے جایئے
نال میراثی لیکے ٹریا اپنا یار جولاہیا
اوس پپل دے ہیٹھوں آپاں پٹ کے نال لیجانا
کی ویکھن اک پاسیوں راشک کیتی آن چڑھائی
پپل اُتے چڑھ کے بیٹھے دونویں یار پیارے
ڈر دے نال جولاہیا کہے آ کھے شامت آئی
کئی ہزاراں راشکس آکے اوتھے کٹھے ہودن
کئی قسم دے کھٹے مٹھے اہناں چول پکائے
وڈا سارا ٹل انہاں نے گل اوہدے وچ پایا
اک چولاں دا برتن بھر کے رکھن اسدے اگے
پرسوں اک بھبڑ باشک آکے سالون ٹلا دیایا
زلور ویکھے اہدے کولوں اپنی جان بچپا لی
وڈے راشک آکھیا میرے دل وچ بہت حیرانی
چھوٹا قد چالاکی بہتی چھالیں لاوندا آوے
ایس پپل دیاں ٹہنیاں وانگوں سر تے شاخاں سائی
نکلیا موت جولاہ دا وچے جدوں دھیان اُٹھایا
کنب جولاہیا ڈگ پیا تھلے ہل کھڑکا لاوے
سارے راشک آپو اپنی جان بچا کے نٹھے
جدوں میراثی رولا پایا کسے نہ سرت سنبھالی

پچھوں انگا کیہڑی تھاؤں ایڈ خزانہ پایا
جے توں مڑ کے جانا ہووے مینوں نال لیجاویں
پپل ہیٹھوں پٹ خزانہ پنڈاں بنھ لیایئے
راشکاں والا پپل اوہنے دوروں آن دکھایا
پہنچے ہیٹھ پپل دے جا کے ویکھو ربدا بھانا
کہے میراثی پپل اُتے چھیتی چڑھ آ بھائی
اوہنے چڑنوں ہیٹھ پپل دے آ گئے راشک سارے
مینوں ایس میراثی کنجر ماریا موت انائی
کئی وچارے چلیے کڈھن کئی پئے دیگاں دھوون
وڈے راشک دا ادھر اوتھے منجا چک لیائے
ہیٹھ پپل دے آن شتابی اسدا منجا ڈاہیا
راشک سارے حاضر ہو کے عرض سناون لگے
منتاں ترلے کر کے اسنوں اپنا آپ چھڈاؤ
اسنوں رب بچاوے سانوں ایہ نیاز پکائی
کیہڑا اگو سی اوہ بھبڑ باشک کیہو جہی نشانی
کیوں نہیں میراثیکس بھریا سانوں ان دساوے
سارے راشک ویکھن لگے پپل وٹے بھائی
اوہ بیٹھے جے پپل اُتے ساریاں آکھ سنایا
ٹل والے نوں لینا ہیں جاندیاں ایہ نہ سکا جاوے
ٹل والے دے سر وچ آکے پیاہ جولاہیا وجے
دیگاں پکیاں رہ گیاں اوتھے جا گھر گئے خالی

ٹل والا بھی رڑھدا کھڑدا اگر اینہا ندکے ٹریا
اوہنے چڑلوں اُٹھ کھلوتا اے رت سمہال جولاہیا

پہلاں اُٹھوں لے میراثی سپٹے مال خزانہ
کہے جولاہیا میں تاں بھائیا چاول چک لیجانا

پٹ میراثی سونا چاندی بنھ سرے لے چایا
میراں بخش جولاہیا اوتھوں چاول چک لیایا

جدوں ایہہ لطیفہ ختم ہویا تے سارے ڈبے والے مسافر بہت خوش ہوئے تے مولوی نوں کہیا ہور ایہو جیہا لطیفہ سناؤ۔ مولوی عمر دین نے پھیر ایہہ لطیفہ شروع کیتا۔

بابا ماہی

اک لطیفہ ہور عجیبہ یاد قدرتی آیا
بھولے لوک زمانہ چنگا پہلوں لدسدھا یا

اوس زمانے دیوچہ ہیسی اک جولاہیا ماہی
ایہدی گل زمانے اُتے ہن تک کرے لوکائی

لڑکے بالے کھیلن کولے آپ آنے پیا تائی
اکدن جو کجھ واقعہ گذرے میتھوں سنو کہانی

جد اوہ گل سناوے کوئی لوک مناون ہاسہ
بال آیا ناں مٹی دیوچہ بیٹھا ڈیگ پتا نسہ

پانی دیوچہ ڈگ پتاسہ اوسے ویلے کھڑیا
روندا روندا بال آیا نہ پیئو ول آوے ٹریا

ہائے پتاسہ کر کے لڑکا رو رو رولاوے
کرے اشارہ مٹی ولے روندے تے کراوے

مٹی لیا پتاسہ میتھوں لڑکا رو کے آہندا
بابا ماہی کھڈی وچوں اُٹھ بچے نال جاندا

مٹی دیو چہ ویکھن لگا جا کے بابا ماہی
ڈھولی داہڑی اپنی اوہنوں وچوں نظری آئی

اپنا نقشہ پانی وچوں اوہنوں نظری آگئے
بابا ماہی نال غصے دے ایہ گل آکھ سناوے

مٹی دیوچہ بہہ کے کنجرا کیوں پیا بال ڈراویں
شرم نہ آوی بالاں کولوں کھوہ پتاسے کھاویں

پکڑ اِٹ چلا کے ماری مُٹی پھڑ کے بھنتی
اِکدن بارش ہو گئی ڈاہڈی اَرز دیکھ ربانی
شام ہوئی تے بارش ہٹ گئی رات نکل پئے تارے
کھڈی وچ کھلوتا پانی دسے چن آسمانوں
میری کھڈی دیو چہ لہہ کے چن اسمانوں آیا
لوکیں آکھن ویکھو چلکے چن کھڈی وچ لیتھا
پانی جھٹ کھنگا لیا اُہناں پھیر نہ نظری آیا
لڑکا اوہدا اصلوں بدھوات گیا ندا آوا
گڑ چولاندیاں پنیاں اوہنے بھاجی ایہ بنوائی
سوہریاں دے گھر لاگی کمیں کوئی نہ نال لیجائیں
تڑکے اُٹھ روانہ ہویا سر تے پنیاں چا کے
دن ڈیگر تے چن کھلوتا رات سویرا تڑکا
پیو نے آکھیا سی کولی لاگی نہ توں نال لیجائیں
دو پنیاں پر چھاویں اُتے کدھ شتاب بٹھاوے
اکٹھ جاوے نال بندیاں بندیاں پر چھاواں
دو پنیاں نے سِر بھرا اچھڈ دیہ کھہڑا میرا
منیاں تڑے کر کے لڑکا تھوڑی دور سدھایا
گھر نوں مڑ کے واپس آوے ماہئے واپت وُلی
منجی اُتے پے گیا لماں کھس گیا پر چھاواں
وُلی نے پر چھاواں دِپنا پیو نوں آن وکھایا
پیو نے آکھیا ایہ ناں بیٹا ہے تیرا پر چھاواں

میر انقشہ جنیں دسے ایہ گل اوس نہ منی
اُہدی کھڈی وچہ کھلو گیا گوڈے گوڈے پانی
بابا ماہی وقت عشا دے نظر کھڈی ول مارے
بابے ماہی رولا پایا دیکھو ملک جہانوں
آہندے گوا ہنڈی آٹھ کھلوتے جان اس رولا پایا
اوسے ویلے بھجا آیا کالو، منگو، نتھا
جابلے ماہی کھڈی وچوں مر کے جن کڈھایا
بابے ماہی دا اوہ لڑکا لین گیا مکلاوا
ٹردیاں ہویں بابے ماہی اپنی گل سنائی
کل سویرے ٹبر لیکے واپس گھر نوں آئیں
ماری نظر چوفیرے آپنے پنڈوں باہر جا کے
دیکھے جاں پرچھاواں اپنا دلوچہ سمجھے لڑکا
مڑ جا بھائیا میں کوئی تینوں نال لیجانا ناہیں
لے دو پنیاں مڑ جاہ بھائی لڑکا آکھ سناوے
لڑکا آکھے میں بن حکموں کیکوں نال لیجاواں
آواں جے مکلاوہ لیکے لاگ دیاں گا تیرا
آکھن لگا ایہ نہیں مڑدا گھر نوں واپس آیا
نال میرے اوہ لاگی بابا جاندا اے ملو کلی
پیو نے پچھیا کتھے لاگی آکھے چل وکھاواں
ایہ نہیں مڑدا میرے نالوں مینوں بڑا اکھیایا
اہتاں نال برابر جاناں اہنوں کی سمجھاواں

ایہہ لطیفہ سُنکے لوکاں نوں ہس ہس کے ڈھڈیں پیڑاں پئے گیاں ۔
مولوی نے کہیا لو بھئی دوستو ہُن پھیر سُنن واسطے ہوشیار ہو جاؤ تے
ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب "ہاسے دی اپٹاری" وچوں اِک
ہور لطیفہ سناؤنا شروع کیتا ۔

حکایت عجیبہ

اک کہانی بہت عجیبہ مینوں کسے سنائی
آندی ہٹی دے وچہ آکے وِہر کھاوتی چوہی
پشم پراندے نالے اُہنے ملک گوائے سارے
کانا پھڑکے دِنے دِتے تاں کھتری پھیرے بھجائی
مونگ پھلی دیاں گریاں چوہی کُتر کُتر کے کھاندی
چوہی پھرے ہر ولیاں بندی ٹانگر بسکٹ کھاوے
چوہی نکل دو پہراں دیلے کھڈوں باہر آئی
وہندیاں نال شتابی چوہی بہتیر کھیا نوں بھجی
چوہی لکی لکانے جاکے پھیر نہ باہر آئی
بنئے جُڑسے نے دو کھتری ایہ گل آکھ سناوے
اک بنئے نے سودا سوتر سارا باہر کڈھایا
چوہی نکلی اوندیاں اُہنے نال چھیترے ماری
اُک جنے نے کھتر یاندا واقعہ سور شُنایا
کھتری سونگیا ہٹی دے وچہ نیند ڈوہتوں آئی

اوس کہیا اک دولہ کھتری ساتھے رہندا سائی
اوہ نہ اُستوں بگڑی جاوے کھتری دے رہیا وَھوئی
کھتری آکھے ایہ نہیں مردی میں کر بیٹھا چارے
رات پوے تے آکھے چوہی ہن نہیں خطرہ کائی
کھتری کرے بہتیرا چارہ پر کوئی پیش نہ جاندی
کھتری روز لیاوے پنجرا اوہ نہ قابو آوے
کھتری نے پنسیری پھڑکے اُہدے دل چلائی
دولے دی پنسیری جاکے چاٹی آتے وجی
اک بھنائی چاٹی اُسدی نالے دال ڈہلائی
پنج روپئے دیناں جیکوئی چوہی مار مکاوے
پانی دا اک گھڑا لیا کے کھڈ دے اندر پایا
دولت رام ہورا نلے ہر توں لبھی گردش ساری
رام لال نے پچھلے پوہ وچہ سالوں بڑا ہسایا
رِلی تُر گئی اندر اُستوں اہتھوں خبر نہ کائی

جاگو ہٹی ہویا کھتری اوہنوں سفنہ آیا
نال ترو ہ دے رام لال دی جاگ اگڑ دی جاوے
رام لال نے دل دے اندر پک یقین جمایا
اونے چہر نوں مرتبان چا ڈیگیا بلی اُتے
جاں چوراں دے ڈھیکے دینال رام لعل بر کایا
چار چو فیر آن ہٹی دا آدم کُل کھلو یا
لیٹ نہ منہ توں لاہیوے کھتری اُنج پیا بر کاوے
چڑھیا بیٹھا چور میریتے آن شتابی لاہو
لوکیں کہن رام لعل دی سنگھی چوراں گھُٹی
چانن کر کے ویکھن لگے ہٹی دیوچ وڑ کے
مرتبان اک ڈگا ہویا رام لعل دے اُتے
چوراں آن دوکان میریدا جبرا لوہا لاہیا
ہولی ہولی بلی اودھر پیپے پٹی کھڑ کا وے
لٹی چوریلی نلدے ہٹی اوہنوں نظری آیا
رام لعل نے ماریاں چیکاں وسیطرح ہی متے
اوسے ویلے آسے پاسیوں آدم نکل آیا
نہ سنہہ پاڑ کے کوئی دیسے کنڈا وجیا ہویا
سنگھی چوریں کیہی نے گھُٹی اک آوازہ آوے
میری جان نکلدی جاندی چھیتی آن چھڈاؤ
لنگھن نوں کوئی راہ نہ لبھے آخر چوتھی پٹی
ہٹی وچوں نکلی ڈاکو بلی چوہا پھڑ کے
ایس چور دے بدلے کنجرا لوک جگاۓ سُتے

دیہاتی ریڈیو پروگرام

پنڈاں تھاواں وچ ریڈیو سیٹ نہیں ہوندے۔ ایس واسطے لوگ ریڈیو پروگرام نہیں سُن سکدے۔ میاں چراغدین جو پنڈاں والے نے پنڈاں وچ رہن والے بھائیاں واسطے دیہاتی ریڈیو پروگرام دی کتاب بنا کے ایہہ کمی پوری کر دتی اے۔ جیہڑا کدی نہ ہسیا ہووے اوہ بھی ایس کتاب نوں پڑھ کے یا سُن کے خوب ہسن لگ پیندا اے۔ تسی وی ایس کتاب نوں منگوا کے جی راضی کر لوو۔ قیمت صرف بارہ آنے ۱۲ر علاوہ محصولڈاک

ملنے کا پتہ
ملک بشیر احمد تاجر کتب و پبلشر کشمیری بازار لاہور

پچھینے دا کی وھکڑ پکے ہجدا مڈھ پرالی
منڈیاں دینال منڈا کھیلن کھتریا نداآئے
اوہ کھتری الڑکا آکھے گل سناواں تینوں

کھتریاں کی ڈاکو بھیڑنے جا کے ہتھوں خالی
جس ویلے واہنڈا کول کھلو کے اوہنوں پیا دباوے
توں میرے تے رعب جماویں ماڑا سمجھیں مینوں

دھوتی مار کروں لک دوہرا جیکوئی زور دکھاویں
چج والی اک ٹھیکری ماراں جے توں اودہر آویں

ایہہ لطیفہ مک گیا تے لوکاں دا ہاسہ نہ مکا۔ مولوی عمر دین خاموش ہو گیا۔ جدوں لوکاں دا ہاسہ مٹھا ہو گیا تے اک بندہ پچھن لگا۔ مولوی صاحب ایہہ کتاب کتھوں ملدی اے۔

مولوی صاحب نے کہیا ایہہ کتاب ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دی چھپی ہوئی اے۔ ایدا ناں اے

"چراغدین دیاں مسخریاں یعنی ہاسے دی پٹاری" جے تساں خریدنی ہووے تے ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور نوں خط لکھ کے گھر بیٹھے ای منگوا لوو۔ جے کسے کتاباں والے توں ایہہ کتاب خریدو تے پہلے اُتوں پڑھ کے تسلی کر لینا کہ ایہہ ملک بشیر احمد دی چھپی ہووے کیونکہ اجکل کئی دوسرے دوکانداراں نے ایس ناں دیاں نقلی کتاباں دی چھاپ رکھیاں نے۔ جدوں اوس بندے نوں گل دا پورا جواب مل گیا تے پھیر ساریاں مسافراں نے دل کے زور لایا کہ مولوی جی کوئی ہور ہاسے والی گل سناؤ۔ مولوی نے کہیا چنگا بھئی سنو۔

ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور والے دی چھپی

ہو ئی اِک ہور کتاب اے۔ اوہدا دی تھوڑا جیہا نمونہ چکھ لوؤ۔ ایس کتاب دا ناں اے "ہاسے دی بارش" ہن تہانوں "ہاسے دی بارش" دا اک بیان سناؤ ناں ہاں۔

لالچ بڑی بلا اے

اکدن رل کے انہے سارے لگے کرن صلاحیں
اک کہے جے جیوندا حلوہ رج کے کھاواں
دوجا آکھے حلوہ کھادیاں موت جنہاں نوں آوے
تیجا رو کے آکھن لگا ہائے او میریا ربا
دل پیا کردا حلوے اتے جیکر حلوہ ہووے
شادی ویاہ کسے دے اُتے جے تقدیروں جاں
تھالاں دیناں کجھ نہیں بن دا ٹھل پراتاں ہاون
چوتھا آکھے جی پیا کردا ہائے حلوہ ہائے حلوہ
حلوہ ملے تے کھا کھا اوتھے لاہئیے اپنے چائے
منہ پیا آہندا پانیوں پانی ناں حلوے دا لیتے
دھریا ہووے حلوہ اگے پھر میں گھمکاں کڈھاں
پنجویں آکھیا کی کھاواں جے اک پرات مکائی
اک پرات بھری بھی ہووے چنگی چوڑی لالو ہیں
اک پرات بنوندی کجھ نہیں سبے میں ہوواں بھکھا
چھیویں آکھیا حلوہ ہووے کھاکے پھیر دکھاواں

حلوے دیناں اجتک سانوں کسے رجایا ناہیں
کھاندا کھاندا اوتھے مرجاں لگ نکانے جاواں
اوتھے بیٹھا ساری عمرا حلوا کھادی جاوے
پنج مہینے ہو گئے پورے کتوں کڑاہ نہ لبھا
ڈھڈ پاٹے یا حلوہ نکلے الٹیں کون کھلووے
سال کھلوں تاں حلوے دیناں میں کواری رہجاں
ایڈا ڈھڈ بھر بجا ہووے پیر نظر نہ آون
نیڑے نیڑے لبھدا ہووے مارلواں پھر حلوہ
رج کے کھادیاں ڈھڈ میرے وٹ نکل جان سارے
سپی مچی ملجائے حلوہ ہلکیاں وانگوں پیتے
بھری پراتوں قسم خدا دی بُرکی اک نہ چھڈاں
ایہ گل کی بھیڑیا چتھنا پیندا آنے اصلوں گل گوائی
پنج منٹ وچہ وہلی کر دیاں میرے ہتھ پھڑا دیں
بُرکی اک نہ روٹی بھناں حلوہ کھاجاں رکھا
پار پاڑے میں وٹ گھلے منہ وچہ گھسی جاواں

ڈھڈ دلو چہ گھڑپ گلیلہ پیا سیٹھے تھلے
ہل ہلا کے پھیر ذرا کو ڈھڈ کراں چا آوتاں
ستویں آکھیا میرے کولوں تہ رب جھوٹھ بلاوے
اک بندے نے دعوت کیتی مینوں سد لیجائے
پچھوں دوڑی ہو گئی ویلی پھیر اہنا نے کہیا
قسم خدا دی دل پیا کردا اے حلوے تے ہووان
اٹھویں آکھیا اٹھ سیر حلوہ کھا کے پانی پیواں
اٹھ سیر پکا میں کھا جاواں اتنا داٹیا میرا
اک محلے دیو چہ ہیسی سانجھ تھوڑی جہی میری
کل ضروری ساڈے ولوں اُن کے روٹی کھائیں
میں دوجے دن اٹھ سویرے دوست دے گھر آیا
ایتھوں پا پا کھادی جائیں تھالی اوس پھڑائی
دو تن تھالیاں مٹھاں بھر بھر ڈھڈ دیوچہ گاواں
ایویں کر دیاں گھنٹہ گذریا چول نہ رہ گئے اوہے
اوتے چرلوں دوست میرا بندے سد لیا یا
اوہ پیا آکھے چول چوہی سیر سٹھ بندیا ند اکھاناں
چاول ویکھ کے دوست میرا لگا کرن میرا نی
آخر مینوں پچھن لگے چول نہ رہ گئے اوہے
جے تاں ہون چوہی سیر چاول مٹھی دیگ پکائیے
توبہ توبہ کر کے اہناں ہتھ کناں نوں لایا
ناتویں آکھیا تاں بھئی بھائیا چاولاں دا کی کھانا

تھلیوں پیکے گل نوں آوے پھیر ذرا کو بنے
ایس ہنر دے نال بھراوا حلوہ کھا جان دو مناں
حلوہ ہووے کھا کھا بندہ رجن وچہ نہ آوے
تن پراتاں مٹھے چاول مینوں اوس کھوائے
روٹی پھیر دو گوا ہنڈیاں ولوں حافظ بھکھا رہیا
مردا مرجاں اوسے تھاں تے کھانوں نہ کھلوواں
دو تن ڈھڈ وچہ مار دھکے پھیر کراں چا نیواں
بہت کراں تے اسدینالوں کھالا سیر ودھیرا
اپنے آکھیا ساڈے ولے ہے اج روٹی تیری
رات نہ روٹی تے جی کیتا اج گیا میں جائیں
اپنے جاندیاں دوڑی اُتے چاولاں کول بہایا
آپ گیا اوہ بندے سدن میری ڈیوٹی لائی
ٹبر کی پھسے تے اوسیویلے پانی نال لنگھاواں
چولاں ویکھ ل بہ کے ساڈے منہ نہ رہندے بدھے
نال خوشی دے پگڑ پراتاں دوڑی ولے آیا
ایہ نہ سمجھے اوہنے وچوں کھا گیا حافظ ماناں
ایتھوں پیناں نہ اوتھے بی کوئی بستر زنانی
میں کیہا توں ودھ حسابوں بندے کاہنوں سدے
چاڑے حافظ دیگ شوقی نے گھروڑی کھلائیے
ماناں حافظ چاول پھکو میرا نام ٹکایا
جنگل خشک پیشاب زیادہ گھڑی گھڑی مڑی پیے جانا

حلوے گوشت دی گل کریئے جہڑے دین نظار
حلوہ کھا کے پانی دی تھاں جیکر شوروا پیئو
سیر ڈیڑے نوں اٹھ چھٹانکاں گھیو حساباں لگے
حلوہ رست لگا کے پوری ہجے بنا دیں سائیں
جے حلوے توں ول اک دے شوربے دا گھٹ بھر لئے
مر جاواں تے وچ کڑاہ دے دفن کرایا جاواں
دسویں آکھیا دسو بھائیو اس طرح نہ کریئے
سدے اپنے سپاں وانگوں نکے تے چھوٹے جا بجے
ہن تک سالوں والاں کھاندیاں سال چھماہیں لنگھے
ہتسیں ودھو یا ئیں دودھ جاواں اینہاں جانے اللہ
داستاں دس جنیاں سنے جہڑیاں کیتیاں بیٹھ صلاحیں
اوسے رہا ہی جاندیں شاہ نے کھرلی چا بنوائی
حلوہ بن کے کھرلی بھر گئی سد بلائے اوتھے
کٹھے ہو کے آگئے اوتھے بیٹھے بنھ قطاراں
کھرلی اتے کیتے اینہاں باہوں پھڑ پھڑ ڈسائے
اوہ کڑاہ مستے اوہ کھرلی اوہ آ گئے اوتھے
دو تن مر گئے کھاندے کھاندے اوسے کھرلی اتے
شاہ نے آکھیا سبھ دیا نوں ہسپتال پچاؤ
منجیاں اتے پا کے اوتھے نوکر چکی جاندے
اوتھے آکھن مہنا دیندے لوکی بے بنیادہ
ملوانیا نے کجھ کھا بدا حلوہ جہڑے اوتھے مر گئے

چاول کھا دیاں جے بھپے جائے ہووں پار اتارے
قسم خدا دی اوہ نہ بھلے جناں چر بھی جیوو
کھنڈ سوائی پانی پورا چاہے سیر لگا ییئے
کھاندا کھاندا میں نہیں ہٹ دا روز قیامت تائیں
مرتاں جایئے بھانویں اوتھے مونہوں بس نہ کریئے
لوڑ کتے نہیں قبر کدھن دی اوتھے وقت لنگھا وا
کھرلی اک بنا کے پکی اوہ حلوے دی بھریئے
منہ دھسور کڑاہ وچ سارا نال خوشی دے کھلیئے
جے کوئی بنے وسیلہ ایسا ول پیا حلوہ منگے
ڈھڈ بنا کے بھر لاں اوتھوں جیوں توڑی دا پلہ
بادشاہ رہیا سن داگلاں خبر کسے نوں ناہیں
حلوہ کر کے بھر دیہو کھرلی دیر نہ لگے کائی
آکھن لگے ساڈیاں عرضاں اج خدا پیا منے
حلوہ بھر گیا کھرلی دیوچہ وچ دن دے باراں
بہتا تھوڑا کھان والے دے لگے ہون نتارے
جا ہیں چھپیں کھلن کڑاہ نوں کیہڑا پٹیاں بنھے
کجھ پے سہکن لمیں پئے کے اوتھے ڈھڈ ڈگئے
حکم دیہو چا ڈاکٹراں نوں سالٹ گھول پلاؤ
لوکیں آکھن اوتھے پاگل تھوڑا حلوہ کھاندے
بول زباں نوں آکھن لگے اساں کڑاہ کی کھا بدا
جہڑے سالیں کڑاہ نوں کھا کے کوچ جہانوں کر گئے

آیا پھر کمپوڈر چھیتی گولیاں لے کے بھائی
وہلا ہوندا کوئی سنہہ ساڈا اک حافظ پیا کہندا
ڈھڈ وچہ گنجائش ہندی گولی کھاون والی
ایسطرح ہی ساریاں جتنیاں لوں جواب سنایا
اوناں کھانا کھایئے بھائی بھس ڈکار نہ آوے

اک اک گولی سلے کھاؤ اسنے گل سنائی
گُھرلی وچہ کرڈا ہیا ساتھوں وادھو پیا نہ رہندا
ڈھکے دیکے کیوں تپولے بھر کرڈاہ دی تھالی
ڈھڈے دیوچہ دوائی جوگا نہ کوئی تھاں بچایا
ہووے پھیر بیزار طبیعت جیکوئی وادھو کھاوے

بسم اللہ دی برکت

ملاں وچہ مسیتے بیٹھا اک دن وعظ سناوے
نال توکل پڑھ بسم اللہ لنگھ جاوے حد دریاؤں
لنگھیا جاندا سی اک اسدے کولوں لکڑ ہارا
لکڑ ہارے مسئلہ سُنکے ڈاہڈا دل تے لایا
روز محصول بھراں دو پیسے بیڑی ملے تائیں
اُٹھ سویرے لکڑ ہارا لکڑیاں لین جاوے
بسم اللہ نوں پڑھدا پڑھدا لنگھ گیا دریاؤں
جنگل وچوں بالن چھنکے مُڑکے واپس آوے
ایسطرح ہی کردیاں اسنوں لنگھیاں سال چھمائیں
آکھن لگا واہ میاں جی مسئلہ حق سنایا
جسدن دا میں مسئلہ پھڑیا تیرا نیک اصولوں
بھانویں ہووے دور کنارا میں جس تھاؤں چاہواں
لکڑ ہارے تھیں گل سُنکے میں نیت دھاری

بسم اللہ دی ایڈی برکت خبر جدیتوں آوے
پانی ڈوب نہ سکے اسنوں ہرگز فضل الٰہوں
کہن لگا کہ اوس میں تھوں سُنیاں مسئلہ سارا
نال خوشی دے آکھن لگا میں کم بنایا
پڑھ بسم اللہ وچہ دی لنگھاں پیسے بھرنے ناہیں
پہنچ کنارے نال توکل خوف ذرا نہ کھاوے
کمر کمر تک پانی آیا اسنوں حکم الٰہوں
پڑھدا پڑھدا پھر بسم اللہ لنگھ شتابی جاوے
اکدن میاں متھے لگا لکڑ ہارے تائیں
بسم اللہ دریاؤں میں نوں پار اوار لنگھایا
میں شکریہ کراں تُساڈا بچیا روز محصولوں
بسم اللہ نوں پڑھدا پڑھدا لنگھ شتابی جاواں
جلدی نال شاگرد بلا کے گل سناوے ساری

آپاں بھلکے اٹھ سویرے بے دریا تے جاناں
جاں دن چڑھیا ملاں صاحب کل شاگرد بلا کے
سنے شاگرداں ملاں صاحب پہنچے ندی کنارے
اوہ کہندا بسم اللہ پڑھکے لنگھ دریاؤں جا
میں بھی ہنے آزمائش کرنی بسم اللہ دی بھائی
پگاں گنڈھ گنڈھ کے میاں لمی بج بنائے
وچے پاسیوں پگڑی میں لکدے نال بنھائی
کہے تاکید شاگرداں تائیں ایتھے کھلے رہیے
چھکی کر شاگرداں تائیں پیر ندی وچ پایا
گوڈے پیر میں تھے تلیوں غوطے آون لگے
کجھ کھا کے میں تائیں اہناں باہر لیاندا
میتھوں تے بسم اللہ پڑھکے مار دتا سی جانوں
پڑھیا علم تے عمل نہ کیتا قائم توکل ناہیں
جے تاں ربدا تقوے لئے ربدی ذمہ داری
جدوں توکل پورا کرے عاصی اوگنہارا
پیشی نوں مڑ واپس آئے سیر کردے من بھاناں
سب دریا دی سیر کرن نوں ملاں نال سدھائے
ملاں آکھے گل سنائی میں نوں بکڑ ہارے
امن سلامت پار لگاوے میں نوں رب توانا
میں تے تیہہ سیپارے پڑھناں روز کلام الٰہی
ہتھ شاگرداں دے اک پاسہ کر مضبوط پھڑاوے
پانی دے وچ وڑیا میاں کر بسم اللہ بھائی
جے دھکا دے ڈبن لگا میں نوں کجھ لیا جے
بسم اللہ نوں پڑھدا پڑھدا جاں کجھ دور سدھایا
اوسے وقت شاگرد وچارے پگ نوں کھچن لگے
بسم اللہ کی پار لگونا ایہ گل میاں آہندا
میں دریاؤں نکلیا جے اج مر کے ملک جہانوں
کیکوں پار لگاوے اسنوں اللہ خالق سائیں
فضلوں اسنوں پار لگاوے اللہ خالق باری
اسنوں پار لگاوے مولا دیکے آپ سہارا

چراغ ہدایت

میاں چراغدین جو نیکے والا کے قلم سے نکلا ہوا نعتوں، مرثیوں، معجزوں، نوحوں اور مدحوں کا بہترین مجموعہ۔ مصنف نے یہ کتاب عشق رسول میں جذب ہوکر لکھی ہے۔ اس کا ایک ایک شعر سنہری حروف میں لکھنے کے قابل ہے۔

قیمت فی جلد ۱۲؍ علاوہ محصولڈاک

ملنے کا پتہ

ملک بشیر احمد تاجر کتب و پبلشر کشمیری بازار لاہور

گڈی دا واقعہ

گڈی ویچ گندیا ہویا واقعہ ہور سناواں
اک زنانی دے سر برقعہ کچھڑ بال ایانا
بیٹھی اوہ مرداویں کمرے دھرنا مار زنانی
اک دیہاتی بندہ اپنے کینٹھا گل وچ پایا
بھیڑ بھڑکا کمرے اندر ڈاہڈا دل گھبرائے
اوہ لڑکا ستا کیا رونوں جد اس گودی چایا
جد لڑکے نوں پکڑ دے عورت پھیر بڑا چلائے
جا کینٹھے دے لالچ لگے اوہ بے سمجھ ایانا
نال زنانی جڑکے بیٹھا لڑکا اس رحاچیا یا
پھیر زنانی لڑکے تائیں اپنی گودی چائے
لڑکے دے گل کینٹھا پایا اوس بشر نے لاہ کے
مٹھیاں مٹھیاں گلاں کرکے عورت پئی رصا ہوکے
اگلے ٹیشن آتے ہویا ایسا حکم الٰہی

جیونکر لوکاں گل سنائی وچ بیان لیاواں
ٹکٹ خریدی اوس لاہوروں لائلپور تیں جاناں
لڑکا ایدا رو دے ڈاہڈا لوکی کرن حیرانی
اوہ بھی پہلے ٹکٹ شتابی اوسے کمرے آیا
روندے لڑکے نوں اوہ بندہ سیٹی مار بلائے
اس بے سمجھ ایانے لڑکے ہتھ کینٹھے نوں پایا
بندہ پھڑ دے تے اوسیو پلے اسنوں چپ کرائے
اِکدو ٹیشن اگے ٹپکے ہیسی اہناں جاناں
بال ایانے اگے وانگوں ہتھ کینٹھے نوں پایا
اس بھائی دے کینٹھے والے لڑکا ہتھ لیجائے
عورت دیکھیں کینٹھا لیندی کیکوں شور مچا کے
دلوچ آکھے ایہ نہ کینٹھا گل لڑکے دیلیں لاہوے
ڈبہ خالی ہوگیا سارا نویں سواری آئی

یوسف زلیخا حشمت شاہ

استاد حشمت شاہ نے یوسف زلیخا اپنے خاص انداز یعنی قوالیوں اور دوہڑوں کی طرز پر لکھی ہے۔ مصنف نے اسی انداز کی بدولت سارے پنجاب والوں کے دلوں میں گھر کر لیا ہے۔ یوسف زلیخا ایسے انداز کا مجموعہ ہے۔ جس میں زندگی اور موت دو الگ راہیں دکھائی نہیں دیتی ہیں۔ قیمت ایک روپیہ محصولڈاک ۵ار

ملنے کا پتہ
ملک بشیر احمد تاجر کتب و پبلشر کشمیری بازار لاہور

دیکھ لیا جے وس ٹھگاں نوں ہو سپاہیا پینا
جس دم خیر انتال بھراؤ اگلا ٹیشن آیا
گل منڈے دیں لاکے کینٹھا عورت گلوچہ پاوے
گڈی کھلی تے بندہ آکھے لاہ دے کینٹھا میرا
میرا لوکو ایہ دن دیویں کینٹھا لاہون لگا
اک بندے نے آکھ شتابی جوڑ گھسن لگایا
بڈھی آکھے کتھوں آیا تس کیسے داؤں ڈاکو
اوہنے چرنوں گڈی ٹرپئی جال اوس رولا پایا
رولا پوندا رہ گیا بدھو جسنوں گل سناوے
جے کوئی آکھے بڈھی کتھوں آکھے پتہ نہ کوئی
بعضے آکھن اپنے گل تھیں کیوں نوں کینٹھا لاہیا
مورچارا جھوٹھا نہیں چاتر بنی زنانی
جہڑا کہڑا اس عورت دی کردا ٹھیک حمایت
کوئی پیا آکھے اس عورت نوں دیچھڈ داون جا کے
سچے واقعہ دیکھ داناواں جیکوں چونا چھنیاں
کہن سیانے مرد وچارا جے کر منگے آٹا
بڈھی منگے ادھی راتیں جے کر لڈو پیڑے
ایسی رن مکاراں کولوں فضلوں رب بچائے

کینٹھے والے بیلی جا کے اگلے ٹیشن لہناں
عورت پھڑ کے منڈا اپنا برقعے وچ لوکایا
کینٹھا بھیناں لاہ دے مینوں بندہ آکھ سنائے
بڈھی آکھے ہائے ہائے بھائی میں کی دینا تیرا
اُچھل اُچھل ایہ گل پیندا کنجر ٹھہرو دھگا
باری وچوں دھکے دھکا کے لوکاں باہر وگایا
ہائے ہائے مینوں وکھی دیو چہ مارن لگا جاتو
اوہنے چرنوں آن سپاہی اہنوں خوب دبایا
ہر کوئی آکھے ایہ گل ساڈے منن وچہ نہ آوے
بعضے آکھن ایویں چنگی جیوں تیرے نال ہوئی
اوس بیگانی عورت دے گل کیوں تیں لا کے پایا
کینٹھا دے گئی بنڈلے کولوں کہکے بے ایمانی
سچے تے ہر کوئی بندہ کردا اگے شکایت
کینٹھے والا گیا وچارا ایتھوں دھکے کھا کے
اوہ نہ جھوٹھیاں ہون کدائیں بھاویں ٹھگیا دینا
اوس غریب نمانے تائیں آ لے دا بھی گھاٹا
اوسیوقت لیلکے دیوں اہنوں لوک بتیرے
باجھ فضل توں بچنا مشکل آکھ چراغ سنائے

"ہاسے دی بادشاہ" مجھے لطیفیاں نے لوکاں نوں ہسا ہسا کے دوہرا کر دتا۔ پھیر اک آدمی نے پچھیا مولوی جی ایہہ کتاب کتھوں ملے گی۔ مولوی صاحب نے جواب دتا ایس کتاب داناں لئے "ہاسے دی بادشاہ"۔ ایہہ ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دے کولوں۔ اہناں نوں خط بھیجکے تے گھر بیٹھیاں ای ایہہ کتاب منگوا لوؤ۔ سبھ کیسے ہور کتاباں دلیاں دے کولوں کتاب "ہاسے دی

بارش خریدو تے تسلی کرلیناں کہ ایہہ ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی ہووے۔ پھیر ساریاں لوکاں نے کہیا حاجی جی تسی تاں بڑے رونقی بندے او۔ کوئی ہور گل سنا دیو۔ پر ہووے بڑی سوادی تے مزیدار۔ مولوی صاحب نے کہیا بئی چنگا ہن میں تہانوں ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور والے دی کتاب "اسے دی گنگتاری" وچوں اک "نمازی جٹ" دا بڑا ای دلچسپ لطیفہ سناؤنا ہاں۔ ایہہ سنو تے ہس ہس کے پئے ہسو۔

نمازی جٹ

اک نمازی لڑکا ہیسی کسے زمانے بھائی
ایہ حکایت اسدے بابت مینوں کسے سنائی
روزے اتے نماز دا ہیسی پنج وقت دا عادی
گھر جاہلاں دے اس لڑکے دی ہوگئی یار وشادی
بیوی اسدی وڈی جاہل رب رسول نہ جانے
دین اسلام دی خبر نہ کوئی ایسے رہی ٹکانے
پہلے روز دیا ہی جاں اوہ گھر خاوند دے آئی
ہویا وقت نماز دا ملاں بانگ صلوٰۃ سنائی
سنی اذان تے لوٹا پانی دا لیکے سبھلے
دھوکن نوں ڈونا پھڑ کے وہڑے وچ بہ جاوے
پانی لیکے بیٹھا جسدم ٹھا اہدی زنانی
جاہل عورت دے دل اندر لگی بہت حیرانی
جاہل مینوں بلیا خاوند ایہ گل معلوم ہووے
لوٹے بیٹھا وہڑے دے وچ بہ کے منہ ہتھ دھووے
تھوڑی دیر ہوئی اے ایہ تے کھا کے گیا اے روٹی
آن لگا ہن منہ ہتھ دھوون قسمت میری کھوٹی
منہ ہتھ ارکان دھو کے جسدم پیراں تائیں آیا
عورت نے پھر دل دے اندر ایہ قیافہ لایا
سوچ سو چکے دل وچ آسنے ایہہ حساب لگایا
پہلاں پینڈا کر کے تھکا ماندہ ہیسی آیا
تے گناہ اس پیر نہیں دھوتے عاقل معلوم ہووے
ٹھنڈا ہو کے نال آرام دے ہن پیا منہ ہتھ دھووے
کرکے وضو مصلے آتے نیت نماز کھلویا
جاہل کہندی ہلے ربا ہن کی اس نوں ہویا
کیوں ایہ کھڑا مصلے اتے چھاتی پیا دباوے
ہوٹے پیڑ کلیجے اسدے مینوں نظری آوے
جسدم گیا رکوع دے اندر سوچاں کرے بچاری
خبرے میرے مالک تائیں لگ گئی پیٹے بیماری
فارغ ہو رکوع توں جسدم وچ قیام دے تکیا
جاہل نے پھر دل اپنے وچ ایہ حساب لگایا

ہوئی تُرت ٹکانے اسدی مینوں نظری آوے
ڈب ڈب جائے وچہ حیرانی دلّے اندر کہندی
چوریاں گھتّیاں دیوچہ آسنے پہنچ سمائوں بیٹھیاں
دن جیہے جاں ڈولی اسدی واپس میکے آوے
ماں کہے ہن چپ کر بیٹھی تُوں کیوں اتنا روویں
دسیں کہیے میں اندر ہے کے تینوں حال سناواں
نال لکھ بیماری اسنوں نالے مرگی پیندی
مر مر جاسنوں دورہ پیندا ایں کئی سال تینوں
ماں کہندی چپ کر بچہ کراں نصیحت مینوں
لین گیا مکلاوہ جیدم گھر جا قدم ٹکاوے
وہڑے ویکھ چڑاہ کے منجی لیرا جلد وچھاوے
آپ گواہنڈیاں دے گھر بڈھڑی حالے پیون چلی
وقت نماز ہویا تے لڑکا لوٹا بھر کے بہندا
دہندیاں سارا ای لڑکی سنوں بھی گئی بیماری
جیس نمازوں فارغ ہویا بڈھڑی لگے آئی
پچھنے چڑدی ایہ بیماری لگی بچہ تینوں
لڑکے نے بیماری کے لگے اوہنوں عرض گزاری
لڑکے آکھیا اماں مینوں بے نہیں کوئی بیماری
جاہل بڈھی لڑکے تائیں الٹے بول سناوے
کی تعریف خدا دی اماں دسّاں کر تو ہا لوں
نام خدا دا سنگے مالی دھروں قیاس دوڑاوے
اوسے تائیں جوائی میرا بے خدا پیا کہندا
پنڈ اساڈے اندر ہیسی نمبردار نہ کوئی

اوسے ویلے خاوند اسدا بنگلے اندر جاوے
پچھدی تالے بیچے بیماری نالے مرگی پیندی
جاہل ہتھ متھے نوں مارے کہے براتاں سڑیاں
آن لگی گل مل دے جاہل اُچی روئی جاوے
روکے کرلیاں چپ کر جاویں تُوں کیوں چپ نہ ہوویں
مالک میرا اٹھے میرے کوئی دن دا پروہناں
سارہ نہیں پُٹھن دیندی لائے مرمر پیندی بہندی
اوسے نال ویاہ کے ملنے ڈوبے تا ای مینوں
لین آئے مکلاوہ جیدن پھیر دکھاویں مینوں
اوہنوں اپنی سس دے تائیں بول سلام سناوے
آدر دینا لی جوائی تائیں شربت شیر پلاوے
ایہ کول منجے دے اسدی لڑکی بہی اکلی
کرکے وضو وچھا کے لیرا نیت نماز او بہندا
اجاڑاں دیکھ دے اکھیں پیندی کویں بیماری
کی بیماری تینوں بچہ پچھنا اس نے لائی
تیری حالت دیکھ کے پتر چین نہ آوے مینوں
سمجھ نہ لگی میرے تائیں کیہڑی کہن بیماری
میں ہتے پاک خدا اپنے دی کردا شکر گزاری
کیہڑا ہے خدا تیرے بچہ مینوں سمجھ نہ آوے
جیہڑا اپنی رحمت کرکے رزق پہچاوے مینوں
پنڈ دا نمبردار اساں نوں جیہڑے رزق پہچاوے
اہدی شکر گزاری اندر ایداں کردا رہندا
کہندی بچہ گل سن میری کرسے چارہ جوئی

ڈیرا ڈنڈا چک کے بچے ایتھے آجا دیں
اہناں دختاں ویدیاں کولوں تاں بچ جاویں

ایتھے نہ کوئی ذات خدا دی تے نہ سبے خدائی
جان سیاپیاں وچ لچے تاں کیوں ایتھے پائی

ایہو جہے وی جاہل سلّے دنیا دیچ کافی
برکت اتے نظام خدا توں ہر دم منگن معافی

ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب " ہاسے دی ٹکٹکا دی " دا ایہہ لطیفہ شن کے تے گڈی دیاں اسواریاں بہت ہسیاں تے کِناں چر ای ہسدیاں رہیاں جدوں لوکاں دا ہاسہ ذرا مٹھا ہویا تے مولوی عمر دین صاحب نے اعلان کیتا۔

دوستو تے بھائیو! میں تہانوں ہاسے والیاں گلاں تے بہت سُنا چکا ہاں۔ پر ہُن میں تہانوں کجھ دردناک تے رون والیاں پھیاں تے ضرور سناواں گا۔ ایہہ گل شن کے لوکاں نے مولوی صاحب اگے عرض کیتی کہ صرف دو چار ہاسے والیاں کہانیاں ہور سنا دیو تے پھیر بھانویں جو جی چاہے شنا دینا۔ مولوی عمر دین نے جواب دتا اچھا بھئی ہُن میں تہانوں ملک بشیر احمد دی کتاب " ہاسے دیاں پھلجھڑیاں " دا تھوڑا جہیا نمونہ سنا کے تے بس کر دیاں گا۔ سنو

چٹکلہ ۸

اک عورت دے خاوند دا ناں رحمت اللہ جو ساہی
لڑکی دا ناں اختر دھریا قدرت نال الٰہی

سس ایدی حج کر کے آئی پڑھے نماز ضروری
تو نہ لوں اوس نماز پڑھن دی آ کیتی مجبوری

اس ساجن نے نونہہ اپنی توں سب نماز پڑھائی
التحیات درود وں پچھے ایہہ گل دسی ساہی

نیت نماز لئی اس بی بی نیکو کار سیانی
اوس سلام پھیرنا ہیسی بعد رکعتاں جانی

السلام علیکم ورحمۃ اللہ جاں اوہ آکھ سناوے
نام نہ اپنے مالک دا اوہ ہرگز لینا چاہوے

شوہر شوہر کے اوس انجیری ایہہ طریقہ لبھا
کہن لگی السلام و علیکم اے اختر دے ابا

سس ایدی کول بیٹھ بڈھیاں تے کاسن آیاں
ہس ہس اہناں ساریاں بڈھیاں ڈھڈیں پیڑاں پایاں

چٹکلہ ۱۳۰ ابوجہل

ابوجہل نت یاراں تائیں آکھے نبیؐ نوں مارو
اکدن اوہ مردود کمینہ گوشے مجلس لاوے
جہڑی گلیوں لنگھن راتیں نبیؐ رسول پیارے
اُوپر اُسدے چادر تانی گھٹا دھوڑ بھائی
نیڑے کھوہ دے کوٹھیاں اُتے چادر سِر بٹھائے
آکھن لگا جس دم کھوہ وچ جہڑے رسولؐ وہانا
حال پکار نہ سُننی کوئی جد تک نہ مر جاوے
پچھلی راتیں حضرت لنگھے جیونکر عادت آہی
کھوہ کڈھیا گیا رستے اندر خبر نبیؐ نوں ناہیں
چلدے چلدے کھوہ دے نیڑے جس دم حضرت آئے
جلدی پہنچ حبیب میرے نوں کھوہوں جھٹک ہٹادیں
جبرائیل فرشتہ پلکیں آیا سی آسماناں
یا نبیؐ اللہ پاسے ہونا کھوہ وچ نہ جھڑ جانا
بیچ کہن جو نال کسے دے کوئی فریب کماوے
غیرت ربدی ابوجہل نوں پچھلی رات جگایا
راتیں جو منصوبہ کیتا یاد نہ رہ گیا کائی
راتیں ایتھے کھوہ کڈھوایا عقل وجودوں ہاری
اچن چیت ہویا سی کھڑکا جاں اوہ کھوہ چہ جھڑیا
رو رو کرے پکاراں ظالم سُنے نہ ہرگز کوئی
رو رو کرے پکار دہائیاں میں سردار تُہاڈا
جتنے پتھر حضرت کارن ظالم جمع کرائے

اک سو اوٹھ انعام دیاں گا جیہڑا ایہ کم سوادے
پاک نبیؐ دے مارن خاطر ایہ تجویز بتاوے
کھوہ کڈھیا اس رستے اندر شاموں بعد نکارے
راتو راتیں ایہ کم کیتا خبر کسے نہ پائی
قائم کیتے حضرت کارن پتھر مارن والے
آکھن جلدی تساں چوفیریوں پتھر اتناں آنا
مارن ولوں دیر نہ کرنی بڑی تاکید کراوے
بیت اللہ وچہ آون لگے سوہنے نبی الٰہی
اکثر اپنے نبیاں دی خود کرے حفاظت سائیں
جبرائیل وحی نوں مولا فوراً حکم سنائے
اک قدم وچہ رکھی ساری ہستی ویڑھ لادیں
حاضر ہو کے پاک نبیؐ تے کیتا سخن زبانوں
اِس کارن میں عرشاں اُتوں آندا حکم ربانا
بُرا نتیجہ آپدے اگے رب کریم لیاوے
لو نتیجے دی مستی اندر اوسے رستے آیا
پھاسن لگا اپنی پھاہی آپ جہیں جو لائی
گلنے پیسے کھوہ وچہ ڈگا پئی مصیبت بھاری
سُنکے جاگے پتھراں والے تک کے ندامت چھڑیا
لات جنہاں نوں مارن بدلے ڈاڈھی بکی ہوئی
جیوں جیوں چیکاں مارے اُتوں پتھر پین زیادہ
پورا مال امانت وانگوں اوسے دے کم آئے

فجر ہوئی تے ڈٹھا آ کے ساریاں دوست یاراں
اوہ آکھے میں سو سو واری حال پکار سنائی
آکھے جلد نکالو مینوں دیر نہ لائی جاوے

ہائے افسوس اندھیر اندر ایہہ کی ہویاں کاراں
تساں خیال نہ ہرگز کیتا اسن کے شور دہائی
جیسی کرے کوئی پھل پاوے حرف احادیث قرآن آوے

چٹکلہ نمبر ۱۲ ۔ کُتا تے ککڑ

اِک کُتا تے ککڑ دونویں بیلی بن گئے بھائی
باہر جھل دے اندر دونہہ تے رہنا اک بنایا
گئے اکھیلے بھئی ککڑا میں بن پنڈوں جاوندا
تاں اس بیری اُتے چڑھکے بہ رہوے گھبرایا
جیکر بھیڑ لے کوئی تینوں ہرگز نہ گھبراویں
کُتا ڈریا واہو واہی دیر ذرا نہ لاوے
بلکہ دھوکھے نہ کُتا اہتاں میں ازماواں
ککڑ چڑھکے بیری اُتے جلدی بانگ سنائی
بانگ سُنی جد کُتے اوتھوں دوڑ شتابی آیا
ککڑ آکھے ہرگز مینوں خطرہ خوف نہ کائی
کُتا پھیر کچھانوں مڑیا دیکھ ککڑ دینا ئی
گیدڑ آکھے جھلوں اندر ککڑ کیکر آیا
ککڑ بیٹھا بیری اُتے گیدڑ جی للچاوے
سوچ سمجھ کے ککڑ تائیں گیدڑ گل سنائی
آ نماز ادا کریئے رلکے وقت گذردا جاوے
ککڑ آکھے ہاں میں بانگا بانگ سناون والا
دوجی بانگ ککڑ نے مڑکے زوراں نال سنائی
گیدڑ آکھے دس بھئی ککڑا ہن کیوں بانگ سناویں

دونہہ جنیاں تے آپس اندر بڑی محبت پائی
آپس اندر دونہہ جنیاں نے سی ایہہ متا پکایا
روٹی ٹکڑا کھے بہانے میں بھج پیکے آواں
میں اس پنڈوں چکر لگا کے دیکھ شتابی آیا
اَن ملانگا جلدی تینوں اچی بانگ سناویں
ککڑ چڑھکے بیری اُتے ایہہ دلیل دوڑاوے
کراں عین تسلی پوری متے میں چھلیا جاواں
پنڈ کول پہنچ گیا سی کُتا سن کے بیر بھجائی
ککڑ تائیں اندیاں آہنے خطرہ خوف نہ پایا
صرف بھلاوا میں تاں ایویں کیتی ہے ازمائی
بانگ سُنی تے گیدڑ بھجکے آوے دوڑ اٹھائی
ہووے نہ تے اہنوں کھا کے جاوے جھٹ لنگھایا
کرے بہانہ بیری اَگوں ککڑ تھلے آوے
دیکھے بانگ تے بہ رہیوں اُتے تھلے آجا بھائی
تھلے آکیوں بہ رہیوں اُتے گیدڑ آکھ سناوے
میاں آن جماعت کراوے خطبہ پڑھے نرالا
کُتا سن کے بانگ شتابی اوتھوں دوڑیا سائی
اوہ بھی بانگاں دے جھٹے ویلے تروں ہی مکر کھپایا

ککڑ آکھے میں تاں گدڑا ووجی بانگ سنائی
میاں تریا آوندا ہوسی توں نہ کا بلیاں پاویں
اونے چرلیں ودبڑ دبڑ دا واج گدڑ لوں آیا
ککڑ آکھے کھڑ جا گدڑا کیتھے چلیا ایں بھائی
ٹھاوضو بھراجا میرا گدڑ آکھ سنایا
کمر امام نماز ادا کے پاویں اجر ودھیرا
خطبہ پڑھو میں تریا اونان بہتی دیر نہ لائی
چھتہ مار گیدڑ نے چھیتی اپنی جان بچائی
اگے گدڑ پچھے کتا تان لگاوے سارا
خوب درست ہاضم کیتا کتے مل کے بھائی

مسیں آکے خطبہ پڑھنا تینوں خبر نہ کائی
باجماعت نماز ادا لئیں ٹھہر ذرا کو جاویں
ویکھ کے توں آوندیں دوروں پیر پچھاں کھسکایا
میاں آیا خطبہ سُنے گدہر کیتی دھائی
ککڑ آکھے کی پیا آکھیں میں کجھ پتہ نہ پایا
گیدڑ آکھے پد نکل گیا وضو درست نہ میرا
وضو کراں تے اوسے ویلے جلدی تریا آواں
کتا آکھے مگر گدڑ دے پیندا کر کے دھائی
آخر کتا کمروں بلیا بچکے اوہنوں یارا
کہئے آکے گدڑ والی چنگی رک وگائی

چٹکلہ ۱۵ مسیں دی تاکید

اک میاں جی گھر اپنے وچ ایہ تاکید کراوے
فجروں پہلے شاماں تیکر رکھے آس بیگانی
اگے آکھیا ساڈے مسیں شام نماز نہ تائی
آن کھلی اک پاسے عورت مسیں صاحب تکایا
فاتحہ پچھوں چھوٹی سورت مسیں صاحب پڑھائی
سمع اللہ لمن حمدہ مسیں آکھ سنایا
روٹی رکھی گھلا لبدا رہ عورت توں جاندا
گھر جاوے تاں بیوی تائیں ایہ تاکید کراوے
ایہ نہ ہووے کتے ضیافت پکی ہووے میری
اسکا دن توں پچھ لیا کر گل کے لڑکے تائیں
پچھ پچھا کے بیوی آہندی جاں کجھ وقت گھسایا

شاماں تیکر ڈیک بھاک کے آٹا پھیر گنہاوے
چالیہ ساتا قل وغیرہ یا کوئی ہلے احسانی
اک زنانی روٹی لیکے وچ مسجد دے آئی
عورت روٹی موڑ لیجاوے جے بہتا چرلا یا
ایسے وقت رکوعے جاندا اس توں پھیر سمجھائی
یعنی روٹی رکھ ٹبر لیو چہ عورت لوں سمجھایا
اللہ اکبر اچی کہہ کے بلی نوں دبکاندا
شاماں تیکر پچھے اپنے گھر وچ آٹا گنہیا جاوے
توں بھی گھروں پکاویں آٹا عقلمندی کی تیری
چنا سمجھیاں نہ میرے کولوں روٹی گھروں پکاویں
اک دیہاڑے بیوی ویکھو نہ کوئی لڑکا آیا

بیوی آہدی ولے اندر بڑی حیرانی کھاوے
اودھر کسے پکایا گکڑ نالے کھیر بنائی
آکھن لگا مئیں تائیں مومن مرد سیانا
وقت بویلے مئیں صاحب بانگ صلوٰۃ سنائی
میاں دلوچہ خوشی مناوے کھیر تے گوشت کھوائیے
عربی وچہ پنجابی پڑھکے لڑکے نوں سمجھایا
اسطرحدیاں گلاں کردے اجکل دے ملوانے
اگے عبدالستار صاحب نے بھی کجھ حال سنایا
اوس کہیا جو مال حراموں اک لقمہ کوئی کھاوے
اک شلے نوں ایہ گل سنکے آیا خوف ربا نا
عمل خراب اساڈے کیکوں بخشے رب اسانوں
کر افسوس وچہائے ملاں اپنا حال سنایا
بکدن ڈاہڈی پھنڈ اندھیری سختی نال سنائی
پئی غباری بجلی چمکے گردا طوفان لیایا
مثل حرام جنہا نوں گھر دا ملکر اہو دے بھائی
بس چراغ ملانیاں والی ختم کہانی ہوئی

بکسنوں بھیجاں مئیں کولوں جاکے خبر لیاوے
ختم دیواون مئیں تائیں سدن آگئے سائی
شام پڑھا کے تسلی ملی جی ساڈے گھر نوں جانا
نیت نماز کھلوتا میں سن تھیں بیکر بھلائی
اودھر مسئلا انھیں آیا یعنی گھریں پکائیے
گکڑ الّذِینَ کَفَرُوا وَ اَجنبتُ لا فرمایا
سلے اکو جیہے جیہیں ہوندے لبھنے مرد ربانے
اپنے لکھیا ہے اک ملاں مسئلا ایہ فرمایا
برس و نانڈی زہد عبادت مسئدی فضل کماوے
بکن محال عدالت اندر کرے خیال نمانا
قساں حرام نہ کھا بدا ہوسی مسئلا یاد تو ہانوں
مینوں بھی تقدیر ربانی اک حرام کھوایا
پھانڈے طبق زمین دا چایا اے آواز نہ کوئی
دتی بار نصیباں اُسدن آٹا گھروں پکایا
اوہ کی حق سناون مسئلہ بھلی پھرے لوکائی
ہور سنا گل ہاسے والی دیر نہ لاویں کوئی

ایہہ چٹکلے سن کے لوک بہت ہسے تے پھیر لوکاں نے پچھیا۔ میاں جی ایہہ کتاب کتھوں منگوائیے۔ مولوی صاحب نے جواب دتا ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور کولوں خط بھیج کے گھر بیٹھیاں ای منگوا لوو نہیں تے کسے ہور کولوں خریدن لگیاں ملک بشیر احمد تاجر کتب دی چھپی ہوئی دیکھ کے خریدو۔ لوکاں نے مولوی عمر دین نوں کہیا کجھ ہور سناؤ۔
مولوی صاحب نے جواب دتا۔ بھئی تسی بڑا ہس چکے او۔ ہن میں تہانوں رون والیاں تے بڑیاں درد ناک گلاں سناوناں ہاں۔ سنو!

جدوں پاکستان بنیا تے مسلماناں نوں گھراں وچوں اجاڑے پئے تے اوہ مہاجر ہو کے پاکستان آئے تے اوہناں نوں کی کی تکلیفاں ہوئیاں۔ کئی زخمی ہوئے۔ کئی شہید ہو گئے۔ تے بعضے جاناں بچا کے تے پاکستان پہنچ گئے۔ ایہہ تھوڑا جیہا نمونہ میں ملک بشیر احمد دی کتاب "خون دیاں ندیاں" وچوں سنا دیاں۔

مسلمان دے کارنامے

چند سو سال حکومت ہند وچ مسلماناں نے پائی
خاندان مغلیہ ایتھے حکمران سی بھائی

راجپوتاں مرہٹیاں نال ہویاں بہت لڑائیاں
ایہہ فوجاں مسلماناں دیاں ہر تھاں غالب آئیاں

ہند ملک سی مسلماناں نوں ملیا کھاے بھائی
جیہڑا اٹھیا ایسے پاسے کروا رہیا چڑھائی

کئے شہاب الدین غوری نے چھکے آن چھڈائے
کیتے محمود غزنوی مڑ کے سومنات تک جائے

ہندو تے ہوئے مسلماناں دے حملے ہین ستاراں
وار و وار لڑائی کیتی راجپوت سرداراں

ایہہ مسلماناں دے ہتھوں بے شکستاں کھاندے
ہندو راجے اکبر تائیں ڈولے رہے پرچاندے

آگرے دہلی بادشاہاں نے سن پیدا الشان پائیاں
بہت وسیع عمارتاں اوتھے شاہجہان بنایاں

تاج محل دی زیبا زینت ایسی مینا کاری
جس نوں دیکھ دیکھ کے دنیا عش عش کر دی ساری

عہد حکومت مسلماناں دے ہندو اکثر آئے
حق بجانب مسلماناں نے عہدیدار بنائے

ہندواں دے ہتھ راج حکومت سن سنتالی آئی
مسلماناں دے نال انہاں نے بڑی مخالفت چائی

اکبر ہندواں راجیاں تائیں تیاں شان جاگیراں
ثابت کر دو تاریخاں وچوں کرنا پیش نظیراں

مسلماناں نے راج حکومت ایسطرح نال کیتی
ہندواں تائیں فیض پوچائے دیکھو حالت بیتی

جاں برطانیے کولوں ہندواں راج حکومت پائی
مسلماناں دی سخت تباہی انہاں نے کروائی

ہندو سبے ہو نہیں سکدے ہرگز کسے قانوں
ندیاں لال جنہاں کروایاں مسلماناں دے خوں نوں

دس دیہو بھائی مسلماناں نے تھوڑے صبر کمائے
ٹکڑے ٹکڑے بدن تمامی سکھاں توں کروائے

مسلماناں دیاں لاشاں تائیں کتیاں کاواں کھادا
پاکستان اندر نہیں کیتا مسلماناں کوئی وادھا

تاں باہیں وڈھ وڈھ سکھاں پانی وچ چلایا
طور مثال چراغ انہاں نوں پچھلی گل سنائی
جلال ارائیں سی اک کھائی ابلاذ کرساواں
ہر تھاں اتے جتھے لیہا سکے بیٹھے ہر سکھ دیوانے
پنج نوہاں پنج پتر شیراں ورگے سائی
گڈیں دو نہ ستے اسدا اپنا مال اسباب لدیا
مجیں چار لویریاں سبھر گڈے دے وگر بھایاں
بیکانیر والی جد شہر وں اپنے گڈ ٹپائی
جیہا کنی ولوں پھر پیرا جتھہ سکھاں دا آیا
چار چوفیرے تن گڈیں دے سکھاں آلیا گھیرا
سنو حقیقت جتھہ سکھاں دا حملہ کرکے آیا
جالی سکھ تے بندہ وچو بہتے حملہ آور سبنے
بڑی لڑائی پہب کے اوتھے اک گھنٹہ بھر ہوئی
تو نہہ جالے دی سبکہ دھڑ دھڑ کے لگے ادھوں بھائی
لے پستول بندوقاں آپاں اگل وانٹہ پہنچے
تو نہہ اسدی دی بہت بیعزتی سکھاں کیتی سائی
سکھاں آن حسینی والیوں تن بندوقاں لیاں
بیلا گنڈا سنگھ والے پاسے جاں اس گڈ لنگھائی
سکھاں دور کھلو کے گڈیں جد دم فیر چلائے
پتاں اہدیاں گڈے اوہلے ہو کے جان بچائی
پنجاں وچوں دو نہہ نوں سکھاں گولیاں مار گرایا
تن مرے دو رہ گئے باقی اڈیاں ہوش سولکیں
زخمی بھائی ہد جیہاں دو نہہ نوں ایہہ گل آکھ سنائی

مسلماناں تکلیفاں ایسیاں کسنوں سان بچائیں
کھلائی پچھے والیوں کیکوں نکلیا جالا ارائیں
ناں ایتھے مسلماناں دی غیرت ہندی پائیں
جالا ارائیں آکھن لگا پہنچاں پاکستانے
پاکستانے پہنچن بدلے لڑن لگے ادہ سائی
جیہا جنت تماہی اپنا نے اتے اوس بجھایا
بیلا گنڈا سنگھ والے رستے گڈیں ادھ وچ لیایاں
اگاں حسینی والا سٹیشن دسدا اگوں سائی
آکھن لگے آ مسلم کیہیں گڈیں لد لیایا
جالے آکھیا انہاں کولوں نکلن بہت اوکھیرا
ایپر ابلے پتر اکس ڈانگاں نال بھجایا
[redacted] پچھو تجے تے او مینجے ڈانگیں جٹ کھلوئے
پرپر زخمی ہو گئے سارے ثابت رہیا نہ کوئی
سکھاں آکھیا نہ ڈانگاں دی ایتھے کر لڑائی
جیکوں انہاں ماریں اسنوں بدلہ لیئے
بہت بے پڑدی کر کے انہاں ابدی عورت لائی
پھیر سکھاں تدیلیں ڈھانیاں بھیجکے اگل وانڈی سی
پکڑ بندوقاں پھیر سکھاں دی ڈھانی بھجائی
جالا مر گیا پہلے فائر وں گڈ توں ہیٹھاں آئے
سکھاں جٹکے گویا ندی پھراں ابجا چلائی
اک انہاں وچوں زخمی ہویا جیکوں لیکھ لکھایا
معلوم ہوئے سکھاں سانوں جیوندیاں چھڈنا نائیں
ایہہ گل میری سن عبداللہ ایتھے کھڑ کے بھائی

اک دو ہفتیاں تیکر بھائی میری ہے زندگانی
زندیاں لگے تو ہا لوں سکھاں چھڈنا ناہیں
صغراں فاماں بھیناں تیریاں دو توں تو جانیں
اتھیں مار دیا ہے پھڑ کے نہ غیراں تھیں آون
اینگل کسعیل اوس بشر دی نکلی جان پیاری
گولی لگی سینے وچ آ عبداللہ تائیں
جان محمد رہ گیا اکو وچ بھایا نہ بھائی
ماں پیو جایا ساڈا یا ویرا بہت بری گل ہوئی
دو بھیناں تے رہ گیاں اتھوں جدا ایاں کستانی
اتھے بگانے دیکھے سانوں تساں شہادت پونی
تیرے جتھوں جیکر ویرا اسیں شہادت پایئے
کلے چھڈ کے جاکے کیکوں وانگوں روا کے سنائیے
ساڈی عزت کافراں تھوں جیتوں ویر بچاویں
گڈوں بیٹھاں دو توں بھیناں جلدی آجرآیاں
اے ویرا نہیں آپاں بلناں کے بعین بھراواں
اک اکلا رہ گیوں ویرا بھائی ماں پیو جایا
سکھ کناراں جد گیاں سانوں تے ویرا چھڈ جاویں
جان محمد آکھے بھیناں ایہ گل جری نہ جاوے
اس سلامت پہنچن دی بن آس امید نہ کائی
ماں پیو جایاں بھیناں تائیں اتھیں مار نہ سکاں
صغراں فاماں رو کے آکھیا ویرا ماں پیو جایا
دو محشر دے چل ملانگے ماں پیو ویر پیارے
مارنا ساڈا آپوں برداشت نہیں کرسکدا بھائی

معلوم ہوئے مینوں گولی لنگھی سینے تھانی
اکو گل اخیری بھائی کہلں تو ہاڈے تائیں
غیر بندیاں دی شکل نہ دیکھی دیکھیا اللہ دیاں شاناں
کافراں دے ہتھ جا کے ایویں نہ تکلیفاں پاون
پھر اک رکھ دے اتے چڑھ کے گولی سکھ نے ماری
اکو بھائی رہ گیا زندہ باقی مر گئے اتھائیں
صغراں فاماں دو بھیناں جنہاں نے بیٹھے کھڑن سنائی
باجھ خدا دے والی وارث ساڈا ابھ نہ کوئی
اوتھوں تیکر پہنچ نہ سکے ایہ ساڈی زندگانی
غیر قوم نے جبرے سانوں کی تکلیف پہنچی
کافراں کولوں تاں نہ جاکے عزت اسیں لٹائیے
کافراں تھیں تکے ویرا کیوں تکلیفاں اٹھائیے
ساڈے قتلوں مولا دے کول نہ توں پکڑیا جاویں
جان محمد بھائی لگے عرضاں رو سنایاں
چلد بھراتے تجوں پیو دا دفتروں لہہ گیا ناکرا
تیرے باجھوں سانوں ویرا سارا دلیس پرایا
ساڈی عمراں دا نہ ساڈے گل وچ واسطہ پاویں
سکا بھائی بھیناں تائیں کیکوں مار مکاوے
پکڑ بندوقاں فوج سکھاں دی چار چوفیروں آئی
نہ دل چاہے جو ندی جانے کافراں ہتھ لے وٹکیں
کی خیال تیرے دل اندر ایڈ کمینہ آیا
کیوں نہ کافر لگ کے جا سن ظلم کرن جو بھاوے
سکھاں کولوں ننگ لوہاویں ایہ تیری وڈیائی

سالوں ننگ توڑوں نالوں بہت چنگیرا مرنا
گوڈے پیٹے ادبلے سے کے روندیاں دوویں بھیناں
جان محمد لُک کے بھیناں کیکوں خون گذاراں
قاباں بھین وڈی نے کہیا ویرا صدقے جاواں
کسے زمانے سی اک عورت ڈاڈھی نیک سیانی
نیک مرد کوئی اسدے اُتے عاشق ہویا سائی
عورت منہ وچھالنے رُس کے جاں گھر اپنے جاوے
اس عورت دے آ دروازے بہ گیا مومن سائی
گولی تائیں عورت جا کے گھلے ترت پُچھایا
اوس مسافر کولوں گولی آ کے گل پچھائی
کہے مسافر گولی تائیں ایہ میں عرض سناویں
بی بی سمجھے عاشق ہو کے واقعہ آن کھلویا
کہے مسافر اکھ تیری میں ہویا ویکھ دلیا نہ
بھی اکھ تیری میں ویکھی اپنے آکھ سنایا
بھی اکھ دا عاشق عورت جلدی کٹ لیا وے نے
بی بی اوس مسافر ولے عاشق تلے وگایا
جیہڑا ویکھ لیا توں عاشق میرے کم دا نا ہیں
شرمسار جیہا ہو کے بندہ مڑ کے واپس آیا
جیکر تسکے کافر ساڈے ہتھ بدل نوں لاون
کیوں دو زخدا بالن ویرا اتھیں آپ بناویں
اوہنے چہ قول جتھا سکھاندا بالکل نیڑے آیا
اگے پھر کے زینب بی بی لیکے بسکھ اکالی
ایہ گل سوچ سمجھ کے غیرت دل وچہ جوش لیاندا

جو کم سالوں بہتر سے اوہ کم نہیں توں کرنی
ہمیں سکھاندے تھیں آپ ساڈا ستر نہ رہنا
واقعہ کہن تواڈے اُتے میں کیکوں چا ماراں
شرع نبی دا تینوں مسئلہ میں اک کھول سناواں
منگی جا لُٹے رستے رستے حکمت ویکھ ربانی
ہرگز بی بی نوں اس گل دا پتہ نہ لگا کائی
عاشق مومن ہولی ہولی گھر دے نیڑے آوے
عورت تو ہا ڈھو کے اپنے کوٹھے چڑھ گئی بھائی
پچھے مسافر کولوں گولی ایہ کس کارن آیا
کس کارن توں آن کھلوتا اس دروازے بھائی
عاشق ہاں میں اسدے اُتے تن من گھول گھماواں
کیہڑی چیز میری تے تکھا ہیں تیں عاشق ہویا
عورت آکھے بھی کجھی ایہ بھی دس نادانہ
گولی کولوں اس بی بی نے چاقو سی منگوایا
باری وچوں مڑ کے بی بی ایہ گل آکھ سناوے
جس عاشق تے عاشق ہویوں بھائی اوہ آیا
ایہ دو زخدا بالن بنیاں کٹ تاں میں تائیں
توں ہن ویرا دل لے سنے کی خیال لیایا
ایہ بھی دو زخدا ہی بالن آخر توں بن جاون
اتھیں کریں شبیہ سالوں کیوں سیاہ ویر لگاویں
جان محمد دلے اندر پھر خیال لیایا
کی تکلیف اٹھاوندی ہوسی وقت بہتیر احالی
ٹوٹکے کدھ بسندلی وچوں شیر مردے نے آکھا

بیناں اپنیاں نوں تھمیں آپ شہید کریندا
روہڑیاں چ نہر دے وچ نیں نظر سکھاں نوں جیندا

غصے نال سکھاں تے دوروں اسنوں فیر چلایا
جان محمد گولی کھا کے پہاڑ زمیں تے آیا

ڈگدیاں نال زمیں تے اوہدی ختم ہوئی زندگانی
ایسطرح نال دتی آکے ایہ تقدیر ربانی

پنجے پت تے چھیواں بابل رہتے وچ کوہایا
ولدے اندر حسرت کردے دل وا بار خدایا

ایہہ حسرت جیکر جیوندے پاکستانے جا لیندے
مسلمان کوئی ساڈیا ئیں قبریں جا دفنائیدے

بھاویں ڈردیاں جاناں دتیاں نہیں تکا رتھ آئیاں
پاکستان وساویں خیریں یا رب خالق سیلاں

صدائے روح

جاندے روح نکالں کردے یا خالق رحمانی
سانجھے پاکستان ملک دے آئینوں ہی خصمانہ

پاکستان بناون بدلے ایہ ساڈی قربانی
پاکستان نہ ڈیکھیا اکھیں ختم ہوئی زندگانی

بے رب خیریں مہریں سانوں پاکستان لیجاندا
قسم خدا دی مردی واری نہیں سی دل ترساندا

اسیں تے پاکستانے آوندیں راہے ساتھ لٹایا
قدم نہ پاکستانے پائیے ایہ نہیں لیکھ لکھایا

رب تینوں مضبوط بنائے ساڈا پاکستان
جاویں نت عروجاں اُتے چرچا کری زمانہ

ساڈی قسمت وچ نہ ہویا تیرا دانہ پانی
چارچو فیر دھماڑے تینوں واحد ذات ربانی

دہلی آگرے تیکر تیری رب کرے بادشاہی
سب کشمیر تیرے ہتھ آوے روح نے عرض سنائی

اک گل ساڈی پاکستاناں توں نہ دلوں بھلاویں
تیرے بدلے جاناں دتیاں توں ساڈا مل پاویں

قسم خدا دی ساڈے خونوں لال ہوئی سب دھرتی
جیوندے ہوئے آکھ سنائیے جو ساڈے سر ورتی

کٹ کٹ ساڈیاں لاشاں بیجے سٹدے دریاویں
ساڈے خون ڈلھے تے آکے قبضے کرے جاویں

نہ کوئی گور جنازہ ہویا کفن نہ سانوں ملیا
تاں تیرا ایہ پاکستاناں پھل گلابی کھنیا

اکھیں ہندیاں بال ایانے نیزیاں تے ٹنگوائے
دستیاں اندر تھاں تھاں تے اپنے خون چھوائے

جاں بنیاد رکھی ہے تیری پاک اللہ سن سنتالی
مسلماناں دے بھا دی آکے چڑھی ہنیری کالی

لالو لال زمیں سب ہوئی نظر جدھر نوں کریئے
دل تاں ہو گیا ٹکڑے ٹکڑے کیکوں صدمے جرئیے

چھپڑ ٹوبیاں ندیں چاشاں مسلماناں دیاں سیاں
پاکستان حکومت ساڈیاں نہیں سی خبراں لئیاں

بھر بھر لوریاں اسلحہ کھلے ناں جھے تے پٹیالے
جتھے جتھے خون ڈولھیا ساڈا یا رب سایاں
تیل مٹی دے پا کے ساڑن دشمن اگاں لاون
عوض تیر لوچ اسیں نہتے سینے گولیاں کھائے
پاکستان بنا کے رہ گئے اساں جو حلف اٹھایا
رب سچے نے دکھڑی کیتی مسلماناں دی شاہی
تقسیم جنہاں نے شالا کر کے بے ایمانی
پاک جیلے مزم جتے اوہ بدکار کمینے
ترن کروڑ ہندیا حصہ ہندوستان دبایا
ضلعے گورداسپورہ اجنالہ سے تے اودھر جاندا
پھر جالندھر تے لدھیانہ نال تحصیل نکودر
جیہے نال اساں جیکر ایہ ہلے احق سارا
ست لکھ بندے بڈھیاں بچے دتیاں راہ وچ جاناں
مسلماناں دیاں لاشاں تائیں کھا دا کتیاں کانواں
بھیناں پھر ماپیر دسکھ لیا گئے کول کھلوتیاں ویراں
اپنے وطنوں ہجرت کر کے ٹریا جنگل زمانہ
چاہ تیری تے پاکستاناں ٹریئے ہجرت کر کے
ٹر ہیں اوندیاں کافراں تھیں ختم ہوئی زندگانی
تینوں تیرا دین سلامت سوہنیاں پاکستاناں
اسیں تے کر کے سر ندرانہ اپنی توڑ نبھا ہی
سن سنتالی ۴۷ء تیری چاہ نبھا دھری ہے
اساں تے سرندرانہ دے کے پاکستان بنایا
خون تے گوشت دے کے اپنا قیمت تیری تاری

تھاں تھاں دشمن سفر لمیرا کون بنے رکھوالا
قسم خدا دی اوہ تھاں تے بھرے زمین گواہیاں
نوجواناں لڑکیاں ساتھوں جبراً کھو لیاون
بے تقصیرے ظالماں کولوں نت سیس کٹائیے
واقعہ بنے ہندوستانوں پاکستان بنایا
ہندواں سکھاں اسدا اندر بڑی مخالف چائی
ہندوستان دے لے چا پایا رقبہ پاکستانی
ایسی ظلم تشدد والی گئی نہیں خبر دسینے
جیہڑے لئے مسلماناں دا تھاں تھاں خون چولیا
امرتسر تے ترنتارن کیوں ایہے ظلم کمانڈا
کل علاقہ پاکستانی ایہ کیوں مل گیا اودھر
ویہند پھر سکھاں نوں کیوں ظلم کماندے بھارا
چنہ دیوانگ سکھاں برسایاں گولیاں تے کرپاناں
پتر پرچھیاں تے ٹنگ دا کے اف نہ کر دیاں ماواں
جو کجھ لیکھ لکھیا یار بتیں وی بہ ملیاں تقدیرا
اسیں مسافر راہ وچ کے سکھ وس پاکستان
کاش اساں ویکھیا کہیں ایہہ تیر لوچ دھر کے
تھاں تھاں توں ظاہر ہو کے تھولوں نال فشانی
اسیں مسافر راہ وچ آ نکلے ویکھے ٹر گئے جاناں
توں جانے یا اسیں لگے جانے ذات الٰہی
تیہہ اکتوبر تیکر دنیا ہند وچ بہت مری ہے
ویکھ لواں گے خون ساڈا دل چیدوں قو یاں
اسیں خیر سلام پچھا ہے تینوں جاندی واری

ویکھے رب حفاظت تیری لگیاں بن گذاراں
کی سنیاں سبنے ساڈا پاکستان بنایا
طالب تیرا لوچیا اوہدی سی کوئی گل کہی نہ جاندی
جو گل نا منظور خدا نوں قدرت ولوں ہوئی
ایسے طعن طعنوڑے کرکے ہویا روح روانہ
ایپر اک سنیہوڑا تینوں آیا دین اکھائیں
خون اساڈے تیرے اتے اکو رنگ چڑھیا ہونا
لال قلعے تے جامع مسجد رو رو مارن دھائیں
لاٹ قلعے دی آکھے قابض ہوگئی قوم کفار دی
تاج محل اجمیر تے کلیر کھڑے اڈیکن تینوں
توں پیراں سر کھڑیاں ہوگے اتول پھیرا پاویں
ایہ نہیوں گل بھلاون والی نہ توں ولوں بھلاویں
روح پیغام پوچا کے ایناں ہجاندا مار اڈاری

ساٹوں پر پر زخمی کیتا ہندویاں تلواراں
اکھیں ڈیٹھاں دیکھن والا ایہیں زمانہ آیا
راہ وچ ختم ہوئی زندگانی تہیں تشریف لیاندی
ایسے اندر پیغمبر وخل نہ دیوے کوئی
تینوں تیرا وطن سلامت ہووے پاکستاناں
رکھیں یاد نصیحت میری ایہہ نہ کتے بھلائیں
جیکوئی ویلا رب لیاوی توں ساڈا اکل لونا
کافراں نے اوہ ہتھ وچ آیاں مسلماناں دیاں تھائیں
دن تے رات کسے پئی بیٹھی تیری انتظاری
ایہ پیغام پہنچا کے جاناں فرض ہویا سی مینوں
مسلماناں دیاں یادگاراں تے ختم درود پہنچاویں
جتھے خون مہاجراں ڈُلھا اوہ تھاں دیکھن جاویں
آکھ سلام علیکم اوتھوں ٹریا جاندا لواری

جس وقت مولوی عمر دین نے ایہہ دردناک بیان ختم کیتا تے ساری محفل خاموش سی تے کئیاں بھراواں دیاں اکھیاں وچوں نیر پئے وگدے سان اک مسافر بولیا۔ یار معلوم ہندا اے ملک بشیر احمد تاجر کتب لاہور نے تاں بڑیاں بڑیاں اچھیاں کتاباں چھاپیاں نے۔ میں تے ایہہ کتاباں ضرور خریداں گا۔ تے دوسرا آدمی جہڑا اوہدے کول ای بیٹھا سی کہن لگا۔ بھائی ملک بشیر احمد نے تاں واقعی اچھیاں اچھیاں کتاباں چھاپیاں نے۔ پر لاہور دے وچ ای بعضیاں دوکانداراں نے تے دکن والیاں ایرا وغیرہ کتاباں تے ملک بشیر احمد دیاں چلیاں ہوئیاں کتاباں دے ناں لکھ دتے نے۔ تے بعضے بھولے بھالے لوک ناں دے بھلیکھے نال نقلی کتاباں خرید لیندے نے۔ ایسواسطے جدوں وی کوئی کتاب خریدنی ہووے تے اگوں ملک بشیر احمد دا ناں پڑھ کے تسلی نال خریدو۔

انہاں گلاں دے بعد لوکاں نے مولوی عمر دین نوں کہیا۔ مولوی جی! زندگی دے میلے نے۔ خبرے پھیر کدی میل ہووے کہ نہ ہووے۔ کجھ ہور سنا دیو۔ مولوی عمر دین نے اپنے ٹرنک وچوں ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب "درد کہانی" کڈھی تے سناؤن لگ پیا۔ کتاب "درد کہانی" وچوں مولوی عمر دین نے جو سنایا اوہ ایہہ ہیسی۔ لوؤ تسی وی سنو!

اک دُکھیا دی پُکار

بہت بری گل ہوندی یارو بھائیاں دا مر جانا
بھائی مرن جنہاں دے یارو سمجھے بھجیاں باہواں
بھائیاں باجھوں کوئی نہ آکے دوجا پیر وندھاوے
لکھیں جتھے نہ آون کدھروں ماپیو جائے بھائی
لکھ بیگانہ کرے محبت پر اوہ لطف نہ آوے
باجھ بھراواں پاپی دلنوں سنجیاں سدیاں تھاواں
سالوں چھڈ فرید کوٹ توں پاکستانے آیا
چھالاں مار ٹرکے چڑھیوں اکھیں ویکھیا میں تینوں
نہیں سی پتہ حسینی والے بے تُوں ماریا جانا
اکٹھے مر دے اکی تھاں تے کوئی افسوس نہ رہندا
ایہنے گلوں میرے دل وچ بہت ہووے پچھتاوا
خون تیرا پھر کیکوں وگیا پٹڑی نہر کنارے
علی محمد ساتھی تیرا جہڑا بچ کے آیا
اُس نے آکھیا چالی بندے اسیں ٹرک تے آئے
سانوں جدوں حسینی والے آن اتارن لگے
پنج ٹرکاں اُتے بندے دو سو اٹھ ضروری

دلنوں نکلے ہو پردیسی چھڈیا ملک ٹکانا
مجلس لگی سو سجے نہیں سکیاں باجھ بھراواں
بھائیاں دی تھاں بھائی آکے اپنا خون وگاوے
بھائیاں جیڈا ساک نہ کوئی ڈاڈا دنیا اندر کائی
خاص محبت بھائیاں والی ٹھنڈ کلیجے پاوے
نقش کیتا غیب سکھاں نے بتول نظر ٹکاواں
میں ٹرک لیاواں جا کے ایہہ توں آکھ سنایا
کل لیجاواں آن تہانوں ایہہ گل کہہ گیوں مینوں
دونویں بھائی اکے تھاں تے بہندے مل ٹکاناں
ہن اوہ تیرا درد وچھوڑا نہ میرا دل سہندا
برچھیاں نال تیری جند نکلی کیکوں ویر بھرا وا
لاش تیری نوں کیکوں سٹے پھیر سکھاں نے مار
موت تیری دا اُس نے مینوں آکے حال سنایا
پنج ٹرک فرید کوٹ تھیں شاموں بعد بھرائے
سی پٹڑی تے لکیا بیٹھا جتھے سکھاں دا اگے
پالیاں بیٹھ کھلارن سانوں کرکے کوشش پوری

سکھاں نہر ٹڈی دی پٹڑی آن کھلاریا سانوں
میں قسمت نال گھس گھسا کے نال سکھاں دے لیا
پھیر سکھاں نے ساریاں تائیں گوڈیں تھے رکھائے
پھیر لیناں اک جنے نوں چاکرپان پھڑائی
تھرتھک تھر کے مسلماناں دے سر ڈالے وچہ پانی
ایسطرح دی حالت ہوندی ویکھ اکھیں میں آیا
میں اج پاکستانے تکے ہو بیٹھاں دلگیرا
میں تاں تینوں اپنے دلوں پاکستان لے جایا
جے اکاری ملدوں ویرا گلوچہ پا کے بابیں
بھاویں لکھ دوائیں کریئے ہن اوہ زخم نہ ملدے
ایسطرح اپنے دل پھٹیا اندی کون کریندا کاری
آن قصور کیمپ وچہ بیٹھا عاجز درد رنجاناں
قسم خدا دی ایسے واقعہ لکھ ہزاراں ہوئے
دردناک کئی ایسیاں گلاں کرناں وچہ شماراں
گنتاں کولوں ہتھ کھچیے دو نویں آسدے بھائی
بیٹھ درختاں لا ائی اوسنوں سی ٹھہلایا
اوہ پئی آکھے لڑکے میرے تن سکھاں نے مارے
ساڈے بنڈ دا سکھ نہ بیناں اسدے کول سی آیا
بن گیا دکھ اساڈے نالوں پاکستان تساڈا
اوہنے آکھیا چنگا بھا مائیں میرا اللہ نہ کائی
پترا آبلے برچھیاں پھٹ کے نال ابلے سن ائے
مینوں اج اولاہماں وتا اکے جیجے جگنو
سانوں اج کھیتی دل وچہ اوہناں پھیر لٹایا

کتنے پاکستان پوچھائیے ایسے وقت تہانوں
باقی دو سو آدمی تائیں آن جتھے نے ولیا
جویں نماز رکوع وچہ جائیے سب قطار بنالیے
اوہ اکپاسیوں پھیر انہاں دیاں دھوناں چاندا ہی
دھڑ ترلے پیا پائے آتے ایسی حالت جانی
اوتھے میرے ویر پیارے سر صدقے کرو ایا
کیکوں حالت گذری تیری ہتھوں چھوٹیا ویرا
ہائے ہائے تینوں ظالماں سکھاں راہ وچہ مارمکایا
قسم خدا دی سڑکے نہ دل ایڈیاں ہائے آہیں
جیہڑے زخم جدایاں والے لگ چکے وچہ دلدے
نہ کوئی ملے حکیم سیانا اندر دنیا ساری
ویلا بیتیا ہتھ نہ آوے رو رو کرے جھراناں
کویں چراغ وچار الکھ کے وچہ بیان لیائیے
کیہوں باہر بڈھی اک مائی رو رو کرے لوکاں
ہسپتال اندر نہ اوسنوں جا جگہ ملدی کائی
میں آن پانی اوسنوں جا کے ہتھاں نال کھوایا
چوتھا میرے سر دا مالک بکریاں پیا چارے
آکھے بگو توں کی ساڈے نال مخول بنایا
ہن توں ایتھوں نکل کنجرا کھہڑا چھڈ اساڈا
بال بچہ میں لے کے اپنا بجرے ہو ساں راہی
اوہ پئے آکھن لاگی گئیں ساریاں مار مکائے
اوہ آہندا نہ گیا تساں تھوں ماریا تیلی بگو
بگو تیلی دا گھر اوہناں قدمے ساڈے لایا

روز الابھے ساڈیکولوں ہرگز جان نہ چھٹلے

شٹہ کے پین لگے گل اُسدے جاں اوہ پرچھیاں پھڑکے

پوشلہ پنجابی دی اک جا تلیاں ابدے تھیں آئی

جٹ نریندر پتر او ہلے تتے آدن بھجے !

منہ پرنے اوہ ڈگا آکے ہوش نہ رہ گئی کائی

وچہ جہنم اک جنے نوں پھڑکے اوس لٹایا

جٹ نرائے پنڈ وچہ جاکے دتی پھیر دوہائی

پھیر جاندا ڈھانہ بھجکے جاں میرے گھر آیا

جاں اوہ لوہیوں باہر ہویا پرچھی اک تے ماری

ڈکے دوجا لڑکا پھڑکے اوہناں مار مکایا

میں سینے نال لگا کے اوہنوں رو رو کراں دوہائی

میں لڑکے نوں سینے لاکے لگی جند بھیانے

لڑکا کھچن میرے کولوں میں اوہ چھڈاں ناہیں

تھ چیر جاکے اوہناں مرجیاتوں دوتیں

آخر اوہناں لڑکا میتھوں زور دھگانے کھوہیا

کیس وہندیاں لڑکے تتے وڈ لوچہ کوہائے

میریاں اکھیں لگے ویرا جدا اوہ نقشہ آوے

اچھا اساں خداوند کولوں ایتویں لکھ لکھائے

تھ نہ رہ گئے نال جنہاں دے گی نہ وچہ یاد آل

موت منگاں میں مولا کولوں موت نہ مینوں آوے

منگیاں موت نہ ملے حیاتی رہندی بے پرواہی

یا مولا ہن ویناں تے حیف میری زندگانی

اس مائی سنے گزریا حالا سالوں آکھ سنایا

کیوں نہ مائیے پھڑکے اہنوں چھکے اکھیری گلے

اوہ ماری دا اگے بھجا جنہ بھیا نے ڈرکے

کھڑ گیا اوتھے مرد خدا دا حوصلہ کر افزائی

خاوند میرے دی اوہ لاٹھی اکے سر وچہ وجے

دوجی لاٹھی نال شتابی اہتے پھیر وگائی

دوجیاں دو جنہ نے خاوند میرا جانوں مار مکایا

تیلی ماریا پتر میرا ہو گئی جمع لوکائی

وڈے پتر میرے تائیں مار آواز بلایا

سینہ چیر ساڑ کر گئی ختم ہوئی گل ساری

تریجا لڑکا چھ سالاں دا بھج میرے ول آیا

ماں تساڈی مری پہلوں دکھ نہ وہندی کائی

سکھاں آ دروازہ توڑیا کر کے زور دھگانے

جیوندی جانے دیواں کیکوں میں اس لڑکے تائیں

پھر بھی چھاتی میں نال لڑکا لائی رکھیا اوتھیں

ظالم سکھاں لڑکا میرا اونگ قصایاں کوہیا

میں عاجز مسکین تتی توں موت ایہہ نہ آئے

قسم خدا دی جھوٹھ نہ آکھاں سل کلیجے پاوے

اکھیں وہندیاں وہڑے دے وچہ تتے لعل کوہائے

نہ کوئی سنگ نہ ساتھی میرا کسنوں حال سناواں

خبرے ایہہ خداوند مینوں کہڑے دکھ وکھاوے

جہڑے الٹ حیاتی دے سن موت انہاں نوں آئی

میں پاپن نوں گور نہ جھلے ایہہ تقدیر ربانی

دمہ کہانی تسی نہ جائے تیر اکھیں وچہ آیا

کیمپ قصور دے آکے بیٹھی خلقت کئی ہزاراں
نویں حکومت نویں شگوفے ویکھ رہے دیاں کاراں
ڈھاہ کے دنیا نویں بنائی رب نے پھیر دوبارہ
اون مہاجر ہندوستانوں کردے شور پکارا
دو نہر چوتھے روزاں اندر ایتھے دو لکھ آدم آیا
شہر قصور دیاں لوکاں نے بھی کجھ کجھ ہتھ بٹایا
لوک تمام شہر دے جاکے کردے خدمتگاری
ان پانی برتاون والا سلسلہ ہو گیا جاری
دردناک ایہ واقعہ سارے وچ بیان نہ آون
سننے والے دوست اس تھیں بہت بڑے گھبراون
چاراں دوستاں دی میں استوں اگے گل سناواں
اوہدوں بعد کبوتر تھلے دا میں کجھ حال سناواں

کبوتر اور جال

سنو حقیقت جدوں مہاجر دو لکھ ایتھے آیا
باغ اسٹیل کمپنی دے وچ اوہناں ڈیرا لایا
آپس اندر گلاں کردے ایہ دردان مارے
ایسطرح دنیاں سکھلاندے ظالم کم نے بھارے
جال کبوتر دی اک بنڑے دی درد کہانی
مینوں ایتھے کرنی پے گئی اوہ بھی گل پرانی
بار گمات دا اک بھائی واقعہ بہت پرانا
ایہ کہانی پوری کرکے پھیر میں اگے جاناں
اوس کہیا اک کوا بیٹھا اک درختے بھائی
ویکھے پیا بہار جنگل دی ٹھنڈ وچار نہ کائی
گھنے درخت جنگل دے سوہنے سوہنی گھاس پیاری
سرد ہواڑے جھونکے آون جیسے ابر بہاری
جاں اس کاں نے بیٹھیاں ہویاں اکھاں دھیان لگایا
ڈٹھیا آوندا آدمی اگوں اسنوں نظری آیا
تورمیانے دا اک بندہ آوے واہو داہی
جال موڈھے تے سٹی اوہنے کیتی آوے ہائی
توبرا اک تے رسی موٹی ہتھ وچ پکڑی آوے
کوا اپنے دل دے اندر ایہ دلیل دوڑاوے
کیوں استدر شتابی آوے تڑیا ایہ جرواناں
شاید ہووے اسنے مینوں اندر جال پھساناں
اسلئے کولوں بڑا چوکناں ہوکے رہنا چاہیئے
ایہ شکاری معلم ہووے متکوں دھوکا کھایئے
چوکس ہوکے بہ گیا کوا دیکھ رہیا اس وسے
اوتھے چرنوں جلد شکاری آگیا رکھدے تھلے
دانے کجھ بکھیر زمیں تے اس نے جال چھپایا
سر رسی دا پھڑکے اوہنے کر مضبوط بنایا
بہا رسی دا پھڑکے بیٹھا جا جھاڑی دے اوہلے
کوا آکھے ایس شخص نے ایتھیں دانے ڈوہلے
میں تاں ایتھے نہیں تیں پھسدا اپنا زور لگاوے
اپنے چرنوں قدرت رب دی ایسا رنگ وکھاوے

رسی پھڑ کے جھاڑی اوہلے لکیا جلدوں شکاری
ڈار کبوتراں دی بک اوتھے اڈدی اڈدی آئی
ویکھے جلدوں زمیں تے بکھرے سان کبوتراں دانے
سمجھدار اک سب توں اگے اک کبوترا آہے
اک کبوتر لگے بڑھ کے آسنوں عرض سنائی
دانے پئے زمیں تے بکھرے سانوں بھکھ ستایا
ساڈی جان بچاون کارن روزی رب کھلاری
ایپر مینوں معلوم نہ ہوئے آپاں نہ پھس جائیے
ایہ نہ ہووے جلدی کر کے آپاں نہ پھسلے رہیئے
کہن کبوتر ایہ گل سارے کر لو تسیں تسلی
دانشمند کبوتر سمجھے انہاں منا نا ہیں
چپ کر رہیا کبوتر وڈا بات نہ کیتی کوئی
سب اکٹھے ہو کبوتر آتر آئے تھلے
دانے چگن لگے اوہ کے نال شتابی سارے
اک اک دو دو دانے اوہناں اجے نہ منہ وچ پائے
پھیر کہیا سردار اوہناں نوں سن دسو گل بھائی
کہن کبوتر ساڈی بیتائیں پہلی ساعت بھلایا
بھکھ نے ساڈی عقل نہ ہرگز دتی رہن ٹکانے
جلد بازی دا مزہ اسانوں چکھنا پیا ضروری
ایہ برداشت کرنی پیگی ہتھیں جوئیں سہیڑی
اونے چر نوں جھاڑی اوہلیوں آیا نکل شکاری
اوس سردار کبوتر نے پھر ایہہ گل آکھ سنائی
ناامید تسیں نہ ہوؤ ربدی رحمت ولوں

جھٹ کو پچھے پھیر کھڑے نے نظر اگانتوں ماری
اڈدیاں جاندیاں جدوں کبوتراں نظر تھلے ول پائی
دل وچہ خوشی منائی ڈاہڈی وچلے بھیت نہ جانے
اوہ سردار کبوتراں وچوں نظر اندر دسیا وے
اے سردار اساڈے دل وچہ بہت خوشی ایہ آئی
حکم دیہو تے چگئے بہ کے اپنے آکھ سنایا
کہے سردار میں حکم دیوں تہیں کردا نہیں انکاری
سوچ سمجھ کے آپاں تھیوں اپنی جان بچائیے
اطمینان تسلی کر کے ایتھے ذرا کھلوئیے
بھکھ دے ہتھوں اے سردار اجان اساڈی چلی
نہ ہن کرے نصیحت فائدہ ہرگز انہاں تائیں
سمجھ کبوتر بیٹھے سانوں امر اجازت ہوئی
ڈاہڈی خوشی منائی اوہناں ویکھیا دانیاں ولے
اوہ شکاری جھاڑی اوہلیوں کھچ رسی نوں مارے
وچہ جال دے پھس گئے سارے گھبر آن چلائے
کاہلی وچہ نہ قابو آئیے میں جو آکھیا سائی
عقل ٹکانے رہی نہ ساڈی آ تقدیر پھسایا
اکھیں سنے پردہ پے گیا قدرت نال ربانے
آپے اسیں خریدی ہتھیں ایہ مصیبت لوڑی
ایہ نہیں ہرگز پاسے جانی سر تے بنگی جھیڑی
گل کبوتر پھڑکن لگے تنڈی جان پیاری
جو ہونا سو ہو گیا بھائیو فکر نہ کرناں کائی
شائد کوئی اٹھائیے فائدہ آپاں ایسے گلوں

ہے اک منٹ اجے بھی مہلت بات سنو اک میری
شائد جال اکھڑ پئے اوپر زور لگاون پاروں
حوصلہ ہار بیاں کجھ نہیں بندا رل کے زور لگائیے
جدوں کبوتراں رل کے سبھناں اپنا زور لگایا
جدوں درختاں نالوں اچے ہوئے کبوتر سارے
نظروں غائب ہوئے کبوتر و بندا رہیا شکاری
جال میرا بھی لے کے اڈ گئے جا کے ہور بناواں
کوا ویکھ تماشہ اتنا دلوچ کرے حیرانی
نال سلوک کبوتر ویکھاں لے گئے جال اٹھا کے
ایہ گل سمجھ نہ آوے اس نوں کوا جاندا مارا اڈاری
کافی دور نکل گئے جدوں اوہ کبوتر بھائی
کردے عرض کبوتر سارے اوس کبوتر دے اگے
اگے اساں نصیحت نہیں سی منی جو ہیں تساڈی
پھر بھی حکم تساڈے اتے رل کے عمل کمایا
ہن بھی آپاں قیدی سارے ویلے رب رہائی
اگے اساں حماقت کر کے ڈاہڈا دکھ اٹھایا
ہے سردار کبوتر اگوں کی کریئے تدبیراں
مشکل بہت رہائی سانوں سجھیں نظری آوے
کوئی ہمدردی دوست ساڈا اسانوں مدد پہنچاسی
ذرا تحمل رکھو بھائی ہرگز نہ گھبراؤ
ہے اک دوست چوہا میرا ایس جنگل وچہ رہندا
ایتھوں تھوڑے فاصلے اتے ہے بل اس دا بھائی
ایس مصیبت وچوں سانوں ہن اوہ تاں بچاوے

آپاں زور لگائیے رل کے سارے بکسے ویری
موت دے منہ نکل موں نہیوں جا لگیے شاید اسکار لگے
نہیں تاں اوہ شکاری اوندا موت مصیبت پاسے
جال اکھیڑ زمینوں دھوں تلی طرف اٹھایا
پھر اگاتوں اڈے اوتھوں رہیا نہ خطرہ کائی
کہن لگا ایہ قسمت بڑی اوتر گئی دیہاڑی
ہو مایوس گھر اتوں ٹریا دلوچ کرے صلاحواں
کہے اتفاق بڑی شے ہوندا مدد ساتھ ربانی
جاوں کریں کبوتر نکلن ایہ میں ویکھاں جا کے
مگر کبوتراں نے سارا جانڑا ویکھن حالت ساری
کوئی شکاری دا نہ خطرہ رہیا اتھاں نوں کائی
کوئی تجویز بتاؤ سانوں سارے آکھن لگے
وچ مصیبت پھس گئے سارے بنگئی مشکل ڈاہڈی
پھیر شکاری دے ہتھوں تسی سانوں رب بچایا
کوئی تجویز بتاؤ سانوں سوچ سمجھ کے بھائی
ہن کوئی سانوں سوچ سمجھ کے جاوے حکم سنایا
سانوں گھیر بنایا قیدی دیہہ ملیاں تبدیلاں
انشاء اللہ آپ خداوند کوئی سربندہ بناوے
نال وسیلے اسدے ساڈی حل مشکل ہو جاسی
مینوں فکر تواتھوں بہتا تسی کوئی فکر لیاؤ
اوہ کجھ مدد کرے گا ساڈی اوہ کبوتر کہندا
اوتھے اترو پیارے چلکے ہے اوہ مل گیا ساہی
ملدا آزادی پھر سانوں دوجی واری آوے

جاں کجھ دور کبوتر پہنچے بل چوہے دا آیا
لوہن موقعہ آ گیا بھائی ایتھے اترو تھلے
اوہ سردار کبوتر جاکے بل تے بہ گیا ساہی
غٹرغوں غٹرغوں کرنے لگا یار دیکھن کھلوکے
اپنا دوست پھسیا ہویا جال اندر جد پایا
چوہا کہے کبوتر بھائی ایہ کی بن گیا تینوں
سمجھدار ہے تیرے جیہے آن پھسے وچ پھاہی
بول جواب کبوتر دیندا ایہہ چوہے دے تائیں
کہے کبوتر ایہ گل چوہیا ساری دنیا کہندی
میں تے جانیا لیا سی خطرہ تاں بھی ہیں گل سنائی
اوہ بیتاب ہوئے کھاون سن سارے لگن لگے دانے
پر میں اکلا رہواں علیحدہ تاں بھی بے وفائی
پھر بھی شکر تیرا واکہیے رل مل جال اٹھایا
بچ کے اوس شکاری کولوں کول تیرے بن آئے
چوہا کہے کبوتر تائیں ہرگز نہ گھبراؤ
ابھی نکالاں پھندیوں وچوں بہتی دیر نہ لاواں
چوہے دی پھر کہے کبوتر بے حد شکر ادائی
سنو حقیقت اس تھیں لگے آکھ سناون بیتی
جھٹ کبوتر چوہے تائیں مند ایہ گل آکھ سنائی
تینوں پہلے میرے ساتھی کل رہائی پاون
چوہے تے پرواہ نہ کیتی نہ کوئی گل دوہرائی
چوہے آکھیا بیشک بھائی ایہ توں حق الایا
میں جو اپنا چارہ کرنا صرف بدولت تیری

چیتل اک میدان ہیا سی نظر انہاں دی آیا
شائد دوست بل پچھے ساتوں ٹھہر کھلیے اس گلے
چیتے دوست نوں اوہ جاکے کہن لگا گل کائی
چوہا دوست نکلیا باہر بڑا چوکنا ہو کے
کہن لگا ایہ کی گل بھائی کس نے جال پھسایا
کویں مصیبت اندر پھسیوں آکھ سنا گل مینوں
ہور کبوتر آکھیا اس نوں سن توں میرے بھائی
جاں تقدیر کسے تے آوے بانہیاں رت قضائیں
کسے وجہ بھی نہ ٹل سکے ہونی ہو کے رہندی
ایہہ جیہڑے ساتھیاں میری گل نہ منی کائی
اوہنے روک نصیحت میری کیہڑا بھلا پچھانے
اکلا بن میں تاں انہاں نے دکھ تکلیف اٹھائی
بچے اوس شکاری دے تھیں سانوں رب بچایا
شائد نال وسیلے تیرے سانوں رب بچائے
جو ہویا سو ہو گیا پچھے ہن نہ فکر لیاؤ
انشاء اللہ دو گھڑیاں وچ پکڑ آزاد کراواں
نال اسے تیرے کول آئے جان پیارے بھائی
کٹنی گرہ جال دی چوہے شروع شتابی کیتی
اے دوست توں میرے ولے کریں خیال کجھ کائی
تاکہ ایہ کوئی میرے اتے نہ اعتراض لیاون
کٹی گرہ کبوتر دی اس ساری طاقت لائی
واقعہ کہن بیجا سی تیرا جو توں آکھ سنایا
تینوں سب توں پہلاں کڈھاں ایہو مرضی تیری

جان دے نال جہان تمامی سُن توں دوست پیارا
پھیر کبوتر چوہے تائیں ایہ گل آکھ سنائی
سب توں پہلے فرض میرے تے انہاں ندی نگہبانی
جے خود غرض بناں میں آپے میں غدار سداواں
اگر چھڈ ندیاں مینوں پہلے کوئی تھکاوٹ آوے
پچھے میں اینویں رہ گیا پھسیا پھر توں کریں چارا
ایہ گل سُن دوست دی چوہا بہت خوشی وچ آیا
ویکھ وفاداری سب آسدی بڑی تعریف سنائے
سب تھیں پچھے دوست اپنا چوہے پھیر چھڈایا
پھیر کبوتر رخصت لے کے ہنڈے سب روانہ
اوہ کوا جو اوس جنگل تھیں حالا ویکھن آیا
نال سمیت کبوتر آئے جیکوں مار اڈاری
ایہ کبوتر سارے کیکوں جالوں لون رہائی
چوہے سبھناں کبوتراں تائیں پکڑا آزاد کرایا
جویں کبوتر کر شکریہ سابن پچھانوں وچھائے
کیسے نیکے وقت تے مینوں بنے مصیبت بھاری
میں بھی اسدا بیلی بن کے اپنا وقت لنگھاواں
ایسے دوست دی ہر ویلے لوڑ ضرورت رہندی
میں بھی دوستی کرنا چاہیدا کول چوہے دے جا کے
ایہ گل سوچ سمجھ کے کوا اُڈ درختوں آیا
نال حلیمی چوہے تائیں مار آواز بلاوے
ہے کی نام تمہارا بھائی چوہا جلد پچھاوے
نام پتہ جلد دسیا کوے اُستوں بول زبانی

اس کارن میں تیرا پہلوں کر دیناں چھٹکارا
میں سردار کبوتراں اُتے توں سُن میرے بھائی
اس کارن میں آکھیا تینوں حق میرا ایہ جانی
ایہ بھائی میں اپنے سر تے کیوں اعتراض لیاواں
دم لینے دی لوڑے ضرورت پھر کی کیتا جائے
توں آکھینگا جلدی کراں نہ سبا یار پیارا
کہن لگا میں دوست تیرا عالی حوصلہ پایا
اِک اِک کر کے کل کبوتر اوس آزاد کرائے
کل کبوتراں اوس چوہے دا جاندیاں شکر ادا یا
چوہا اپنے بل وچ جا کے کیتے آرام ٹکاناں
کئیں کبوتر جالوں نکلن مگر انہاں دے دھایا
کوا مگر انہاں دے آیا ویکھن حالت ساری
ایسے کارن مگر انہاں دے لگا کر کے دھائی
تکیاں گرہ شتابی کر کے بہتا نہ چر لایا
ایہ سب حالا ویکھیا کوے دل وچ متا پکائے
چوہا کرے ضروری آ کے میری مددگاری
میں بھی نال چوہے دے جا کے بھائی چارا پاؤں
بناں وسیلے کم نہ کوئی ساری دنیا کہندی
میں بھی ایتھے کراں ٹکاناں چوہا یار بنا کے
بل چوہے دے اگے آ کے آستے قدم جمایا
چوہا بل دے اندر بیٹھا ایہ گل آکھ سناوے
کوا بول زبانوں اگوں ایہ جواب سناوے
نال تیرے اک کم ضروری مینوں یار پچھانی

بڑا دانا اوہ چوہا ہیسی بڑی تجربہ کاری
چوہا آکھے تیرا میرا کیا تعلق بھائی
کوے حال کبوتراں والا آکھ سنایا سارا
پھیر اتفاقوں اُڈے جیکر اوہ بھی ذکر سنایا
موتھوں موت تھیں بچ جانا ایسطرحاں بھائی
دیکھ تیری ہمدردی ایہ میں ولوں خیال اٹھاواں
دوستی تیری دا میں سجناں خواہشمند بھلیرا
چوہا آکھے تیرا میرا انگ ملے نہ کائی
ایہ خیال نکال جبلے توں ایہ گل بندی ناہیں
یار تیرا میں بن نہیں سکدا نہ کر ایتھوں چارا
تسیں قدیمی دشمن ساڈے توڑدوں ویکھے بھائی
کوے کھیا سن بھئی دوست نہ کر ایڈ بزاری
نہ دل توڑ میرا توں بھائی ایہ تیری مہربانی
ہم محبت تیری اندر خوب طرح پھس چکا
میں ہمدردی تیری اتے دوست بننا چاہواں
چوہا بولے توں سن کاواں نہ کر حیلہ سازی
مکر فریب میرے بلے نہ کوئی جال کھلاریں
میں شکار تیرا ہوں کاواں توں شکاری میرا
ہرگز تیرا دوست بنکے میں نہ دھوکہ کھاواں
جیہے کھاندیاں کاواں تائیں دیکھیا میں کئی واری
نہیں توں باز چکورنی والا قصہ سنیاں بھائی
کوے آکھ سنایا اگوں مینوں خبر نہ کوئی
چوہے آکھیا بہ جا ایتھے گل سناواں تینوں

اوہ پیا سوچے کوا میرا وڈا دشمن بھاری
تیری میری آپس اندر ملاقات نہ کائی
پھسے جدوں اس پھاہی اندر میں اوتھے سال یارا
صحی سلامت بچکے نکلے ایتھوں تیکر آیا
ایہ تیری ہمدردی چوہیا مینوں نظری آئی
جھبانتک ہووے نال تیرے میں ولی محبت پاواں
دیکھ دوویں بیلی بنیے دل چاہے تیرا
خام خیال تیرے دل اندر نہ کر گھبرا بھائی
کیوں مجبور کریں پیا مینوں ناحق میں تیائیں
اگ پانی اک تھاں تے رلکے کیکوں کرن گزارا
تیرے نال نہ ہرگز میری نسبت ملدی کائی
میں وچہ تیری خدمت آکے اوہاں عرض گزاری
ویکھ مینوں انہاں کے کنھرے نہ دل گھت حیرانی
نہ دھتکار مینوں ورا توں ایہ سب جھگڑا مکا
کریں قبول میری ایہ خدمت ایہ میں عرض سناواں
تینوں یار بناواں کیکر چت نہ میرا منی
میں نہیوں تیرا دوست بننا نہ کوئی چارہ یاریں
میں کیوں اوہیں دھوکا کھاواں بیلی بنکے تیرا
تیرے جیہاں فریبیاں تائیں کیوں میں یار بناواں
توں خطرے توں خالی کاواں مینوں جان پیاری
دھوکے دے وچہ آکے اپنے کیکوں جان گوائی
باز چکورنی والی اوہ گل جیہے کیکوں ہوئی
واقعہ مینوں ایہ گل دسے اول آخر مینوں

اک پہاڑ دے دامن اندر ہے چکورنی بھائی
نال خوشی دے نعرے لا کے اپنا دل پرچاوے
بانکی چال چکورنی دی جد ویکھے باز نگاہوں
آکھے باز چکورنی تائیں تیری چال پیاری
جس دم باز چکورنی قُلّے دل اپنے نوں لایا
باز ارادہ لوچ کر کے پاس چکورنی جاوے
اے چکورنی دل میرے نوں بہت بڑی توں بھاویں
باز جلدوں نزدیک پہنچ کے لوبوں عرض گذاری
باز کہیا میں دوستی کارن پاس تساڈے آیا
میری دوستی کر کے کوئی فائدہ جلد اٹھاویں
کہے چکورنی تیری میری نسبت ملدی ناہیں
میرا تیرا جوڑ نہ ملدا میری نسل علیحدہ
اگ بارود کدے دوں نہ سکدے اکٹھاں رل دونویں
میں خوشامد کیوں پیار کرنا تینوں خبر نہ کوئی
میں شکار کرن لئی تیرا ورگ نہ لاواں تینوں
نہ بیکار پنجہ کوئی میرا نہ طاقت کمزوری
ایپر بانکیاں چالاں تیریاں میرے دل نوں بھایا
میں خوش طبع تیری نال آپنے دلنوں نت پرچاواں
نال میرے جد پھر دیں دیکھن شکرے لگر شکاری
کہے چکور تیری گل سچی جو توں آکھ سنائی
کسے موقعہ اُتے کوئی تیتھوں جیکر غلطی ہووے
باز کہیا معشوق پیاری ایہ کی بات سنائی
بڑی بات ہے دوست کولوں سرزد کی ہو جاوے

لنگ شکلدیاں نال ہمیشہ رہندی بہندی ساہی
اکدن پھردا پھردا اودھر باز قدرتی آیا
اوہ تاں اُس تے عاشق ہویا حکم جویں رب گا ہوں
دل میرا لوچ کرے لگا نہ تیری شکل پیاری
دوستی پیدا کرنے خاطر باز خیال دوڑایا
ادب ادابوں حاضر ہو کے ایہ گل آکھ سناوے
میرے نال جے شادی کرسیں مٹھی چین اڈا دیں
اوہ دراڑ پتھر دی اندر جا کے چھپی وچاری
توں کس کارن دس چکورے تیتھوں مکھ چھپایا
نال احسان منندی اپنے سر تے بوجھ اٹھا دیں
تیرے کولوں فیض نہ مینوں جاہ تھلوں ڈریا جائیں
دوستی نال لگا کے تیرے مینوں ہے کی فائدہ
باز جواب سناون لگا نال شتابی اوتھیں
ایپر میرے دل دے اندر چاہ ملن دی بھی ہے
مکر فریب بناون دی کوئی نہیں ضرورت مینوں
جھپٹ مار کے میں کر سکنا ہر دم سینہ زوری
ایس غرض لئی تیرے اگے آن سوالی ہویا
بولے چکور غرض نہ مینوں ایہ میں عرض سناواں
جیکر تیں نوں دیکھ نہ سکن ڈردے شکل تمہاری
ایپر خوف تیرے تھیں میری جان لباں پر آئی
ایہ چکور وچاری کدھرے جاوں نہ ہتھ دہووے
بڑی محبت اُٹھی ہوندی مینوں خبر نہ کائی
پھر بھی دوست دوست اُتے نا عتراضن لیاوے

پھیر چکور نی ایہہ گل آکھی جے کیتے دے تے
مگر باز نے کئی دلیلاں پیش گذاریاں آگے
کوئی جواب نہ دے سکی اوہ سخت دلیلاں اگے
نکل دراڈ پہاڑی وچوں جلد چکور نی کردے
سنو حقیقت اوہ جیکہ نی باز جلدوں گھراندی
اک ہفتے توں پچھے لگ پیا باز متھے وٹ پاون
آن طبیعت وگڑی اسدی ڈھونڈے کوئی بہانہ
جے چکور کرے گل کوئی نفرت باز لیا دے
باز کہے میں کس گستاخیوں اہنوں مار مکاواں
لگی کرن چکور وچاراں تڑی میرینال ہوئی
اپنی بیوقوفی اُتے بہت بڑی پچھتا دے
باز تائیں خوش رکھن والی کوشش کرے بیچاری
بلکہ باز بڑا جھنجھلا کے ایہ گل آکھ سناوے
مین وچ دھپ دے مٹر ناں ایتھے توں بیٹھی چھپائے
اوہ کہندی سرتاج بہادر جیونکر حکم سناؤ
رات حضور فرق کی ہوئے دھپ کیا یا جاہے
اے بدبخت میری گل ٹوکیں شرم نہ آوے تینوں
باز چکور پکڑ کے اوتھے جانیں مار مو کائی
ایہ چوہے نے کوتے تائیں دسی عجب کہانی
میں چکور نی وانگوں کانواں کیکوں جان گواواں
کوتا آکھے دانشمند امیر اعذر نہ کائی
تیرے ماردین وچ میرا سو رسکے کجھ ناہیں
جیکر تینوں زندہ رکھے اللہ خالق سائیں

فرق محبت دلیوچ آوے کئی پیار وگتے
اطمینان تسلی دتی سو سو قسماں کھا کے
نال کو سنگی دے سنگ ویکھو ہون قدرتی لگے
نال خوشی دے بازا کابر اپنے نال لیجاوے
اک دو روز خوشی دے اوتھے ہنسی وچ لنگھاندی
ہر گل توں گستاخی سمجھے لگ پئے غصے آون
چار دنا ندے اندر آسرا چلیا ٹٹ یرانہ
کیکوں ماردیاں میں سنوں حیلہ پیا لگاوے
ڈھونڈے کوئی بہانہ ایسا جیدا عذر لیاواں
باز ماریگا مینوں جلدی ڈھونڈ بہانہ کوئی
بنیاں جاندا لاگو باز ہن کوئی پیش نہ جاوے
ایپر نہ کجھ فائدہ ہویا کوشش کیتی بھاری
سن توں بیوقوف چکورے تینوں شرم نہ آوے
ایہ گستاخی میرے کولوں ہرگز جری نہ جاوے
ایس وقت تے رات چانی غور ذرا فرماؤ
ایہ گل سُن کے باز بہادر غصہ بہت لیایا
دس شتابی ایسے ویلے کی سمجھیں توں مینوں
پھیر پہاڑ کے کھا گیا اوہنوں ویرنلا دکائی
توں بھی میرا اوس طرحاں بیگا دوست جانی
میں کیوں جانی دشمن تائیں دوست یار بناواں
جے آکھیں توں سچی آکھیں ولدی رکھ صفائی
کب تک تجھ کو زندگی میری تے کھاداں تد تائیں
بہت اساں نوں فائدے پہنچن جھوٹھا ایدلوچ ناہیں

مین بیوطن مسافر ہن کے کول توساڈے آیا
ناامیدی کر کے مینوں توں چا دور ہٹایا

مینوں کریں محروم نہ ہرگز دوستی والوں بھائی
میں کوئی مکر فریب نہیں کردا نال تیرے ہن کائی

ذاتی کوئی عداوت ناہیں ہرگز تیری میری
کر اعتبار میری گل اُتے نہ کر ایڈ دلیری

اُتے کدورت دل میرے وچ ہرگز نہیوں کائی
تیرے دلدی تیرے دلنیں معلم ہوگ صفائی

چوہا کہن لگا بھئی کانواں کرنا ایں توں مجبوری
قسم خدا دی تیرے دل وچ نہیں تسلی پوری

میرے دل دے وچوں ہرگز نہیں اندیشہ جاندا
ویر پرانا کلیے کدا ایں اپنا رنگ دکھاندا

دشمن بھانویں عہد پیمانے کھاوے قسم ہزارا
پھر بھی نہ اعتبار لیایئے کی جانے کوئی سارا

جے اعتماد کراں میں تیتھے ایہو فیض اٹھاواں
شتر سوار دیاں انگوں میں بھی آخر مار یا جاواں

کوا آکھے جو توں کیتا شتر سوار اشارا
مینوں اسدی سمجھ نہ آئی حال سنائیں سارا

شتر سوار دی کی گل کیتی مینوں سمجھ نہ آئی
مینوں اسدا واقعہ سارا آکھ سنا ناں بھائی

چوہے آکھیا بے بھئی کانواں میں اوہ گل سناواں
شتر سوار سپاہی دا میں حال لکھاواں

سن بھئی کانواں ٹریا جاوے شتر سوار سپاہی
جنگل نوں اگ لگی سینے سیتی چا اک پاسیوں لائی

سانڈنی اُتے اوہ سپاہی خوشیوں چڑھیا جاوے
اک جھاڑی نوں اگ چوفیروں آکے لانبو لاوے

کالا ناگ جھاڑی وچ گھریا اسنوں نظر آیا
جلدی برابر اُتے اوہ آیا سپ نے آکھ سنایا

شتر سوارا میرے اُتے بھی کجھ کرم کماویں
گھیریا اگ چوفیروں مینوں ربدے نام چھڈاویں

اے بہادر شتر سوارا کر کجھ میں نال چارا
مینوں جلد بچائے ایتھوں ہمت کر کے یارا

شتر سوار نہ ایہ گل سمجھی نہ ایہ بات پچھاتی
سپ دے نال بھلا نہ کیجے ایہ ہے دشمن ذاتی

ایہ مثال پرانی اُسدے دل وچ یاد نہ آئی
پیہے بچا ستاں اندر دیوے جویں نقصان لوکائی

تمیوں نہ تربوز بندا بھانویں لیجا ڈکے
وید حکیم سیانے سبھے جاوے کر کر تھکے

کوڑے کھوہ نہ مٹھے ہوون لکھ مناں گڑ پائیے
بد اصلاں توں اصل نہ بنیدے گو تے سے سمجھائیے

موذی لوکاں نوں کی بندہ نصیحت چھتر لوں کی پالا
لکھ صابون کسیل نوں لائیے انت کالیدا کالا

پیت سیانے دے مت ہندے خطا ایہناں توں کھائیے
بھانویں پھڑ کے جلیاں وچ نال رکھے دودھ پلائیے

ایہ مثال نہ جانے ہرگز شتر سوار وچارا
رحمدلی نال سپ نوں لگا اوہ بچاون یارا

توبرا نیزے دیناں اُس نے ڈنگ کے اگاں بڑھایا
شتر سوار جلدوں اُس سپ تئیں اگوں باہر لیا نہ
جان تیری میں آن بچائی جاہ تُوں جتھوں جا تاں
سپ کاٹھی دے فہنے اندرے ہو بیٹھا سی بھائی
جاہ بھئی سپا جتھوں جاتاں تینوں کڈھ بیا اگوں
سپ کہے میں جاناں کیتھے سُن بھئی شتر سوارا
تینوں ستے میں اونٹ تیرے نوں چلکے ڈنگ لاواں
شتر سوار حیرانی کر کے ایہ گل آکھ سنائی
اگ وچ سڑ کے تُوں مرجاندوں اوہ بیاد لوں بھلاویں
گھیرا ہویا اگ چوں سیں تُوں تینوں آن بچایا
ایہ نیکی دا بدلہ مینوں خوب لوچاون لگوں
سپ نے آکھیا شتر سوارا دیر نہ لاویں مینوں
واقع شتر سوارا میتھے تُوں احسان کمایا
میں جد تیرا ذاتی دشمن تُوں کیوں نیکی کیتی
اس نیکی دا ایہو بدلہ ملنا تیرے تائیں
نال بداں دے نیکی کرنی ایہو ہی پھل پاوے
غلطی کر کے تُوں تا مینوں اگوں باہر کڈھایا
اس کارن میں کنیاں بھجن جان نہ دیساں تینوں
شتر سوار کہیا بھئی سپا عوذ خدا فرماویں
کسے مذہب دے اندر ہرگز ایہ نہیں جائز بھائی
شتر سوار بہتیرا سپ نوں ہر طرح سمجھایا
سپ نے آکھیا شتر سوارا گل اخیری بھائی
بے نیکی دے عوض بدی تُوں چھوڑیاں کر کے دیویں

سپ توبڑے وچ آ کے بیٹھا اُس نے پھن مٹایا
شکر خدا دا میں آ پہنچا ایہ گل آکھ سناندا
توبڑے وچوں سپ نکل کے کھڑا ہویا جروانا
شتر سوار حیرانی دیناں ایہ گل آکھ سنائی
ہن کاٹھی دے فہنے اندر کس کارن آ لگوں
تُوں نہ جانے میں تسا ڈاڈا دشمن بھارا
اوناں چہ میں شتر سوار کیہڑے پاسے جاواں
نیکی کیتی دا پھل مینوں ایہ تُوں دیناں ایں بھائی
مینوں ڈنگ چلاون لگا ہرگز شرم نہ کھاویں
اُلٹا مینوں مارن لگے بے تُوں ایمن بھلایا
نیزے دیناں توبرا ڈنگ کے تینوں کڈھیا اگوں
میں تاں تہاں کدی نہ دیواں ڈنگ کرانگا تینوں
الوہیں تُوں بے موت نہ تے مینوں مگر بچایا
اُس نیکی دے بدلے مینوں کرنی پئی بدنیتی
تینوں نے اس اُوٹھ تیرے نوں دیاں سخت سزائیں
ایہ سزا جو تیریاں میں ایتھے دتی جاوے
میں کیہی غلطی کماں تیرے نال سپ نے آکھ سنایا
تُوں کیوں لگی اگ دے وچوں پھڑ کے کڈھیا میرا
نیکی کیتیاں بدی کریں تُوں الٹی رسم نہ پاویں
نیکی کر دیاں بدیاں لئے ایہ کس لکھیا سابی
لے پر سپ نہ باز خیالوں کسے طریقے آیا
میں زمانے ساڈی کرتا لے کیتوں گواہی
سپ نے آکھیا میں پھر ہرگز کجھ نہ آکھاں تینوں

دونویں ٹرپے پھیر اگانتوں لئے کتوں گواہی
سپ نے آکھیا شتر سوارا بھینس کولوں پچھ لیئے
شتر سوار بھینس کولوں جاکے سارا حال سنایا
سن کے گل بھینس نے کہیا اسدے شک نہ کائی
میں ثبوت دیاں اس گلدا بیتیا حال سناواں
ہر اک سالے بچہ جمی میں دیندی رہی بھائی
ویچ ویچ کے دودھ گھیو میرا کنبہ اپنا پالے
مینوں نہ دے سکے ہرگز پھر اوہ دانہ پانی
ایس جنگلدے اندر چھڈ کے میں پئی کراں گذارا
کہن لگا میں کل لیجا کے دیساں ہتھ قصایاں
ہور ثبوت کیا میں دیواں استوں اتے بھائی
سپ نے آکھیا شتر سوارا ہن دس میرے تائیں
پہلوں اوٹھ تے ہن تینوں کتاں یا میں کتاں تینوں
شتر سوار کہیا بھئی سپا جلدی نہ کر بھائی
کم از کم توں اک گواہ تے ہور لیو جے بیٹھیں
سپ کیہا بھئی چنگا شتھا ہور گواہ کوئی آہے
سپ نے آکھیا رکھ بیری دا آسنوں گل سنائیے
شتر سوار بیری لوں جاکے ساری گل سنائی
حال حوالہ سن کے سارا بیری آکھ سنایا
میں ثبوت دیاں اس گلدا جھوٹھ نہ اسوچہ کائی
پہلوں بیر میرے توں لاہون مارن ڈانگاں وٹے
بیٹھے سوچن ایس لکڑ دا ایہہ کجھ بنے بنڑے
تنگی لکڑ میرے اتوں بالن لاہ بناون

بھینس جنگل وچہ چھڈ دی پھردی نظر انہاںنوں آئی
جو کجھ کہیا اے فیصلہ ہووے فکراں وچہ نہ پئیے
ایسطرح میں سپ لوں پھڑکے اگوں باہر کڈھایا
ایہہ دستور موافق بدلہ آدمیاں لئی سا ہی
میں مالک دے گھر دے اندر خوشیوں وقت لنگھایا
دودھ گھیو ولوں میں سایاں گھر کیتی بے پرواہی
جد میں بڈھی ہوگئی اصلوں مینوں گھروں نکالے
بچہ نیز دیا رنہ سکے پاواں دکھ نمانی
سائیں میرے گل ویکھیا مینوں ہن پیا لاوے چارا
نیکی کر کے اسلے کولوں میں نہیں بدلہ پایا
شتر سوار جھوٹھا اس گلوں سپ دی ہے سچیائی
اگاں ثبوت لین دی ہرگز لوڑ ضرورت ناہیں
ہن کوئی بہتی دیر نہ لاویں ایہ من کہیا میں تینوں
اک گواہ دے اتے ہرگز فیصلہ کرے نہ کائی
پھر توں بیشک ماریں مینوں میں نہیں بھجدا ایتھوں
جے اوہ دوئے میرے حق دیسی پھر تاں ماریا جاوے
بلکے کولوں فیصلہ آپاں ایسے وقت کرائیے
ایسطرح میں تانگ اس تال ہے نیکی جان کمائی
اوہنے بھی اس گلدا اوتھے پھیر ثبوت پچھایا
میں کھلوتی رستے اتے جد کوئی لنگھے راہی
نالے میری چھاویں بیٹھن نالے ٹہنیاں کٹے
کجھ دیہاڑے ٹکو ایکے میرے تاہن اڈاوے
ہریاں شاخاں توڑ میرے توں بکریاں نوں پاون

دو گواہ ہن گذرے بھائی سپ نے آکھ سنایا
کٹ کماون ہن تینوں شخصا دیر نہ لاداں کائی
اک گولہ ہور گذر لین دے فیصلہ جلد نبیڑیں
اونے چر نوں لومڑی کدہرون کول اونہاں دے آئی
شتر سوار مقدمہ اسدے پیش گذاریا سارا ہی
توبڑا تیرے دیناں ٹنگ کے اسنوں میں چھپایا
لومڑی آکھے میرا تاہیں ایہ اعتبار نہ آوے
چھوٹے توبڑے دیوچ ایڈا ناگ کدی نہیں پیندا
پہلوں مینوں توبڑے دیوچ پیکے سپ وکھاوے
لٹے یا انیویں سپ نہیں سکدی ہرگز تیریاں ئیں
سپ نے آکھیا ایہ کی مشکل ہنے یقین دلاواں
جا وڑیا سپ توبڑے اندر کیتی ایہ چترائی
توبڑے دا منہ بند کر چھیتی ہن کیوں دیر لگاویں
شتر سوار شتابی اسدا منہ بند کردا سا ہی
بند بند چوری ہو گیا سپ انگلی جان تمامیں
حکمت لومڑی دی توں بچیا شتر سوار وچارا
چھبے آکھیا دے بھی کا نواں ایہ حالت سی بھائی
کاں نے آکھیا سن بھی چھبیا یار تجربے کارا
بہت بھروسہ میں تیرے تے دکھاں یار پیارے
میں رفاقت تیری اُتے ہاں مشتاق نمانا
مینوں قسم ہے میں اج تیرا نہ دوست بناواں
ہیں تیرے اس بل دے اُتے دیواں جان پیارا
چھبے آکھیا چنگا بھائی میں دوست بناواں

کیوں نہ تینوں ایس نیکی دا جاوے مزا چکھایا
شتر سوار اگوں پھر سپ نوں ایہ گل آکھ سنائی
دور دراز کہانیاں اگوں پھیر بیٹھ چھیڑائیں
جھاڑی اوہلے کھڑکے اسنے حالت سنی سنائی
اس طرحاں اگوچھ سڑدیاں اسدی جان بچائی
ایس طرح نال میں اس تائیں اگوں باہر لیایا
توبڑے دیوچ سپ نہیں لوندا جھوٹے مینوں دسے
شتر سوارا گل تیری نوں کیہڑا سچیاں کہندا
پھیر تساڈا فیصلہ کوئی ایتھے کینا جاوے
جد تک سپ نوں توبڑے اندر ویکھ لواں میں نا ہیں
ایسے توبڑے وچے میں اندر وڑکے ہنے وکھاواں
شتر سوار تائیں پھر لومڑی ایہ گل آکھ سنائی
ایسے نادر موقعہ وچوں کیوں نہ فیض اٹھاویں
بچیا نال زمیں دے پھڑکے جلدی توبڑیوں بھائی
ربدا لکھ کرے شکرانہ بار ہوندی دیتا ئیں
ایہ چھبے نے کاں دیتائیں حال سنایا سارا
شتر سوار دے اُتے جو ورتی سو میں آکھ سنائی
واقعی ایہ توں سچا حال آکھ سنایا سارا
با مروت کتوں نہ لبھدے تیں جیہے دوست بھائی
میں بھی بنکے دوست تیرا ایتھے کراں ٹکانا
اُن تے پانی منہ اپنے وچ میں نہ ہرگز پاواں
دل دی حالت کہے چھبا دم آن سنائی ساری
دکھ آ پیا لکھے نہ جاوین ہن میں جھرڑی سناواں

معلم ہو گئی تیرے دل دی مینوں یار صفائی
ہوں چپ رہسی انشاء اللہ دوستی تیری میری
ہل دیو چوں پھیر چوہے نے منہ نکالیا ساہی
کاں نے آکھیا کیوں نہ باہر توں تشریف لیاویں
چوہے آکھیا کسے قسم دا رہیا اندیشہ ناہیں
اگر برادری تیری کانواں رہی جے دشمن میری
قوم میری دا ایہے خاصہ سن توں میرے بھائی
اک دا دشمن سب دا دشمن اُستوں سمجھیا جاوے
اطمینان تسلی کر کے چوہا باہر آیا!
ویر بڑی تک گلاں باتاں اوتھے بہندیاں رہیاں
کاں نے اک درخت کیتا وچے رعد بسیرا
ایس طرح نال رہندیاں بہندیاں مدت بہت لنگھائی
اے سیلہ پوشا میں تینوں ایہ گل آکھ سناواں
تیرے نال پچھے توں تیرا آخر دل ترساوے
توں دس تیری ہے کی مرضی جو میں آکھیا تینوں
سر متھے تے مناں کہناں جو ہیں تسیں فرماؤ
نہیں اماند دانہ پانی ایس جگہ تے بھائی
آمد و رفت زیادہ ایتھے آدمیاں دی رہندی
میرا وطن نہایت ہر جا دانہ پانی!
خورد و نوش لئی ہر چیزاں انت شمار نہ آوے
سچا دوست بھی اک کچھوا رہندا جان اتھائیں
جینوں میرے آکھے لگیں آپاں اوتھے جائیے
نال لطف دے زندگی گذرے خطرہ خوف نہ کائی
توں میں بیلی بنگئے پورے نہ کر خطرہ کائی
ہوگ محبت ایدوں اگے استوں ہور ودھیری
ایہہ پر زکیا باہر آؤ توں کوے عرض سنائی
آپاں بنگئے دوست پورے خوف کیہے توں کھاویں
ایہہ پر اک گل بہت ضروری کیہاں تیر ستائیں
پھر تاں مینوں حاصل ہوئی اک دوستی تیری
اکلا دوست سب دا دوست نہ کر خطرہ کائی
چوہے آکھیا چنگا بھائی چین دلینوں لائے
نال خوشی گل ملے دونویں سب کجھ دلوں بھلایا
دونویں کرن بسیرا اوتھے حدوں نکالاں رہیاں
روزمرہ اوہ رہندے دونویں لنگھے وقت چنگیرا
چوہے اکدن کوے تائیں ایہ گل آکھ سنائی
ایہہ میں اپنے دل دے اندر وڈا فکر لیاواں
بال بچے سب تیرا بھائیا ایتھے آندا جاوے
کوے آکھیا سن بھئی تینوں سب گل معلم میری
ایہہ جگہ نہیں دلکش ایسی ایہ خیال لیاؤ
خطریں خالی نہیں ایہ جاہگہ کوے گل سنائی
فرحت بخش ہوا نہیں بلدی خوشبو نظر نہ آئی
سبزہ زار چوفیرے دسدا کثرت نال کھیانی
بھیڈ بھیاں دا گوشت وادا اوتھے لطف رہیا
بڑی امن دی جاہگہ اوتھے ہرگز خطرہ ناہیں
تینے دوست مسلسل اوتھے اپنا وقت لنگھایئے
نال آرام لیچلاں تینوں جے توں آکھیں بھائی

چوبے آکھیا ایہہ بھی ہرگز وطن قدیم نہ میرا — خاص میری دلچسپی کوئی نہیں جویں اللہ دہ تیرا
میں اک خاص ضرورت بدلے ایس جگہ تے آیا — عرصہ ہو گیا ایس جگہ تے لنگھ کے وقت لنگھایا
وطن تیرا تے دوست تیرا ایں سنیاں جد بھائی — دل پیا کرواا دتھے چلئے دیر نہ لائیے کائی
میں بھی وطن اپنے دی تینوں کہہ کے بات سناندا — لے پر پھیر کسے دن اُتے ہاں تاریخاں پاندا
کاں نے آکھیا ایہہ گل سن کے مینوں کیتا راضی — ہن میں تینوں وطن پوچاواں کر کے حیلہ سازی
باغ باغ ہویا دل میرا ایہہ گل سن کے تیری — آپاں سفر تیاری کریئے من نصیحت میری
کوشش کرساں رستے اندر نہ تکلیف پچاواں — نال آسانی سفر تمامی تینوں طے کرواواں
چوہے آکھیا کوئے تائیں کریئے سفر تیاری — پہنچیے وطن پرانے آپاں نال خدا دی یاری
کاں نے اپنی گردن اُتے چوہا پکڑ اٹھایا — چنج وچ اُسدی پوچھل پھڑ لئی ایہہ سر بند بنایا

نوٹ:۔ باقی دا بیان ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور کولوں کتاب درد کہانی منگوا کے پڑھو۔ جیہڑی بڑی دردناک تے دلچسپ کتاب اے۔

مولوی عمر دین نے درد کہانی دا بیان اوہ وچکاروں ختم کیتا۔ لوکاں کہیا مولوی جی اگے پھیر کی ہویا۔ مولوی عمر دین نے جواب دتا ایہہ بیان بیگا تے بڑا سوادی اے پر لماں بڑا اے۔ ایس واسطے تسی ساری گل پڑھن واسطے کتاب "درد کہانی" ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی منگوا لوؤ۔ اک بندے نے پچھیا مولوی جی لاہور کیہڑا جاوے تے کیہڑا لیاوے۔ مولوی صاحب نے جواب دتا اک خط ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دے ناں لکھو تے جس پتے تے کتاب منگوانا چاہو منگوا لوؤ۔ پر اپنا ناں تے پورا پتہ صحیح تے خوشخط لکھو۔ کتاب تہانوں گھر بیٹھیاں ای مل جائے گی۔

پھر ساریاں نے کہیا اچھا مولوی جی۔ ہن شام پین والی اے تے گڈی تھوڑی دیر نوں روہڑی دے اسٹیشن تے پہنچ جائے گی۔ شاموں پہلے پہلے اک بیان ہور سنا دیو۔ مولوی عمر دین نے کہیا اچھا بھئی سنو! ہن میں

تہانوں ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب اشان دے ڈھیر دی تھوڑی جہی گل سنا دیاں۔ تو سنو!

مسلماناں دی شہادت تے کڑیاں دا کھوہ وچ چھالاں مارنا

روپڑ گھر گھوگھاناں دا ایں بکھے وال سنا ہاں
سکھ علاقہ بہت زیادہ اوس جگہ تے بھائی
اوس علاقے مسلماناں دیاں بہت سیاں قتلاں
ماہیا گیا تمامی اوتھے لٹن مارن بھائی
کجھ روپڑ دے ہندو اوہناں اپنے ساتھ رلائے
مسلماناں دی گھٹ آبادی روپڑ اندر یارا
ماہ اگست ستاراں دے دن اوتھے تاراں آیاں
نہ مسلک بناون جوگا ہرگز جیا تو چھڈو
دن چڑھدے نوں پلساں آکے تحت پابندی لائی
مسلماناں نوں نال حقارت ویکھن ہندو سارے
گھر گرالی وچوں نکل مسلم لوک تمامی
پنڈ لوگھاناں والی تگڑا سکھ آبادی ساری
وچ لوگھاناں مسلم ہیسی سانبھے تن سو بھائی
اوہناں مسلماناں نوں آکے بہت لیہائی تنگی
پنڈوں نکل تو ہاڈیوں جائیے بھو کبھوکی ساتھوں
جان دیو پھر ساڈ تیا ایں کیوں تکلیف پچاؤ
آتھاں آیاں رکے اوتھے ساری عمر نگھائی
سکھاں آکھیا اساں تو ہانوں جان نہ ہرگز دینا
جہیں گائیں مسلماناں نے جتھیں آن پھڑایاں

جو کجھ حالت گندی اوتھے وچ بیان لیاواں
ہندو ساہوکار زیادہ روپڑ اندر سارے
مسلماناں تے حملے ہندے دیکھے لوکاں عامل
نالے لڑکیاں چک لیائے سکھ سن کائی
غنڈے تے بدمعاش تمامی کٹھے ہوکے آئے
جنہاں سکھاں دا سی اوتھے آخر پلہ بھارا
مسلماناں نوں چھریاں جیا تو جلدی جان شٹیاں
کوئی تو ہانوں نہیں نکاوٹ بیشک پھڑکے ودھو
مسلماناں دی کرن تلاشی دیر نہ لاون کائی
گھروں سکھ گئے جدا اوتھے ترے سارا دے والے
روپڑ دے وچ آگئے سارے رلکے خاص عوامی
اوہناں مسلماناں نال کیتی بہت بری بدکاری
دوجی سکھ آبادی ساری تو سو سکھ عیسائی
مسلماناں نے آکھیا سکھو ایہ گل کدے نہ چنگی
مہیں گائیں بیل چوپائے دیئے اسیں تو ہانوں
نام خدا دے ساڈے اتے ایہ احسان کماؤ
جاندیاں نہ آکدے لوکی گھر لو جانے کائی
کجھ تو ہاڈے اسیں سکھی نقل کیکی لیائے مہناں
پھیر زراعت کھیتی والیاں سکھاں ونڈیاں پائیاں

مسلماناں نے جاون بدلے کیتی جدوں تیاری
ساڈھے تن سو مسلماناں دا ہیسی آدم سارا
گوردوارے دچ سکھ تمامی آن اکٹھے ہوئے
سکھ کسے نے مول نہ کہتا جیکر مانے ناہیں
پیشی ویلے کھڑ سکھاں دا تے کے ہویا بھارا
پتہ لگا پھر مسلماناں نوں اج سکھاں نے مِنیں
سوٹے ڈنگرا انہاں دے کول ہور نہ چیزاں کائی
چوکیدار ہیسی اس پنڈ دا اک جاناں بروالا
پتہ لگا بھئی اج سکھاں نے ہے کجھ کرنا کارا
جو کرنا ہے کر لو بھائی اپنا چارہ جوئی
اپنے مارن بدلے انہاں قسماں ہین اٹھایاں
مسلماناں نے آکھیا ایتھے واہ نہ چلدی کائی
مسلماناں نے وچ لوکھا نوں اک مکان تکایا
دیگر ویلا ہو گیا اوتھے ویکھ اللہ دا بھانا
تیویاں تے بالاں اک کوٹھے وچ کرکے وکھ بہایاں
لکڑ سوٹا ایٹاں وٹے مسلماناں تے جوڑے
مسلماناں نے شاماں ویلے جدوں نمازاں پڑھیاں
پتہ لگا پھر مسلماناں بھی اک تھاں کٹھے ہوئے
گوردوگرنتھ دیاں کھا قسماں ہوئے سکھ روانہ
چوکیدار جانے نوں جا کے سکھاں آن بلایا
چوکیدار جانے نوں سکھاں اکو گل سمجھائی
کوئی صلاحیں نہیں سردار آپنے آکھ سنایا
پھیر سکھاں نے مسلماناں نوں ایہ گل آکھ سنائی

ہور زیادہ وچ ان چڑھ گئی ساری قوم کفاری
پنج سو سکھ نکلیاں پنڈ دوں جتھا بنھ کے بھارا
گلاں کرنے ہے ساڈیاں مسلمان نہ ہوئے
پاکستانے جان نہ دیئے زندے ایسیں کدائیں
گوردوارے وچ آدم آیا نکل سکھاں دا سارا
انہاں ساتھوں اگلا پچھلا ہے اج بدلہ لیناں
تے اسلحہ نہ برچھی ٹکوا مسلماناں کول بھائی
اوہنے آن سکھاں دا ڈھا جڑیا گھالا مالا
آپنے جا کے مسلماناں نوں حال سنایا سارا
قوم سکھاں دی کل اکٹھی گوردوارے ہوئی
اسلحہ گولیاں بھی کجھ انہاں جیتو تھیں منگوایاں
پلساں ساڈی گل نہ سُننی دشمن کول خدائی
موچی تیلی شیخ جولاہیا اوتھے کل بلایا
مسلماناں نے اک مکانے لایا آن ٹکانا
بندے بیبے صحن وچالے ربدیاں بے پرواہیاں
مسلمان سبھی سکھاناں ایں اصلوں بالکل تھوڑے
ادھے ویلے آن سکھاں دیاں فوراً فوجاں چڑھیاں
برچھے تے کرپاناں لیکے جان سکھ آٹھ کھلوئے
بجلی وانگوں پئے لشکاون برچھے تے کرپاناں
اللہ تاں یا گل سمجھ گیا پہلوں باہر نکلکے آیا
کی صلاحیں کرکے ایتھے جڑکے بیٹھے بھائی
تائیں اکتے برچھا اہلے سینیوں پار نکلیا
لوہا کھڑ لوہا کھڑ لو سارے دین دوہائی

مسلماناں نے آکھیا لوہا اساں نہیں کھوہ بھائی
خطرہ جان ہٹا دیوانگے جدوں اسیں تنگ آئے
سکھاں بالنی پوڑیاں لیکے چار چوفیرے لائیاں
مسلماناں نے ڈانگاں دیناں اسطرح پھٹکایا
باہر ڈگے جو زخمی ہوکے کردے حال دہائی
ڈھوہنی کندھ شروع جا کیتی پھیر سکھاں نے یارا
پھر بھی مسلماناں نے اگوں اینے وٹے مارے
پھیر اہناں نے تیل مٹی دا لوہے تے چھنکایا
گھنٹے پچھوں لوہا سڑ کے کڑھا ڈھیہ پیا بھائی
مسلماناں نے بلدیاں بلدیاں کڑیاں جتھ اٹھائیاں
ادھی رات ہوئی سی پوری ایویں کر دیاں بھائی
دور کھلو کے پھیر سکھاں نے گولیاں سان چلایا
گولیاں اگے مسلماناں دی واہ نہ چلے کائی
جس کوٹھے وچ بڈھیاں ہیسن تانے بال ایانے
چھپا تیل مٹی دا لیکے اتے پلٹیا بھائی
تیویاں نکل کوٹھے وچوں باہر شتابی آیاں
پھیر سکھاں نے غلبہ پاکے مسلماناں نوں پھڑیا
گولیاں دیناں مسلماناں دے بندے مرے ستائی
بندے پنجی مسلماناں دے سکھاں پھڑ پھیر ڈتا نے
آکھن لگے مسلماناں نوں ہن دسو کہاں بھائی
کیہڑی موت تو ہانوں مارئیے سانوں آکھ سناؤ
جیکوں اوہ آکھے گا آکے اوویں دیو سزائیں
جتھیدار نے ایہ گل آکھی سچی بات سناواں

سانوں خطرہ جان تو ہاتھوں سچی گل سنائی
نال غصے دے سکھاں اگوں بول جواب سنائے
دو تہہ دو تہہ جنبیاں چڑھکے اتے نظراں دے دکھایا
وچ حویلی ڈیک تپا تنوں دوزخ وچ لو چایا
ایہ کی کیتا مسلماناں نے آکے دھم مچائی
مسلماناں نے پھر بھی اوتھے خوب لگایا چارا
اندر داخل ہون نہ دتے مسلماناں نے سارے
ہو کے تیلی پھیر اہناں نے ناں خوب مچایا
لوہے ڈولے قوم سکھاں دی تنگھن بدلے آئی
اہناں دیناں کل سکھاں دیاں سنگتاں دور بھجایا
سکھاں اپنے والی ساری واہ تمامی لائی
نقصان اہناں تے کیتا ربدیاں بے پرواہیں
کانی بندے زخمی ہوئے گولیاں دیناں بھائی
آندی چھت سکھاں نے پٹی کر کے زور دھگانے
پھر کوٹھے نوں بے ایماناں اگ شتابی لائی
جد کوٹھے نوں تیل پلٹ کے سکھاں اگاں لائیں
مسلماناں دا اک ٹک اہناں نال وس نشاں تک لڑیا
یاراں سکھ اہناں نے مارے کر کے سخت لڑائی
پچھے رہ گئے بڈھیاں بچے یا کجھ بندے مارے
کیکوں کیتی نال اساڈے ڈٹکے تساں لڑائی
اکنے آکھیا جتھے دار نوں جلدی نال مکاؤ
جتھیدار نوں سدلیا نیں دیر لگاندے ناہیں
پہلا سکھاں دوہاں دا ہر چکا ہے سانوں

مسلماناں نوں جتھیدار نے ایہ گل آکھ سنائی
حکم گورو دا ایہہ اکوئی مذہب ساڈے آئے
سکھاں آکھیا مسلماناں نوں جیکر زندگی چاہو
ہتھ پھڑو کرپاناں آکے تسیں اسیں سب بھائی
سکھاں تائیں مسلماناں نے ایہ گل آکھی یارا
بیشک قتل کرو جا سانوں ساڈا عذر نہ کائی
موتوں خوف مسلماناں نوں ہرگز ناہیں آئے
اس زندگی توں لکھاں چنگے سانوں موت چنگیری
اسیں تہاڈے کولوں سکھو امرت چھکنا ناہیں
موت اڈیکاں لگیاں سانوں آسن جیون دی ٹاہی
موتوں ڈر کے اساں نہ ہرگز اپنا مذہب گوانا
جیکر مریئے دین اپنے تے موت شہادت پایئے
جو کرنا جے کر لو سانوں دیر دلونی کائی
ایہ گل سن کے سکھاں تائیں ڈاہڈا غصہ چڑھیا
پھیر زنانیاں کولوں اہناں جبراً بچے کھوہے
مسلماناں نے آکھیا پہلوں سانوں پھڑ کے مارو
ایہہ معصوم ایانے بچے نہ کوئی کم گوایا
سکھاں آکھیا گورو گوبند سنگھ دا ایہ ویر پرانا
بچے مارا اہناں دے سکھاں پھر ایہ متا پکایا
سکھاں آکھیا رہن نہیں دینا بستر اہناں دا کائی
وچے بنے بڈھیاں تائیں فوراً ماریا جاوے
وچ حویلی دے کھوہ ہیسی وڈا گابجری بھائی
نیکو کاراں لڑکیاں سبھن ہن کی چارہ کریئے

جیسے موتوں بچنا ہووے امرت چھک لئے بھائی
کل گناہ معافی اہنوں قتل نہ کیتا جاوے
امرت چھکو جیہڑے پالو بانا سکھ سجاؤ
رہ سکدے ہے ایس جگہ تے زندہ وچار نہ کائی
زندگی بدلے کیکوں چھڈیئے اپنا دین پیارا
اپنے دین اندر مر جایئے کریئے شکر ادائی
بیشک پھڑ کے ایسے ویلے سانوں ماریا جاوے
کرو شہید اساڈے تائیں ہن کیوں لاؤ دیری
جو کرنا جے کر لو سانوں کیوں پئے کردے صلاحیں
اسیں ضروری سمجھیا لنگھوں ان پچھے وچ پاہی
کے برساں ہے زندہ رہیئے اوڑک لوں مرجانا
مر کے سدا حیاتی ہونی کیوں پئے چت ڈولایئے
یا مدد یا چھڈو سانوں گل کرو اک دائی
بے ایماناں سکھاں نے پھر ایہ طریقہ پھڑیا
ٹنگ کے اہناں برچھیاں اتے وانگ قصایاں کیجے
بچیاں دے نہ الویں پھڑ کے ناحق خون گذارو
اہناں نوں کیوں ناحق جاندا پھڑ کے مار مکایا
کیوں نہ لیا تو ہاتھوں جائے کر کے نور دھگانا
ہن کی نال اہناں دے جاوے ایہ سلوک کمایا
تو جواناں لڑکیاں رہ جان لوڑ جنہاں دی آہی
لڑکیاں پھڑ کے پاسے کر لو سکھاں متہ پکائے
کیہے زمانے وگداسی اوہ جانے کل لوکائی
بیدیناں دے کی ہتھ آ دناں کھوہ وچ ڈبکے ہیئے

لڑکیاں آکھن عزت اپنی غیراں کنوں بچائیے
اگر بچائی اپنی عصمت نیا اُتوں بھیناں
کافراں نے جس ویلے آکے آپاں دُکھ اُٹھایا
اس جاگہ مارے سکھاں ساڈے مل پیو بھائی
نوجواناں لڑکیاں آکے کھوہ وچ چھالاں مارن
چالیاں نوجواناں لڑکیاں گھم گھم چھالاں لائیاں
سکھ حیرانی دل وچ کردے ایڈی دیکھ دلیری
کھوہیاں کجھ پانی اُتے زندیاں ہیسن تریاں
رہندی حالت اک لڑکی دی مڑکے پھیر سناواں
پہنچی بنجے پھڑ کے جیہڑے سان سکھانے تاڑے
بالے پھڑ کے مارو سانوں یا تے دیہو رہائی
ہیں شہادت پاون بچے دلوں بھالوں رانی
اک پھڑا تے دو سکھ مڑ کے جمعدار نے گھلے
مسلمانادیں آکے اہناں مڑ کے گھر نال لیاں
ہو سکدا جیہڑے بڈھیاں وٹے نال ہال ایانے
بچت ہو گئے بڈھے بالے اُٹھ نو بڈھ مڑیاں پایاں
صرف ستاراں بڈھیاں جیہڑے بچکے ہو تھوں ہٹے
سی اک اُوتھوں بچکے آئی عاجز بڈھڑی مائی
پوترے پُتر نوہاں تے خاوند اُوتھے سب مروائے
اوہنے آکھیا پوتری میری نوجوان کواری
چالیاں کڑیاں کھوہ وچ جاکے چھالاں ماریاں ساری
مرکے لاشاں جیہڑیاں کڑیاں وچ پانی اُتے تریاں
بتہ پھڑ آکھاں میں پوتی دانہ ڈگ کھوہ وچ مینے

اس دینا لوں بہتر سانوں ڈب کھوہے مر جائیے
سبھتوں چنگی ایہ گل سانوں جو اساں کی لیناں
بس جیون تھیں مرنا چنگا لڑکیاں آکھ سنایا
جیہڑے آپس ہے کی لیناں ایہ صلاح پکائی
لا الہ الا اللہ موہنوں بول پکارن
کھوہ شے اندر ڈگ کے اہناں اجل شہادت پائیں
چالیاں جاکے چھالاں ماریں کھوہ وچ لکے دیری
دس بندیاں وچ سسکیاں لیکے اوہ بھی آخر مریں
پہلوں حالت دوجیاں دی میں وچ بیان لیاں
مشکاں بنھ کے سٹے ہوئے اوہ پئے کردے ہاڑے
ساڈے تے تلوار کوہاڈی کیوں نہیں چلدی بھائی
دین پچھے وچ لیجائے سانوں آپ خداوند قلبی
جنڈ کے نوٹے چھپا لوانے ہتھیں پکڑ لیجلے
پہنچیں مسلماناں تے اوتھے اجل شہادتاں پایاں
من چھپے لوں لیہ کھپایا گھر کے نعرہ دھگانے
راتو رات سکھاں تے پھڑ کے کیتیں ہیں صفایا
جنہاں تک کے پاکستان نے سانوں حال سنائے
ایہنے کیا ستاراں دیناں میں بھی بچکے آئی
اوس کلی نوں قدرت ربی پاکستان لیائے
روک رہی میں پھڑ کے جدا اس چھال کھوہے وچ تھمی
پوتری میری وچ اہناں دے کھوہ وچ چھال لگائی
کربل کربل کھوہ وچ ہوئی گلاں جان نہ کریاں
لگراں مار کے حال نال آپاں اجل پیالے پیتے

ایہہ میرے کہندیاں آپنے چھال کھوہے وچہ ماری
تھاں نہ لبھے ڈھین جوگی اندر کھوہ دے کائی
پوتری میری کھوہ دے اندر سی اک ڈین الایا
آہنی موتے آہنی مٹھے ہن کی ویراں لایاں
ہائے ہائے شالا میرے جوگا کھوہ وچہ ہیا نہ پانی
یارب سائیاں کھوہ وچہ ڈگیاں مینوں موت نہ آوے
بے توں میرا خالق سچا نہ کر موت ڈریڈی
کافراں سکھاں دا نہ مولا مینوں ہتھ لگاویں
اپنی عصمت کارن جد میں چھال کھوہے وچہ ماری
انتظار میں کرنی ہاں مٹھی پاس موت نہ آوے
پھیر سکھاں نے آکے کھوہ وچہ جد سی نظر وگائی
لڑکی شکل حسین ڈٹھی جد کھوہ وچہ اٹھے یارا
کڈھ لیا کے لئی اوہنے کھوہ دے وچہ وگائی
یارب خاتمہ کر دے میرا کافر نہ ہتھ لائے
پڑھدے ہوش خداوند سچے جلدی کر دے مینوں
کافراں ہتھوں میری مولا عصمت نہ لٹواویں
شرم حیا دا برقعہ لیکے چھال کھوہ وچ ماری
پوتری اپنی دی ہوہ مائی سانوں گل سنادے
بچ نوں پھڑکے جد اوہ کافر اترن لگا تھلے
پوتری میری ہتھاندیاں لاشاں پر جان ہٹایا
ایہہ گل آکھے درد فراقوں جگر دیہہ کھبیاں
لاشاں پر ہاں سٹکے لڑکی جاں کجھ جگہ بنائی
جد لڑکی نے پانی دے وچہ اپنا سیس چھپایا

اُتے کرڑیاں دے اوہ جاپئی سنو حقیقت ساری
اُتے لاشاں دے اوہ ڈگی جند بچیانی ساہی
آبلدے اک لفظانے میرے چھیک کلیجے پایا
ویر بھراواں جیہوں پہلے کوئیں شہادتاں پائیاں
جسو چہ اجل شہادت پاواں سوہنے ختم کہانی
تیری بے پرواہی مینوں ڈاڈھے دکھ وکھاوے
اوگنہاری دنیا اُتے نہ کوئی میرے جیڈی
جان میری توں قبض کرن لئی عزرائیل نہ چاویں
پھر کیوں موت نہ دیویں مینوں رب خالق باری
اُس لڑکی دا حال حوالہ مائی آکھ سناوے
پوتری میری جد اوس اہنا تتوں زندہ نظری آئی
کہن لگا میں کڈھاں تینوں کر کے اپنا چارہ
روکے لڑکی رب اپنے نوں ایہہ فریاد سنائی
لڑکی اپنے رب سچے نوں رو رو عرض سناوے
شرم رکھیں توں یارب سائیاں کل توفیقاں تینوں
جسم میرے نوں کسے کافر دا نہ توں ہتھ لواویں
محشر دے دن عذر کرانگی جے توں شرم اتاری
ایہہ سن کے اس لڑکی دی نیر اکھیں وچہ آوے
مائی آکھے میں پئی دیکھاں پوتری اپنی نوں
آکھن لگی شرماں رکھیں میریاں یارب سائیاں
میں بھی سنگ تو ہاڑے دلناں ہن کی جیوکے لینا
زوروں پانی دے وچہ اپنے گردن پھیر چھپائی
لاشاں اُتوں ملگیاں اوہنیں نکل روح سدھایا

ایسطرح دا واقعہ سالوں رکھ سنایا مائی	حالانکہ اس لڑکی دا دلنوں چڑھے توائی

جدوں مولوی عمردین نے " ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب"

" لاشاں دے ڈھیر"

دی ایہہ گل مکائی تے اوہدوں تھوڑی دیر بعد گڈی روہڑی پہنچ گئی۔ مولوی عمردین نے کہیا اج دی مجلس ختم ہوئی۔ آرام کرو تے ہن کل کراچی پہنچ کے تہانوں مسئلے مسائل تے دین اسلام دیاں گلاں سناواں گے۔

مولوی عمردین کراچی پہنچ گیا

جدوں حاجیاں دی گڈی کراچی پہنچ گئی تے ساریاں حاجیاں نے اپنا اپنا سامان سنبھالیا تے گڈی توں اترے۔ قلی سامان اٹھا کے سٹیشن توں باہر آئے تے پھیر حاجیاں نے سواریاں کرایاں تے "حاجی مسافر خانے" وچہ پہنچ گئے نہاتے دھوتے، کپڑے بدلے، کجھ کھادا پیتا، تھوڑی دیر آرام کیتا، پھیر کراچی دی سیر نوں نکل گئے، بندر روڈ ویکھی، کیماڑی پہنچے، منوڑے گئے، کلفٹن دی سیر کیتی تے رات نوں اپنے ٹکانے تے واپس آگئے تے پھیر حاجیاں دی مجلس لگ پئی ساریاں حاجیاں نے مولوی عمردین نوں فرمائش پائی۔ یار عمردینا ہن کجھ سناتے رونق لا۔

مولوی عمردین نے کہیا لو بھئی اج میں تہانوں ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب "رات دی گل" وچوں تھوڑا جیہا بیان سناؤناں ہاں۔ سنو

قصہ دوسرے قلندر کا

پھیر قلندر دوسرے اُٹھ کے اپنا حال سنایا	باپ میرے نے مینوں لی بی جمدیاں پڑھنے پایا
بڑا ذہین تے شائق علم داساں میں دلوں بچاؤں	چند دناں وچہ میں پھیر ہویا حافظ خاص قرآنوں
پھیر تفسیر حدیثاں پڑھیاں نظماں نثراں پڑھیاں	ہر فن اندر آکے ہیں گڈیاں چڑھ ہیاں

کاتبی خوشنویسی میری ایتھوں تیکر آہی
لیکن میری قسمت نے کجھ ایسا لیکھ لکھایا
میں ہمراہ کجھ لیکے تحفے ہویا جلد روانہ
میر سلطان ہند دی طرفے جدم ٹریا سائیں
رستے وچہ پنجاہ قزاقاں سانوں گھیر لیا سی
آخر اوہ قزاق اسانتے ڈاڈھے غالب آئے
میں بھی زخمی ہویا مڑکے چلیا بچ میدانوں
پھر بھی بدحواسی میں نہ دل اپنے وچہ پائی
میری بے کسی تے بی بی غور ذرا فرماتا
نالے زخمی نانے بھکھا نانے تھکیا سائیں
اک مہینہ اسطرح میں پورا سفر اٹھایا
سبزہ زار شہر دے پاسے بیٹھن باغ بتیرے
کپڑے پھٹے تے ننگے پاؤں جاپاں حال فقیراں
آخر میں اک درزی کولوں جاکے حال پچھایا
دسکے نال شہنشاہ تینوں اوتھوں ہے بلوایا
خبردار ایہ پتہ نہ اپنا ہراک اگے کہنا
اک حجرہ اس درزی مینوں رہنے لئی فرمایا
جد میں اوتھے تھکے ٹٹے دو ترن روز گذارے
بے پیشہ کوئی آوندا نہیں روزی جو بن کماویں
کئی کم دسے مینوں اسنے آخر ایہہ فرمایا
چاہنگیا اک بناکے دیتا اوس شخص نے مینوں
امر ذلیل قبولیا اوہ میں کارن سخت نادانی
قصہ کوتاہ لکڑیاں میں کئی دن تیکر ڈھویاں

علم ہیئت تے ہندسہ پڑھکے خوب ترقی پائی
ہند شہنشاہ اکسن مینوں اپنے پاس بلایا
خادم نال بتیرے چند ہمیں وسلاں کی افسانہ
دس گھوڑے اسباب لدے تحفے کارن بھائی
آٹھ پہر دا ہویا ساڈا لڑنا جنگ سپاہی
نوکر چاکر میرے پھڑکے اُہناں مار مکائے
دم ٹٹ گھوڑا راہ وچہ مریا نکلیا تیر کمانوں
پھر میں اوتھوں پیدل ٹریا قدرت نال الٰہی
تھکا ٹٹا پینڈیا ندا میں بھکھوں دور نجاتا
اک پہاڑے جاکے رستا پیش نہ جاوے کائی
منزل منزل میں طے کرکے اک شہر وچہ آیا
بہتا حال خراب میرا سی نہ کجھ پلے میرے
اے بی بی میں رووہاں تکے لکھے میریاں تقدیراں
درزی حال حوال سنکے ایہ مینوں فرمایا
باپ تیرا دشمن وڈا تون کوئی پتہ نہ پایا
بدسلوکی کرے شہنشاہ بچکے اسطوں رہنا
اسدے ہاندر میں پھر جاکے اپنا وقت لنگھایا
پھر اوہ درزی پچھن لگا تون سن یار پیارے
اسطرح تون بلا سبب کے کیکر وقت لنگھاویں
لکڑیاں چن جنگل وچوں آہنے آکھ سنایا
اک کوہاڑی تے اک رسی ایہ کھڑے دیاں تینوں
لکڑ ہاریا ندیاں نال ٹریا سنیں حقیقت ساری
چندونا لوچہ دوترن مہاں جمع میریکول ہویاں

اکدن غالب امر جباری میں جنگلوں آیا
اک درخت اُتوں میں کٹیا نال کوہاڑی سائی
ماری سٹ کوہاڑی میری لوہے تے ٹکرا دے
مٹی جدوں ہٹائی پاسے پھر نکلی اک باری
نے کوہاڑی باری تھانی لنگھ گیا میں اندر
پیل پائے سونیلے ایسے بڑا مکان شاہانہ
شاہی محل اندر میں جا کے جدوں وصیلن آکھدیا
نال خوشی دے ہسکے بی بی ایہ گل آکھ سنائی
ٹھنڈا ساہ بھر کے پھر بی بی چھم چھم کر کے روئی
آدم زاد بندہ میں اجتک نہیں اس تھاں تے پایا
میں فریفتہ ہویا تیرے صورت ویکھ لاثانی
میں اک جادو گر دے قبضے بہت چراں توں آئی
میرے باپ بھتیجے دے نال ہیسی عقد پڑھایا
خونناک میں ہسکے ڈاڈی سخت بیہوشی پائی
دس دن پچھوں اکدن اوہ جن میرے کول گذارے
میرے پاس اگر توں رہنا جیکر شمعا چاہویں
میں منظور کیتی گل اوہدی نہ کوئی عذر لیایا
نویں پوشاک پہنا کے مینوں آ مسند بٹھایا
بعد ضیافت پھر اوہ بی بی کٹھ شراب لیائی
پھر میں آکھیا اس بی بی نوں توں کیوں قیدن ہوئی
عورت آکھے اے شاہزادے باہر کویں میں جاواں
نو دن توں رہیا کرا تھے دسویں دن پاویں
ہو طلسم ہے جن دا تھے جدیں ہتھ لگاواں

رسی اک کوہاڑی موڈھے دھر کے جلدوں لیایا
پھیر لنگا میں تنا کٹّا دن پٹ زمیں کجھ بھائی
پھر میں پاسے کیتی مٹی کجھ نظری آیا
اس باری دا لوہا ماسکے نظر جدوں میں ماری
عالیشان مکان دسیندا مینوں پکا مندر
جدمیں ایسے اندر پہنچا بدلیا ہور زمانہ
اک حسین عورت نے مینوں مار آواز بلایا
شکر کراں میں آدم زادے مینوں شکل دکھائی
پنجی سالاں دی میں شمعا ایتھے قیدن ہوئی
شکر کراں میں تیرا اج آ کے دید جمال دکھایا
پھر اس عورت میرے اگے کیتی گل زبانی
دختر شہنشاہ دی میں ہاں بھی چھوٹی لڑکی سائی
اک جادو گر جن شتابی مینوں آن اٹھایا
ایتھے جن لیایا مینوں کر کے قید رکھائی
ہے چوتھا دن ہو گیا ایتھوں چھ دن رہے کنارے
پنج دن تیکر میرے کولوں خوب آسائش پاویں
نال خوشی دے عورت مینوں وچ حمام نہوایا
نال ایسے پھر رلکے بیٹھا نالے کھانا کھایا
پیچھے آپ تے نالے مینوں اپنے رج پیائی
چل ہوا دنیا دی لیئے نہ کر خطرہ کوئی
جس جن مینوں قیدن کیتا خوف اوہدے توں کھاواں
اکدن جا کے باہر گذاریں نو دن مڑ کے آویں
اوسے وقت تھوڑے جن حاضر ایہ میں آکھ سناواں

میں پھر آکھیا اس بی بی تئیں آون دیہ جن تائیں
جا ماری لت طلسم تائیں توڑ دتا میں پھڑ کے
اگدے شعلے نکلے وچوں پھیر تاریکی چھائی
میں پھر نکلیا ساں اوتھوں کر کے اپنا چارا
اس بی بی تئیں پچھن لگا جن برہنہ بھائی
اوندیاں ہویاں غلطی تیتھوں بہت بری گل پائی
جن نے حال پچھایا سارا جاں بی بی تئیں جانی
بی بی آکھے کیف شرابوں جام جدوں میں پیتا
جن کہے تئیں جھوٹھ سناویں آپے ہے بدکارے
بی بی آکھے شاید کوہاڑی ساتھ تیرے ہو آئی
جن بی بی نوں مارن لگا بی بی کرے پکاراں
میں پھر لکڑیاں کجھ لیکے شہر گراں ول آیا
وہ دن توں نہ آکے وڈیوں میں پیاں کراں وچاراں
اپنی بیوقوفی تے میں بہت بڑا پچھتایا
اوہ کوہاڑی رسی میری اک بڈھڑا لے آوے
ہے معلوم کوہاڑی رسی ایہ کسدی ہے بھائی
ایہ سنکے میں کہن لگا رہی نہ ہوش ٹکانے
مینوں جن پچھانیاں آکے دھرتیوں پکڑ اٹھایا
بڑا بلند لیجا کے مینوں طرف اسماناں بھائی
خون آلود زمیں تے بی بی دردکھوں پئی روے
کہن لگا آہ یار تیرا میں پھڑ کے ویکھ لیا ندا
جن کہے توں ایس شخص نوں ویکھیا ہے یا ناہیں
جن نے پھیر شہزادی تائیں سی تلوار پھڑائی

مار دیاں پھڑ ہمالوں آسنوں دیر لگاواں ناہیں
ڈولے کھاوے محل پیا اوہ لاٹ نکالے پھڑ کے
بی بی آکھے ہن تے تیتھوں تیری شامت آئی
اٹھے چہروں جن برہنہ آکے کرے پکارا
کس کارن ایہ طلسم ٹٹا دسیں گل کیا ای
رسی اتے کوہاڑی رہ گئی میری اوتھے سائیں
آپنے اگوں گل سنائی ہے کے بڑی نمانی
پیر لگا تے طلسم ٹٹا میں خیال نہ کیتا
رسی اتے کہاڑی ایتھے رکھی کس کنارے
مینوں خبر نہیں اس گل دی کیا معاملہ سائیں
پیر بدلے اس بی بی نے جن توں کھادیاں ماراں
اس ورزی نے میرے کولوں حال تمام پچھایا
میں کیہڑے ہاں ڈھونڈاں جاکے نہ کوئی مینوں ساراں
قدرت رب دی جان من دہ جا خیریں بچ ٹھایا
لکڑہاریں کولوں آکے اوہ پیا حال پچھاوے
رستے وچوں میرے تائیں ایہ بھائیوہتھ آئی
جن جیہی اوتھوں والا اوہ گل میری جانے
ول اسمان شتابی مینوں سی اوہ لیکے دھایا
پھر اس بی بی دی کول لیگیا دیر نہ لاوے کائی
مڑ کے جن برہنہ آکے حاضر پاس کھلووے
مارنوں تلوار پکڑ کے جن برہنہ آہندا
کہے شہزادی میں نہ ہرگز ویکھیا اسدے تائیں
سر کٹ ہتھیں ایس بندیدا آپنے گل سنائی

شہزادی نے آکھیا اینی میں وچ طاقت ناہیں
ثابت کراں گناہ تیرا جیہڑا تیرے اس نکاریں
پھر اس جن نے میریتائیں ایہ گل آکھ سنائی
اس بی بی دا اک سر آ کٹے ہرگز دیر نہ لاویں
ناحق قتل کراں کیوں اینوں مینوں لوڑ نہ کائی
مینوں پھیر شہزادی کہندی توں نہ دیر لگائیں
آخر جن نے شہزادی دے ہتھ کٹ چا دونویں
حالت ویکھ بی بی دی مینوں غش اتے غش آیا
جن کہیا میں تیرے تائیں ہرگز ماراں ناہیں
تینوں اک جنا ورِ بنا کے ایسے وقت اڈاواں
لے پر پھر اس جن نوں میں ایہ گل آکھ سنائی
جن دلیں جے میرے اتے ایہ صورت انسانی
شکر گذار رہوانگا تیرا کریں معاف جے مینوں
جویں مسعود حاسد نال کیتا توں بھی کر دیہ یارا
جن کہیا مسعود حاسد دا مینوں ذکر سناویں

بیگناہ نوں قتل کراں میں ناحق دیاں سزائیں
جن توں جیہوں بچ نہیں سکدی ایہیں گناہ وڈے پاواں
اوہ آ تلوار شتابی میرے ہتھ پھڑائی
میں پھر آکھیا جن دیتائیں نہ تلوار پھڑاویں
نال میرے کر جو کجھ کرنا پھر میں گل سنائی
کرکے قتل مینوں توں بیشک اپنی جان بچائیں
اوہ وچار رہی حدواں ماری رحلت پا گئی اوتھیں
مار جناں جن مینوں جیہی کیوں اتنا چڑ لایا
ہور طرح نال تیرے تائیں دیواں سخت سزائیں
کی جنا ور بنا چاہویں تیتھوں میں پچھاواں
جن مہا مد جیکر مینوں دیویں بخش دوائی
بھلا کریگی اول آخر تینوں ذات ربانی
رب بڑا دیویگا آخر ایسے گلدی تینوں
شکر گذار تیرا میں ہوواں کر شکریہ بھارا
جیکر کوئی گل چنگی ہوسی تو میں خلاصی پاویں

قصہ حاسد اور مسعود کا

شہر کسے وچ رہندے ہیسن دو بندے ہمسائے
اوہ مسعود دا جو ہمسایہ اُس نال حسد کریندا
مال اسباب مکان تمامی اُسنے ویچیا سارا ہی
بارہ میل دوراڈا ہیسی اس حاسد توں پایا
جا مسعود حویلی جہڑی اُسنے مُل چکائی
اک مزار تے اُتھاں کھودا اوس حویلی اندر

کوہو کول مکان اوہناں جس دے دروازے آہے
کہے مسعود میرا ہمسایہ پچھا نہیں چھڈیندا
شہودو شہر جاکے آبنے جا رہا کش بنائی
لگا پتہ حاسد نوں پورا اوہ نہ کہے گوارا
کئی کمرے کئی حجرے اسوچہ انت شمار نہ کائی
چار چوفیر دیواراں ہویاں سوہنے پکے مندر

مجلس نال فقیراں رکھے قالے عرس کرا وے
خاص عوامی خبراں پایاں لوکیں فیض اٹھاون
پائی خبر حاسد نے اکدن اوہ مسعود گرامی
حاسد نے رنج دلوچ کیتا آکھے کرنا چاوا
حاسد کہے اذیت جاکے اہنوں جلد پوچاواں
اوتھے پونچا جا کے حاسد جا بلیا آستانیں
کہے مسعود میرا ہمسایہ کہڑے کم آیا
خوب تواضع کیتی اُسنے شک نہ چھڈیا کائی
شاہوں پچھے حاسد آکھے بن کوئی پھند چلاوا
حاسد کہے مسعود ابھائی آپاں دوست بیلی
آ مسعود حاسد دیتا ایں تھاواں کل وکھاوے
کہن لگا ایہ باغ تمامی تے آہ چنگے کھوہ با
ایہ کیتنے واقل خریدیا حاسد گل کچھاوے
سٹ مسعود نوں کھوہے اندر بچ گیاسی بھائی
پریانے جھٹ کھوہ نوں ڈھیا اوس شخص دنیائیں
کہن لگا کوئی حکمت ہوسی کھوہ وچ کرنا میرا
کھوہ دے بیٹھ کنارے اُتے اوہ مسعود گرامی
کھوہ دیوچوں قیامت سیتی ایہ آواز آوے
بڑا احسان مروت کیتا توں دشمن تے بھائی
پھیر کہیا اک کہنے والے اے مسعود پیارے
ایس شہنشاہ دی لڑکی نوں جن چمبڑیا جائی
تیرے گھر سیاہ اک بلی وہم اسدی توں بھائی
لڑکی فور اچھی ہوسی اُس دھوتی توں یارا

بہت بڑی مشہوری اسدی اللہ کینی جاوے
دنیا دار ہزاراں آکے تنگ عا کر داون
اوس شہر وچ چرچا ابدی کہڑے خاص عوامی
اس کیوں جاکے عزت پائی ثریا گھوں نکارا
سنو حقیقت بن ہیں جاکے اسدا حال سناواں
آوہ مسعود شتابی بلیا دیر لگاوے ناہیں
ادب ادابوں بلیا اوہنوں سارا حال کچھایا
سوچ سمجھ کے سایاں گلاں اپنے سوچیاں سائی
کوئی اذیت اسدیتا ایں جلدی نال پوچاواں
دس بھرا ایہ کویں خریدی آکے ایڈ حویلی
اُسنے کھوہ دیکول برابر اسنوں پھیر لیجاوے
چار چوفیر مکان تمامی اوہ پچھلے دا ٹوہا
اجن چیتی پھڑکے اوہنوں کھوہے وچ دگائے
ایسپر اوس بنجلے دی کیتی مدد ذات الٰہی
پھر مسعود حاسد دیتا ایں تیرا ایناوندا ناہیں
آکھن لگا یارب خالق فضل ہمیشہ تیرا
بدی صفت ثنا پیا کر واپا کے حال تمامی
اے فحضا ہیت تیرے اُتے ہردم رحم کماوے
ابدا عوض ملے گی نیکی نہ کر خطرہ کائی
اج شہنشاہ تیتھے اگے آکے عرض گذارے
دم درم نام ابدا ہے بھائی شک نہ مول کچھانی
لیکے وال دھوکھاویں دھوتی ویسی جن رہائی
جا ہیو اپنے جھوے اندر بھیت بتایا سارا

سنو حقیقت جاں ودجادن خیریں رب چڑھایا
نال امیر وزیر تمامی لگے بدھے سارے
کہے شاہنشاہ نے درویشا میری لڑکی تائیں
لڑکی میری دی رب سچا کر دے دور بیماری
جیہڑے وچ شہنشاہ تائیں سے مسعود گیا سی
شہزادی نوں لے آؤ ایتھے اللہ رحم کماوے
پھر مسعود سیانا بلی شے نال شتابی ٹورے
گولیاں وچ چڑھ کے اوتھے پھر شہزادی آئی
جدم دھونی شاہزادی دے نک دے نال لگایا
شہزادی نے اوسے ویلے صحت پوری پائی
ہتھ مسعود دے بوسے دیکے شاہنشاہ پھر جاوے
شاہنشاہ جد پچھیا ایسی کی دیئے اس تائیں
اس لڑکی دی شادی شاہا اساں کیتی جاوے
شادی اس لڑکی دی شاہ نے نال کرائی
فیت وزیر ہویا اس شاہ دا آپنے حکم سنایا
کوئی دن پا کے شاہنشاہ بھی چھڈ گیا دنیا فانی
راضی خوشی شاہنشاہ بن کے اپنا راج کماوے
شاہنشاہ نے پاس بلا کے بڑا پیار کمایا
اشرفیاں لے دس سو لدیاں بلدے اندر پائیاں
کھلے نال حفاظت بلدے پہرے دار سپاہی
لے بلی میں جاں اس جن نوں ایہ بیان سنایا
پھر اس جن غصے نال مینوں اوس جگہ توں چایا
مٹھی خاک اٹھا کے اوتھے جن بربنے بھائی

پچھ پچھا کے شاہنشاہ بھی اوس غصے کول آیا
آن مسعود بلایا حاضر باہر وزیر کھلائے
جتھے اٹھا کے صحت بہلے منگن نیک دعائیں
اللہ صحت پوری دتی ہے رہی دھی ایہ بھاری
ادب ادا کیں شاہنشاہ نوں ایہ الفاظ کہیا سی
صحت بخشے مولا اہنوں آ کے دم کروا وے
شہزادی دے اوندیاں تیکر کل سامانہ جوڑے
اس درویش شتابی اگوں دھونی چا دھکائی
دم دم جن پکاریا اگوں میں جاندا میں جاندا
شاہنشاہ نے لڑکی اپنی گل دے نال لگائی
نال وزیراں کرے صلاحیں کی کجھ دتا جاوے
عقل وزیر کہیا شاہ تائیں منظور ہیں تسا ہیں
عقل میری تاں ایہ گل آکھے اوہ وزیر بناوے
تھوڑے عرصے اندر ہو گئی قدرت پاک الٰہی
اس درویش سیانے تائیں جلد وزیر بنایا
اس درویش سنبھالی شاہی قدرت نال ربانی
لیکن پھر مسعود دیا تائیں اوہ حاسد وسیلے
کھوہ وچ ڈیگن والا آپنے کولی نہ حال جتایا
نویں پوشاک لے تے ویہ گھڑیاں اہنوں ترت دلائیاں
چھڈ آ کے گھر اس دیاں تائیں نال حفاظت بھائی
ایسے جن ربنے جیتھے نہیں سی زخم کمایا
اک پہاڑ دی چوٹی اتے آپنے ترت پچایا
منتر پڑھ کے اوہ مٹھ ملی میرے اتے پائی

باندر جنگیا سی پھر اوتھے پتہ نہ مینوں کوئی
باندر جیہیں بنا کے چھڈیا مینوں جن نے سائی
آخر تنگ میں پھر آ کے اک دن دیا کنارے
اک جگہ کھلوتا اوتھے مینوں نظری آیا
شاخ درختوں میں اک ٹنڈی اوہ دہریک لیوائی
لکڑیاں دو پکڑ شتابی چپو وانگ چلاواں
جانے دیکھ جہاز راستے میں پھر پہنچیا سائی
رسی پکڑ جہازے چڑھیا جد میں یار پیارے
کئی سوداگر وچ جہازے چڑھے ہوئے سن بھائی
باندر جنس جہازے ہوندا اہنوں ڈاہڈا دیہو تھلے
کوئی آکھے میں لاٹھی دے نال اہنوں مار مکاواں
کوئی آکھے پھڑ اسدیاں ٹنگاں پانی وچ ڈوبائیے
میں کپتان جہازے اگے جا کے عرض سنائی
قدماں اندر اپنی سر دھرکے میں پھر ڈاہڈا رویا
نال اشارے دسیاں سب کجھ ایہ سب تیتوں بھائی
پھر کپتان کہیا اہناں نوں اسنوں مت کوئی مارے
شکر گذاری میں پھر اسدی کیتی باجھ حسابوں
دو مہینے ٹردیاں ٹردیاں شہر بڑا اک آیا
اس شہر دے شاہنشاہ نے قدرت سیتی بھائی
اس کاغذ دے سطر اتے لکھے عبارت پوری
جسدا لکھیا خوشخط ہووے نظر میری وچ آسی
خوش نویسی اندر جیہڑا مینوں نظری آوے
کاغذ پاس تُساڈے بھیجے میں اس کارن بھائی

سب کجھ جاناں میں پیا دوجے چھٹیں نہ جا دسنی
اگے پچھے دا کجھ مینوں پتہ نہ لگے کائی
ویہہ ہیں روز سمندر اتے پہنچا یار پیارے
میں انکھاں میں چڑیاں جہازے کی سامان بنایا
وچ سمندر دے اوہ سٹ کے ہتھ شتابی ہاں دس
ایسطرح میں پانی وچوں الول تر نہ جاواں
رسی تھانی چڑھیا اگے دیکھے کل لوکائی
واہ واہ واہ والوکیں کردے ہوس وقت سن سارے
آپس اندر ساریاں جنیاں ایہ صلاح بنائی
سارے نظر قہر دی آکے دیکھن میرے ولے
کوئی آکھے میں جلدی اسنوں تیر کمان چلاواں
سلن قریباً ہر دین دے کی تجویز بنائیے
اسدا دامن پھڑیا جا کے دیر نہ ہرگز لائی
آنسو دیکھ میرے اوہ کجھ نرم طبیعتہ ہویا
تیر تفنگاں سوٹے لکڑاں اٹھے میرے کارن
نہ کوئی میٹھا جہانوں اہنوں ہرگز موڑ آئے
پھر میں آیا دوجی چھتے اوتھوں ادب دالیوں
لنگر سٹ جہاز راتاں نے اوتھے آ اٹکایا
ہر ملکاں دے تاجراں دے اپنے چٹھی پائی
خوشخط جد جی عبارت ہووے چٹھی دیاں ہر دی
اوہ خطاب وزیر اعظم دا آن میرے تئیں پاسی
اوہ وزیر اعظم دا آکے ایتھوں عہدہ پاوے
آپ اپنی مسطر لکھ کے بھیج دیوے ہر کائی

اگے بڑھکے میں اس کولوں کاغذ پکڑ لیا سی
کہن لگے ایہ کاغذ پھڑکے بیشک پاڑ گواوے
کراں اشارا سب بھایا تنوں لکھ جواب لیجاواں
لوکاں کاغذ میرے ہتھوں کھوہ لیا آکے بھائی
کہن لگا ایہ لکھے عبارت ویکھ لین دیہہ ڈھولا
اپنے مینوں نال شتابی قلم دوات پھڑائی
چار قسم دیاں چار رباعیاں جد میں لکھ پھڑائیاں
لکھے نمونے کافی لوکاں اپنے اپنے بھائی
جلدوں نوشتاں شاہنشاہ دے پاس لیجاں گیاں
بہت پسند لیا اندے آپنے میرے خط رباعی
ہتھ سپاہیاں شاہنشاہ نے لکھ پیغام پچایا
خلعت جاکے میرے طرفوں اسنوں جلد پہناؤ
اگوں انہاں جہازی لوکاں باندر چا وکھایا
سب سوار شاہنشاہ ویکول مڑکے واپس آئے
شاہنشاہ متحیر ہوکے ایہ گل آکھ سنائے
پھر افسر اوہ دوجی واری کول جہازے آون
اہلکار تے لوک تمامی اوس شہر دے بھائی
ویکھ ویکھ کے لوکیں ہسن ڈاہڈے شور مچاون
اوہلوں شاہنشاہ نے مینوں کرسی تے بٹھلایا
جب درباری رخصت ہوگئے شاہ فرمان سنایا
کھانا کھاون بدلے مینوں شاہ اشارہ کیتا
کھانیوں فارغ ہوکے پھر میں قلمدان منگوایا
شاہ دی شکر گزاری دا میں بھی کجھ حال جتایا

اوسے ویلے اہناں تائیں ڈاہڈا فکر پیا سی
پر میں نال اشارے دسیا نہ کوئی فکر لیائے
وچ تعجب لوکیں بیٹھے میں کی ذکر سناواں
پھر کپتان دیوایا مینوں کارن اوس لکھائی
اسے ویلے دی حالت بیلی میں کی بساں تینوں
میں پھر لکھن عبارت لگا ویکھے کل لوکائی
ہور لوکاں بھی آپو آپنیاں کیتیاں سان لکھائیاں
میں بھی اپنی طرفوں لکھکے کیتی پیش رباعی
ہر کاغذ تے شاہنشاہ دیاں آکے نظراں پئیاں
اوسے ویلے شاہنشاہ نے دتے بھیج سپاہی
اس سطر دے لکھنے والا جاوے جلد بلایا
اسنوں بڑا وزیر بناکے میرے پاس لیاؤ
ایہ رباعی اسنے لکھی لوکاں آکھ سنایا
اوہ خط لکھیا ہے باندر دا انہاں حال بتائے
فوراً اوس باندر دے تائیں حاضر سد یا جاوے
اوس باندر نوں گھوڑے اُتے کرا سوار لیجاون
عورت مرد تمامی اوتھوں خلقت ویکھن آئی
ایسے مینوں شاہنشاہ دے پاس شتاب لیجاون
سارے آکھن ایسا باندر نہیں ویکھن وچ آیا
وچ مکان علیحدہ مینوں ایسی شاہ لیایا
جتنی بھکھ تریہہ سی مینوں اوہ میں کھا پی لیتا
کاغذ لیکے اک قصیدہ لکھکے میں دکھلایا
شاہ نے اک شراب پیالہ سی مینوں پکڑایا

نوش کیتا میں نشہ شرابوں پھر کجھ لکھیا سائی
پھر شطرنج وچھا کے شاہ نے مینوں سد بلایا
پہلی بازی شاہ نے جتی میریکولوں بھائی
شاہنشاہ نے جا گھر اپنے گل سنائی ساری
ملکہ تے اک لڑکی شاہ دی ویکھن اسنوں آئی
پہلے منہ تے پردہ کرکے لڑکی آکھ سناوے
شاہ نے کہیا شہزادی ایتھے بندہ ہور نہ کوئی
پھر شہزادی شاہنشاہ نوں ایہ گل آکھ سناوے
وچ حقیقت ایہ نہیں باندر ایک بندہ جانی
ایہ جادو نال بندر بنیاں سنتوں بابل میرے
جن جادوگر پھڑکے اہنوں بندر پکڑ بنایا
بندہ نال اشارے آکھے ایہ بھی گل آ بی
کہن لگا اے لڑکی میری توں ایہ کویں پچھانے
لڑکی آکھے میرا بابل جاں توں ودھ چھڈایا
ستر باب جادو دے ہین مینوں اوس سکھائے
شاہ نے آکھیا بیٹی تائیں جیتوں کرم کما دیں
شادی کراں ابدینال تیری ایہ گل آکھ سنائی
پھر اوہ لڑکی اک مکانے مینوں پکڑ لیا وے
اک کمرے دے وچ لیجا کے مینوں اوس بٹھایا
جاں شہزادی منتر پڑھیا شیر ببر اک آیا
شہزادی پھر کجھ ابلیسا جنگ کرن لئی آیوں
شیر شہزادی نے لے مڑکے پیراں پھاڑن آیا
توڑیا وال شہزادی سر دا منتر پڑھیا سائی

شاہنشاہ خوش ڈاہڈا ہویا قدرت نال الٰہی
آ شطرنج لگے ساں کھیڈن کافی وقت وہایا
دوجی تیجی بار شہنشاہ میتھوں ہریا سائی
بندہ اک وزیر بنایا عقل جدے وچ بھاری
شہزادی نے اونداں شاہ نوں اتنی گل سنائی
نامحرم دے سامنے سانوں کیوں بلایا جاوے
خفا میرے تے بیٹی میری توں کس گلوں ہوئی
اے بابل بن تیر بیتا ئیں حالا دسیا جاوے
ہے بھی باد شاہ زاد الراد کا شبہ ہو لی کہانی
تیمورس شاہنشاہ دالہ کا جدا شان وڈیرے
شاہنشاہ نے باندر کولوں پھر ایہ حال کہایا
شاہ نے مڑکے لڑکی کولوں خوب تسلی پائی
توں جادو دا کجھ حصہ خوب طرح نال جانے
خدمت میری لئی اوہ مائی جنہوں تساں بلایا
ایسے کارن بندر تائیں جلد کہانیاں جائے
اس بندر نوں جیکر کدھرے چا انسان بناویں
جیکر جاوے ایس بندر دی اصلی شکل بنائی
منتر جنتر پڑھ کے مینوں بشر بنونا چاہوے
کجھ لکیراں منتر پڑھیا بہت اندھیرا چھایا
شہزادی نوں اوندیاں اپنے مار مکانا چاہیا
بنت شیطانہ کیتی آکے منہ پھیلا کے دھائیوں
شہزادی نے پچھے ہٹ کے اپنا آپ بچایا
اوہ تلوار بنی سی وڈی چمکے دون سوائی

دو ٹکڑے کر شیر ببر دے شہزادی جد سٹے
شیر دے سر دا بنے اٹھو ہاں اوسے ویلے بھائی
بنکے چڑی تے اڈیا اٹھو ہاں ہیسی ول اسمانے
چڑیا توں پھر بلی بنگئی اوہ جادوگر سائی
پھر اوہ بلی کیڑا بنکے اپنا آپ چھپایا
آخر اگدا بنے بھنبوکا پھر اوہ کیڑیں بھائی
منہ تھیں شعلے ایسے کڈھے اوہ پیا جن شیطانی
جھلسیا منہ شتابی آسدا نال داروغہ سڑیا
اک اگدی انگیاری اوتھوں منہ میرے لیں آئی
پھیر شہزادی پانی جلدی میرے تے چھنکایا
داہنی اکھوں کانا ہویا ہیں اسکارن بھائی
میں اک گھڑی پلک دے اندر اجل شہادت پلوا
جل کے خاک ہوئی جد میں تیں اتھائیں پاؤ
تائیں خبر گھڑی دے اندر بھڑکی اگ زیادہ
شاہ نے دیکھ شاہزادی تائیں صد غماں تھیں رویا
شاہنشاہ نے شہزادی دا ڈاہڈا سوگ منایا
شاہ نے کرکے شاہزادی دا مقبرہ سی بنوایا
تیری باعث لڑکی میری اجل شہادت پائی
میں نقصان اٹھایا کانی بڑی نحوست تیری
قصد میرے ملن دا کردے ہیں لوک تمامی
میں پھر فوراً چوری نکلیا داہڑی کچھ منا کے
میں رشید ہاروں کول آیا سفر اٹھا کے بھائی!
اوندیل نال قلندر میتوں اگوں جلیہ سائی

اوسے ویلے پھڑ بلی دا خنجر تھموں ٹٹے
بنکے سپ شہزادی لگی اسنال کرن لڑائی
بنگئی باز شہزادی مگروں اوہ سب حال لکھیانے
کتا بنکے پھیر شہزادی اتھے پہنچے بھائی!
کاہنا بنکے پھیر شہزادی اسنوں پھڑنا چاہیا
شہزادی ہنگیارے بنکے لگی کرن لڑائی
شہزادی دے بابل تائیں دتی اوس نشانی
جن حرامی شہزادی نال برا طریقہ پھڑیا
اکھ میری اُس ضائع کیتی دیر نہ لگی کائی
میں باندر توں بندہ بنکے ربدا شکر بجایا
شہزادی پھر بابل تائیں ایہ گل آکھ سنائی
میں ہن پاپی جادوگر توں کیکوں جان بچاواں
خاک میری وچ کپڑے پلکے قبر اندر دفناؤ
شہزادی نوں ساڑیا اپنے کیتی خاک برادہ
کہن لگا ایہ نیکی کردیاں برا نتیجہ ہویا
ریشمی کپڑے دیوچ اپنے خاک اُہدی نوں پایا
مینوں اکدن نال غصے دے ایہ فرمان سنایا
مریا نال داروغہ جلکے توں تکلیف لوچائی
چلیا جاہ توں میر بکولوں ایہو مرضی میری
شاہنشاہ توں لیں اجازت ہوکے ناس عربی
میں قلندر بنکے آیا ایتھے دھکے کھا کے
دلوچہ آکھاں اوتھے جاکے اپنا کراں گذارا
تساں مہمان نوازی کرکے ساڈی رات کٹائی

کرو معاف قصور ضروری اے بی بی جی میرا
کہے زبیدہ عیب قصوروں تینوں ملی خلاصی

شکر گذار ہمیشہ رہساں میں بی بی جی تیرا
اگاں قلندر تجا اٹھکے کل بیان شناسی

جدوں "رات دی گل" دا بیان ختم ہویا تے ساریاں نے کہیا بھائی عمر دینا ایہہ تاں بڑی مزیدار کتاب اے۔ عمر دین نے کہیا ایہہ واقعی بڑی مزیدار کتاب اے۔ دراصل ایہہ کتاب تاں عربی زبان وچ سی جس دا ترجمہ ملک بشیر احمد نے ٹھیٹھ پنجابی نظم وچ کیتا اے۔ ایس کتاب دے چار حصے نے۔ تے ایہہ کتاب ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دے کولوں ای مل دی اے۔ کیونکہ ایہدی ملک بشیر احمد نے چھاپی اے۔ اگر کسے ہور جگہ توں خریدو تاں وی ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی ویکھ کے خریدو۔ ہو سکدا اے کہ کوئی تہانوں دھوکھے نال کتاب "رات دی گل" نقلی ہی نہ دے دیوے۔ کیونکہ اجکل کجھ شاعر تے کجھ کتاباں چھاپن والے دوکاندار ایسے طریقے نال لوکاں نوں دھوکا دیکے اپنا وقت گذار رہے نے۔ ایسوا سطے بھائی بہتر تاں ایہہ ہی اے کہ جس بھائی نوں ایہہ ملک بشیر احمد دیاں کتاباں پڑھن دا شوق ہووے اوہ براہ راست ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور نوں خط لکھ کے ڈاک دے ذریعے گھر بیٹھیا ای کتاباں منگوا لوے۔

ہن ساریاں ساتھیاں نے مولوی عمر دین نوں زور دتا کہ کجھ ہور سنا۔ مولوی نے کہیا بھئی بھراؤ ہن تک تے میں تہانوں دنیا دے شغل میلے دیاں گلاں باتاں سنا کے کدی ہساؤندا تے کدی رواؤندا رہیا ہاں۔ کیونکہ ساڈے سفر دا مقصد دینی مفاد اے ایسوا سطے ہن میں تہانوں دین دیاں گلاں سناؤناں ہاں۔ ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور والے نے اک کتاب چھاپی اے

"بزرگاں دیاں کرامتاں"

ایہہ تھوڑا جیہا نمونہ تسی وی سنو۔

صفحہ ۶۹ سے شروع

شمس تبریز دا ملتان وچ داخل ہونا

حکایت شاہ شمس تبریز تے بہاؤالحق

شاہ شمس ملتان شہر کٹ مسافت آیا
پور بیڑی دا بھر گیا ہیسی واج فقر نے ماری
کیہا ملاح نے بے جا فقرا وچے پور لنگھاواں
ست ہرگاں اتے چڑھ بیٹھا فقر اللہ دا جائی
پیر بہاؤالحق ملتانے ہیسی پیر کمالی
پیر بہاول حق نے اپنے دلوں دلیل دوڑائی
شالا غرق ہووے ایہ بیڑی جس تے چڑھیا آوے
جدوں بہاول حق نے ہیسی تیری دعا فرمائی
دوروں ویکھ شمس نے کہیا یا رب خالق سائیں
نہرے سنگ تے بنے ہیتے جیڈے اپنے سر وچ آگے
آگے سنگ بہاول حق نوں بہت بڑا گھبرایا
جھڑ پین سنگ اپنے رب سائیں کہے تبریز زبانوں
سنگ جھڑ پئے بیڑی ترپئی اوسے ویلے بھائی
شاہ شمس تبریز فقر جد لنگھیا سی دریاوں
پیری پر ملتان دی اوہنوں گئی جتائی
لکھ پھڑکے تبریز سورانے چھنے وچ لنگایا
آ ملتان شہر دے اندر شمس کرے بسیرا
نمبرے اٹھ بہاول حق دی کرن زیارت آیا

پار جھناؤں آن فقر نے سی مرگان بچھایا
مینوں پار لنگھاوے جتاں اساں بھی نیت دھاری
فقر کیہا سی ڈوبے لیوں میں لنگھ اگے جاواں
بیڑی نال برابر جاوے ونج مطہر لگائی
باری کھول ندی دل تکے کرکے نظر جلالی
پیری پر ملتان شہر سی ایتھے کسی نہ کمائی
میرے شہر نہ اونا پاوے جے سو چارہ للئے
شاہ شمس تبریز دی بیڑی ڈوبن لگ پئی بھائی
پاریوں تکن والے جے توں سر وچ سنگ اوگائیں
اودھر اودھر ہک ڈبے لوں آن سنیہوڑے پکے
شالا بیڑی ترپئے اسدی جلدی آکھ سنایا
پھیر دوہانے لیلے پاسے چھنے تیر کمانوں
ویکھ ویکھا لیا دوہاں دھرانے دیر نہ لگی کائی
چھناں [redacted] وابھر کے آیا بہاول الحق دے تائیں
اگوں کی تبریز سورانے حکمت ویکھ بنائی
چھناں بھریا دہ گیا اوتویں نہ کوئی دکھ اپچایا
رات گذاری سی اک تکیے سویا جدوں سویرا
پیر بہاول نظر چرا کے اپنا آپ چھپایا

کہن لگا اس نانگ کالے توں اپنی جان بچاواں
گول سڑک جو باہر شہروں اوتھے ڈیرا لایا
بیدی باغوں مجرا کرکے موراں کنجری آئی
کول ہیر کے توں چل رہو فقرا ایہ میں عرض سناواں
فقر کہیا جا موراں گھرنوں کیوں پئی مغز کھپاویں
دوجے دن پھر فقر اللہ دے بستر جھاڑ اٹھایا
بے اولادے کرم قصائی روٹی آن کھوائی
فقر اللہ دے اسدے لئے ڈاہڈھا کرم کمایا
وقت بیوقت فقیر اللہ دا اوتھے آن کھلووے
اوس قصائی دیکول جدم کوئی دن فقر گزارے
ہرن شکار لیاندا اکدن سی پیراں نے بھائی
کھل ہرن دی جیکر مل جائے بستر فقر بناوے
پھیر کہیا تبریز شتابی کھل دیہوا یہ مینوں
لوڑی تار تیرے جیے لکھاں پھردے وچ بازاراں
پیر ہوراں تبریز ہوراں نوں جاں ایہ سخن سنایا
چلی ہوئی تکبیر ہرن تے سر لٹکے پیا تھلے
آٹھ ہرناں جا چر چگ جا کے کیوں تیں دیر لگائی
چنگی مار ہرن آٹھ دھایا جا رلیا وچ ڈارے
ہرن نکل گیا چنگیاں لوندا اگے لوک حیرانی
وکیں مگر نفر دے پے گئے ویکھ کرامت بھاری
موراں کنجری دے گھر پہنچا سی تبریز وچارا
وچ ملتان شہنشاہ اکدن شادی کاج رچایا
شاہنشاہ لڑکے دی شادی جلدوں رچائی

صبح لوے اوہ اپنی جا کے کیویں اپنے گل پاواں
نال صدق دے فقر اللہ دے بستر آن جمایا
موراں حاضر آن فقر دے ایہ گل آکھ سنائی
ادب داہوں خدمت کرساں نہ کوئی عذر لیاواں
کوئی دن کٹ کے آجا مانگا ہے توں ایہ گل چاہویں
کرم قصائی دیکول آکے اوہنے آسن لایا
نالے اپنی حال حقیقت اسنوں کھول سنائی
رب اوہدے گھر لڑکا دتا سوہنا چند سوہایا
وچ ملتان شہر دے اہدی ڈاہڈی چرچا ہووے
اکدن اٹھ کے قدرت سیتی پہنچا آن بازارے
ذبح ہویا اس ہرن دیکھ کے ایہ دلیل دوڑائی
پیر خاموش رہیاناں اسنوں کوئی جواب سناوے
پیر کہیا توں جدھا وڈا دس پیا ہیں مینوں
کھل ہرن دی منگن والے تیرے جیے ہزاراں
ایہ گل سن کے بہت فقر دے دل تے غصہ آیا
نال غصے تبریز ہوراں تے ویکھیا اسدے ولے
نہیں کھل دیندے ہو دین ساں نوں توں تاں کر جا ولے
ہسیا فقر خوشی وچ آکے اوتھے ہرن گیا جا ولے
ہرن پیر دا مست بھجایا قدرت ویکھ ربانی
اپنا آپ فقر چھپاوے دنیا کہے خواری
ورد الوکاں پھر جا کے اوتھے کیتے گذارا
موراں تائیں مجرے کارن اوہنے سد بلایا
موراں آکے مجرا کیتا نال خوشی دے ساہی

مجریلیں سانگ بن دی جس دم آگئی واری
سانگ شیر دا بنکے سانوں جلد وکھالیا جاوے
موراں جلدی سانگ شیر دا کڈھ وکھالو سانوں
سانگ شیر دا نحس ہوندا ہے ڈوماں آکھ سنایا
موراں کہے تبریز ولی نوں بنکے شیر وکھائیں
کہے تبریز شہنشاہ کولوں ایہ نوشت لکھاؤ
لکھ نوشت شہنشاہ دیوے دیر نہ لاؤ کائی
شاہ شمس نے آکھیا جلدی چادراں وچ چھپاتانوں
پردہ کرکے فقر اللہ دا شکل شیر دی بنیاں
شیر ببر بن نکلیا اوتھوں جاں تبریز سودائی
ڈر کے لوک تریہکے سارے شیر جدوں دسیایا
پنجہ مار کے شیر بہادر کڈھی جان پیاری
لڑکا شاہ دا مر گیا اوتھے کھڑ گیا شیر میدانے
چھپن ہویا شیر شتابی بنیاں جا مستانہ
موراں نوں پھر آکھن لوکیں خون پیا سر تیرے
شاہ دے اگے لوکاں آکے پھر ایہ عرض سنائی
عیسیٰ بن کے آوے فوراً مردہ آن جواوے
بہت انعام دیاں میں موراں بہوں تساں دیتائیں
میں لڑکے دا کاج رچایا جس کارن توں آئی
میں لڑکے دی جنج چڑھانی وقت تیار اساڈا
موراں ہار سنگار تمامی بدن دوالیں لاہیا
شاہ نے آکھیا مست تواڈا عیسیٰ بنکے آوے
نال اکھیں تبریز نکالے آکے موراں تائیں

لوکاں آکھ کے شہنشاہ دے اگے عرض گذاری
شہنشاہ موراں دیتائیں ایہ گل آکے سناوے
سب لوکاں دی طرفوں پاواں ایہ فرمائش تے ہانو
شاہ نے آکھیا نحس نہ کوئی جاوے جلد دکھایا
شہنشاہ نہیں کھیڑا چھڈدا آکھ مستانے سائیں
خون معاف ہووے اک سانوں جیہڑا دیکھنا چاہو
جلدی سانگ دکھالو سانوں شیر سندا کر بھائی
بنیاں سانگ لوجھٹ تیتھوں نہ کوئی دیر کھپالوں
شاہ نوں جو فرمائش پائی رلکے ساریں جنیاں
ماری بھبہ جدوں آس آکے سخت زمین ہلائی
لڑکے شاہ دے نال مزاخاں لو چھل نوں منہ لایا
لڑکا شاہ دا مر گیا اوتھے ویکھے خلقت ساری
خوشیاں دی تھاں غمیاں ہویاں بند ہوئے شدیانے
شہنشاہ دے لڑکے تائیں لاگیا تیر نشانہ
لاہ کے ہار سنگار موراں نے تیر لئے بہتیرے
سانگ عیسیٰ دا بنکے آوے دیر نہ لاوے کائی
بے لڑکا نہ زندہ ہووے پلے چیز کمیائی
عیسیٰ بنکے جلدی آوے ہن اوہ مست تواڈا
جا تبریز ولی دے اگے رب دا ہاڑا پایا
لڑکا زندہ کروے آکے وقت گذردا جاوے
لڑکا ستا اٹھ بیہے آپے شاہ نوں آکھ سنائیں
سانگ عیسیٰ دا بنکے اوتھے مست اللہ دا آیا
لڑکا ہرگز اٹھیا نائیں ایہ کجھ ہیبت الٰہی

ادس طرح ہی شہنشاہ نے پھر دربار لگایا
کہہ باذن اللہ جد ہو نہل مست آواز سنائی
پھر دوبارہ مست اللہ دا ایہ الفاظ سنایا
کہنہ جاندی تیجی واری کہندا مست زبانی
عالم کل شہر دے آکھن کی اس قہر کمایا
رکھ دینال اہنوں لٹکا کے جاوے کھل اتاری
آن دوالے ہو گئے اسدے چھریاں پکڑ قصائی
چھریاں ٹٹن ہو دیاون زور لگاون سارا
قاضیاں چھڈ تبریز ولی نوں ایہ گل آکھ سنائی
آخر لیکھا دینا پیسی روز حشر نوں جا کے
لڑکا زندہ کرنے خاطر تساں سوال سنایا
ایس لفظ دے بدلے تیری کھل اتاری جاوے
تاں جلیبی مست اللہ دے ایہ گل آکھ سنائی
پھڑ کے کھل سر پیروں کھچے لاہ کے ہتھ پھڑاوے
کردے تے وانگ جسم تھیں پھڑ کے جس دم کھل اتاری
قاضیاں نوں جد کھلڑی لاہ کے سی تبریز پھڑائی
بو آوے ہی جسموں اوہنوں کرم چلے تن سارے
جاں کجھ مدت الویں پھردیاں سی تبریز لنگھائی
کرم قصائی دیکھ آیا کہن لگا سن یارا
کجھ گوشت بیکار کدوں دا ہنے جلد پھڑایا
بلدی اگ نوں ویکھ شتابی جاں تبریز سدھاوے
بوٹی بھن نہ کوئی نہ دیوے تنگ ہویا اسکاروں
جا ملتان تو باہر کھلوتا بوٹی لے کے بھائی

سانگ جیہی دا بنکے اوتھے مست اللہ دا آیا
لڑکا ہرگز اٹھیا ناہیں ایہ کجھ ہیبت الٰہی
پھر بھی لڑکا نہیں سی اٹھیا غصے دیوچ آیا
لڑکا اٹھیا کلمہ پڑھ کے کردے لوک حیرانی
ایہ قرآنوں کافر ہویا قاضیاں فتویٰ لایا
آن جلاداں پکڑیا اوہنوں کون کرے انکاری
کھل نہ لہندی جسموں اہدی ساری طاقت لائی
چھریاں ماس اچھیر نہ سکن بہت لگاون چارا
ہیں توں چور شرع دا مستا توں نہیں مرد الٰہی
پھر اگوں تبریز ولی نے ایہ گل کہی سنا کے
قاضی آکھن غیر شرع دا ہے توں لفظ ادا یا
تاں چھٹکارا ہووے تیرا حکم شرع فرماوے
شرع نبی دے لگے میرا ہرگز عذر نہ کائی
نہیں انکار شرع دے اگے ایہ گل آکھ سناوے
شرع نبی دی رکھ وکھالی ویکھے دنیا ساری
مکھیاں ہویاں بدن دوالے سخت بیزاری پائی
کوئی نہ پاس کھلوون دیندا ایہ تکلیف سہارے
اکدن بھکھ نے بہت ستایا سنتوں میرے بھائی
گوشت دیہ کجھ کھاواں جا کے پیش نہ جاوے چارا
لے تبریز جنگل نوں جاندا کر کے جلدی دھایاں
بوٹی بھن کے کھاواں ایتھوں اوہ فکار لیائے
کہن لگا تبریز خدایا دور نہ کر دربارول
سورج نوں تبریز شمس نے ایہ گل آکھ سنائی

میراناں بھی شمس بھائی نوں شمس کہاویں ناں دی لاج رکھیں ہن یارا کیوں نہ سیک لگاویں
سورج نے اکھ دوجی کھولی حشر میدان بنایا سیک لگا جد بوٹی تائیں تلی کباب لٹکایا
مچھلی وانگوں تڑفی خلقت سی اس گرمی پاروں بوٹی بھنی سورج آکے حکم لیا سرکاروں
آملتان شہر دے اندر گرمی حشر تپایا ننگے پیریں سنے شہنشاہ آدم بھج کے آیا
کہوں شمس وکھالے بولی ایہ نہ تیجی میری لوکیں آکھن بس کر مستا ہن تے ہوئی بہتیری
شہر سارے دیاں گرمی پاروں کمل آگیاں جاناں رکھ نے فقیرا کیوں ہن داکیتا ہے سمیا نا
بوٹی بھج گئی گرمی ہٹ گئی کیتا کرم الٰہی دیکھ کرامت فقیر اللہ دی دنیا گھر نوں آئی
راضی ہو بہاول حق بھی ایہ گل آکھ سناوے واقعہ فقیر اللہ دا ہیں توں شک نہ کیتا جاوے
کہے تبریز اساں کوئی ہرگز نہیں تکلیف لو چاہی بھکھیاں رہن اساڈیاں تائیں ہوسی حکم الٰہی
بوٹی کھان لگا جد آنکے سی تبریز حقانی پر بہاول حق دا لڑکا رکن عالم توں جانی
اسنوں بھیجیا بہاول حق نے مٹھائی اومستانہ بوٹی منگ کے لئے اسنوں جاوی بدل زمانہ
بوٹی لئی شاہ رکن عالم نے بڑی کرامت آئی وچ آستین لوکائی بوٹی نہیں سی منہ وچ پائی
ڈگ پئی آستینوں بوٹی داغ لگا سی جامے دھون لگی جد گولی جھٹ سے گئی اولیائی لاہے
غصے ہو بہاول حق نے لڑکے نوں فرمایا توں مستاں توں بجرہ لیکے خادم نوں ورتایا
گھر تیں توں اولیائی گڈھکے خادم ہتھ پھڑائی جا بیٹھا ہن کر بیا موجاں اینویں حکم الٰہی
شاہ شمس تبریز ولی نے جان کوکی وقت لنگھایا اک دن ملک الموت فرشتہ حکم جنابوں آیا
ختم ہوئی زندگانی اسدی بنیاں امر الٰہی دکھن طرف ابدی ملتانوں لوکاں قبر بنائی
ایہو جہے پیدا کیتے ربنے ولی بزرگ ہزاراں دنیا وچ وکھا گئے جہڑے اسطرحدیاں کاراں

حکایت ایک صحابی

اکدن باب مسجدی اگے بیٹھا نبی حقانی اک بندے نے خدمت اندر کیتی عرض زبانی
یا حضرت میں عیباں اندر ساری عمر گذاری بخشش داکوئی دس وسیلہ یا محبوب غفاری
کی کم کرداہیں توں شمھا دس حقیقت مینوں اسنھیں کہے نیک عمل کوئی دس دیا لگا تینوں

یا حضرت میں چوری کرناں آپنے آکھ سنایا
پھر اوہ کہندا یا حضرت میں ایہ گل اک سناواں
حضرت نے فرمایا شخصا توں ایہ کار کماویں
پھر اس شخص کہیا یا حضرت میں مسکین نماناں
پاک نبیؐ فرمایا شخصا اگے مرضی تیری
پچھیا پھیر طریقہ اوہنے کویں نماز گذاراں
نبی کہیا جو نال جماعت فرض نماز ادا وے
ایہ بھی اک گل پاک نبی نے واضح کر سمجھائی
کرکے وضو وقت نال بھائی اچی بانگ سناوے
پڑھ تکبیر کھلو کے اپنی اوس نماز ادائی
اوس بندے نے آکھیا حضرت نت نماز اداواں
چوری عادت قدیمی پیشہ ایہ میں چھڈنا ناہیں
پڑھے نماز تے جھوٹھ نہ مارے اوسنے عمل کمایا
اک دن جا کے اوہنے ہیسی اک تھاں سنہہ لگائی
پانی لیکے گھروں اوہناں دیوں اوہنے وضو سجایا
کعبے ولوں منہ کرکے آپنے اچی بانگ سنائی
بانگ سنی تے اٹھ کھلو تے اوتھیں گھر دے سائیں
پھیر سلام ہویا جد فارغ سارایں پچھاں لائی
ہاں میں چور تُساڈا بھائی آپنے آکھ سنایا
اوہناں کہیا بزرگا ایڈا کیہ پیا جھوٹھ الاویں
اوہ آکھے میں چور تساڈا پاک تساں نوں لایا
عیب چھپا وے ویز آ تے ایہ نماز پیاری
رب نے اوہنوں اپنے گردا خاص محب بنایا

اے شخصا ایہ بہت بری گل پاک نبیؐ فرمایا
نیک اعمال دسو کجھ مینوں جس نال بخشیا جاواں
پڑھیں نماز تے روزے رکھیں حج زکوٰۃ اداویں
چوری باجھوں میں دنیا دا کوئی بھی کسب نہ جاناں
پڑھیں نماز تے جھوٹھ نہ بولیں ایہ نصیحت میری
ایہ کے اوہنوں دسن لگے آپ سید ابراراں
اک اکلے نالوں درجہ بہت زیادہ پاوے
اک اکلا ایہ طریقہ کرے ضروری بھائی
سنتاں پڑھ کے ویکھے جیکر نہ کوئی بندہ آوے
اوسے ویلے مگر کھلو کے آکے جلدی ملک الٰہی
جھوٹھوں کراں پرہیز زیادہ ایہ میں عمل کماواں
دونہہ چیزاں تے عمل کماواں سبھے نبی دستائیں
ایسطرح ہی کردیاں اوہنے جاں کجھ وقت لنگھایا
وقت نماز فجر دا ہویا اوس جگہ تے بھائی
سبھن دے اگے نال شتابی کپڑا اوس وچھایا
پھیر کھلو کے سنتاں پڑھیاں قدرت ویکھ الٰہی
کی ویکھن اک بندہ کھڑ کے پڑھے نماز اتھائیں
کون کوئی توں کہتے اوہنوں آکھن نام تیرا کی بھائی
آ تساڈے کوٹھے لوں میں ویکھاں پاڑ لگایا
غوث قطب کوئی ہیں توں شخصا کیوں جاپا نہ حق
اوہ آکھن توں ساڈوں بابا رستے پا دن آیا
تریاں کماں توں ایہہ روکے ساتھ خدا دی یاری
اک نماز سچائی پاروں ایڈا درجہ پایا

سچے دل نال توبہ کیتی جاں اُس رد الٰہی
مولا خاص محب بنایا کر کے بے پرواہی

ایہہ حکایت ختم کر کے مولوی عمر دین نے کہیا ۔ بزرگاں دیاں کراماتاں" دی کتاب دا نمونہ تسی سن چکے او ۔ خریدنی ہووے تے ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور کولوں خط لکھ کے بذریعہ ڈاک گھر بیٹھیاں ای کتاب منگوا لوو ۔ ہُن میں تہانوں ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی اک کتاب جس دا ناں اے "اسلامی کہانیاں" دے وچوں تھوڑا جیہا بیان سناؤناں ہاں ۔ سُنو ۔

سچ بولنے والا لڑکا

بہت مدت دا تینوں بھائی گذریا حال سناواں
صحی حالات کتاباں وچوں جھوٹھا لفظ نہ پاواں

پاک نبی توں دسویں پیڑھی حضرت صالح ہویا
نیک خاصیت ولی اللہ دا حال کتاباں پایا

سوہنی صورت مٹھی سیرت اوس بشر دی سائی
ہر دم یاد الٰہی اندر اُس نے عمر لنگھائی

اکدن اپنے مولا اگے ایہ سوال سنایا
لڑکا نیک عطا کر مینوں میریا بار خدایا

اوہ عرضوئی نیک بندیدی جلد ہوئی منظوری
چند دناں وچہ اللہ اسدی حاجت کردا پوری

ایسا اوہنوں لڑکا اپنے نیک عطا فرمایا
جمدیاں اُنے فرض خدا دا چنگی طرح بجایا

ماہ رمضان مہینے اندر اوس تولد پائی
جمدیاں اُنے روزہ رکھیا جانے کل لوکائی

چند دناں دا ہویا لڑکا قدرت نال ربانی
حضرت صالح رحلت پا گئے چھوڑی دنیا فانی

ہو یتیم گیا جد لڑکا حکمت ویکھ الٰہی
پالن پوسن لگی آخر اُس لڑکے نوں مائی

ست سالاں دا ہو کے لڑکا نیکو کار یقینی
رغبت ظاہر کیتی اُسنے علم پڑھے اوہ دینی

ایس گلوں بھی مائی اُسدی ڈاہڈی خوشی مناوے
دینی علموں واقف ہویا نت نماز ادا وسے

مائی نے اُس لڑکے تائیں اکدن آکھ سنایا
اے بیٹا ہُن اپنے تینوں سدھے رستے پایا

جا بیٹا بغداد چلا جا دینی علم پڑھن نوں
کمراں کس تیاری کر لے گھابی ایس چڑھن نوں

ماں بیٹے نوں رخصت کر دیاں سی ایہ گل سنائی
بیٹا سچ ہمیشہ بولیں سخت تاکید کرائی

لڑکا نیک ارادہ کر کے ٹُر بغداد پیا سی
تھوڑا تھوڑا دن تے راتیں کردا سفر رہیا سی

قافلہ اک بغداد شہر نوں ٹریا جاندا سائی
اک دو روز سفر جو کیتا سی ہاوس قافلے یارا
زر نقدی سب لٹ لئی اہناں کل سامان اٹھایا
اک جھاڑی دے اوہلے بچہ جا لکیا سی ڈر دا
تیرے کول کجی کو نقدی ڈاکو آکھ سنایا
ڈاکو کہے یقین نہ آندے نہ اعتبار لیا وے
اوہ تقسیم کرے پیا اوسے لٹ دا مال تمامی
کہے سوار تیرے کول لڑکیا کی زر نقدی آہی
لڑکے کھول ودم اوہ چالی اوپر میز ٹکائے
قول لڑکے زر نقدی کڈھکے آپے پیا پھڑاویں
ٹوریاں نال ہدایت مینوں ایہ کیتی سی ماں نے
اس کارن میں جھوٹھ نہ بولاں سچا سخن سنایا
اوہ سردار وچاراں کرکے دل وچ کہے صلاحیں
وڈا ہو کے حکم خدا دا میں کیوں دلوں بھلایا
مال تمامی واپس کیتا لٹیا ہویا بھائی
اوہ لڑکا سچ بولن والا ہیسی پیر جیلانی

لڑکا رل گیا نال اہناں دے حکمت ویکھ الٰہی
ڈاکواں آکے گھیر لیا سی پیش نہ جاوے چارا
بچہ سہم گیا اوہ آخر جد ایہہ حال وہایا
اک لٹیرا جا کے اوہنوں سچے ہتھوں پھڑدا
چالی درہم میرے کول آئے نہ اس جھوٹھ الایا
جا سردار اپنے دے اگے لڑکا پیش کراوے
اوہ بیٹھا سی کرسی اتے ہور کھلے سب لاہی
چالی درہم میرے کول آئے لڑکے بات سنائی
اوہ سردار حیرانی کر کے استوں حال پچھائے
بے ایہہ چھین لواں میں تیتھوں پھر کی عذر لیاویں
بیٹا سچ ہمیشہ بولیں سخت تاکید کرائی
ماں دے حکموں باہر نہیں میں ہرگز قدم ٹکایا
چھوٹے لڑکے حکم مائی دا دلوں بھلایا ناہیں
توبہ کر کے اس ڈاکو نے ہتھ کناں نوں لایا
ایدوں اگے کیتے نہ کرساں ایسا میں کم کائی
ہن تک ظاہر دنیا اتے جس دی عجب نشانی

حکایت در شان محمدی

معجزہ پاک نبی سرور دا میں اک آکھ سناواں
مسجد دے کول بیٹھے آہے سوہنے نبی گرامی
کی ویکھن بگھیاڑ نبی دی مجلس اندر آیا
یا نبی اللہ کرو نصیحت ایڑاں والیاں تائیں
مصلحت کر کے دسن سانوں کل خواص عوامی

شاید ایس وسیلے یاروں میں بھی بخشیا جاواں
یار اصحاب تمامی بیٹھے پاک نبی دے لاہی
آکھ سلام نبی سرور تھیں اپنا حال جتایا
نام خدا کجھ ایڑاں وچوں بھی کجھ دین اسائیں
سانوں بھی کجھ راہ مولا دے حصہ دین تمامی

فاقیاں وچہ ہمیشہ اسیں غریب بچارے ۔ سخت ندامت خفگی ہووے خوف تساڈا بھارے
حضرت ایڈاں والیاں تائیں دسی ایہ گل ساری ۔ گل ایاں لیاں جد دینوں کیتی سی انکاری
یا نبی اللہ امر زکوٰتاں اگے حکم سنایا ۔ آستھیں اُتے ہویا ساتھوں بھار نہ جائے چایا
یا حضرت جی ساڈے اُتے ایڈا بھار نہ پاؤ ۔ ہُن کے اسیں زکوٰۃ ادا ایہے ایہ تعزیر نہ لاؤ
سنو حقیقت جد لوکاں نے گل نہ منی کائی ۔ پھر بگھیاڑ نمانے تائیں کہندے نبی الہی
اے بگھیاڑا لوک اساڈے ایہ گل مندے ناہیں ۔ پھر بگھیاڑ نبی دے اگے کیتی عرض تدائیں
آکھ دیہو سب لوکاں تائیں اے محبوب پیارے ۔ آپو اپنے مال اندی ایہ راکھی رکھن سارے
اپنا حیلہ اسیں کراں گے رکھن ایہ نگہبانی ۔ تساں نہ ساتھے رنجش کرنی اے محبوب حقانی
بُری دعامت کرو اساں نوں آوے قہر الہی ۔ نہ کوئی ساتھے غصہ کرنا خفگی کرکے کائی
کدے نہ غصہ کرو تسانتے کہے رسول بچاواں ۔ نہیں حق تواڈے اندر بُری دعا فرماواں
بیکے اوں نبیؐ سرور تھیں اوہ بگھیار سدھایا ۔ معجزہ ایہ اک پاک بنیدا آکھ جہان سنایا

سلطان اور شیر خوار بچہ

سلطان صلاح الدین خلیفہ سی اک بڑے بھائی ۔ اُسدی اک کہانی میں یاد قدرتی آئی
الکن اوہنوں دشمن طرفوں خطرہ پیگیا بھاری ۔ تاں آپنے اُس باڈر ولے آکے فوج اتاری
جاں باڈر تے گشت کرن لئی پونہچا اک سپاہی ۔ دشمن وا دودھ پیندا بچہ لگیا اوہنوں ساتی
بچے نوں جھٹ پکڑ سپاہی فوج اپنی وچہ آیا ۔ ماں بچے دی درد فراقوں [illegible] چھایا
آکھ پنڈ دے چوہدری اگے آ فریاد [illegible]ئی ۔ چوہدری آکھاں اُس عورت نوں سی ایہ بات سنائی
اگے سلطان صلاح الدین مسلمان ہے تیجا ۔ جا کے عرض کریں توں اُس تے مل جائے تیرا بچہ
اوہ روندی کرلاندی عورت شاہ دیکول سدھائی ۔ دکھاں بھری کہانی اوہنے شاہ نوں آکھ سنائی
اے شاہ اک لڑکا میرا بالکل بال ایاناں ۔ پھڑ کے لیگیا کوئی سپاہی عاجز حال نمانا
درودوں جگر کلیجہ پھٹیا میرا نال جدائی ۔ آپ بہادر نیک اگے آکے تاں میں عرض سنائی
دکھاں بھری کہانی اوہنوں عورت جدوں سنائے ۔ سن گلاں سلطان بہادر چھم چھم نیر وگائے

سدکے فوج کمانڈر تائیں فوراً حکم سنایا
شیرخوار اک بچہ پھڑکے کون سپاہی لیایا

ویچ وتا گیا بچہ اگے معلم ایہ گل ہوئی
پھر سلطان سناوے ہرگز دیر نہ لاوے کوئی

شاہی خزانیوں قیمت دیکے بچہ جلد لیاؤ
جس جاگہ تے ہووے لڑکا اوتھوں ترت منگاؤ

کرسیوں اٹھ سلطان کھلوتا آکھے بہناں ناہیں
جتنک اس عورت نوں دیویں نہ لڑکے دیں بانہیں

جلد کمانڈر قیمت دیکے بچے ترت منگایا
ماں دے پت حوالے کرکے اپنا فرض ادایا

عورت پھر شکریہ کرکے واپس گھر نوں آئی
پھر سلطان معافی منگی اس عورت توں بھائی

عورت نوں سلطان بہادر ایہہ فرمان سنایا
اک سپاہی دی بدنیتی توں ایہ صدمہ پایا

پہنچی ہے جو ناحق تینوں ایہ تکلیف تینوں
اس غلطی دی نام خدا دے بخش معافی مینوں

اک ہزار روپیہ دیکے واپس کردا سائی
اوہ اسلامی شاہنشاہ دیاں صفتاں کردی آئی

مسلمان کی غیرت

اسماعیل شہید دلی وچ رہندا سی اک بھائی
آہدی عجب کہانی اک میں کر تصنیف سنائی

اک ہندو دریا وچ ترنا ہوکا آن دیوائے
کوئی تیراک میرے نال آکے بیشک زور لگاوے

کوئی تیراک مقابلہ کرکے نال میرے نہیں تردا
اسماعیل شہید ولی دا بیٹھ دلیلاں کردا

اوہنے اپنے دل دے اندر ایہ صلاح پکائی
بڑی شرم دی بات دسیوے مسلمان لئی بھائی

حاضر مجلس آکھیا ہے کوئی مسلماناں وچوں ناہیں
اسدے نال مقابلہ کرکے روکے اسدیتائیں

اسماعیل تیراک بنن دی مشق شروع جا کیتی
اسدے نال مقابلہ کرساں ایہا دل وچ نیتی

چند دناں وچ ترنا اوہنے سکھ لیا سی بھائی
جمناں دے دریا وچ جاکے مشق کریندا سائی

اک دن دلیوں تردا تردا جا متھرا وچ لگے
کوئی تیراک بھی نہ دم مارے ہرگز اسدے اگے

بہت کمال کیتا اس حاصل تیرن اندر بھائی
آخر اسماعیل دلی وچ ڈوندی ایہ پٹوائی

کوئی دریا وچ تیرن والا ہے تے حاضر آوے
نال میرے اوہ اسطرح دی آکے شرط لگاوے

ہندو ہے وہ جاوے میتھوں جتھوں میں گل پاواں
جے اوہ ہرے تاں کلمہ پڑھ لئے ایہ میں شرط لگاواں

تیرن دل وچ ہندو ہریا مسلم پگڑ ہرایا
مجلس دل وچ ہندو کولوں کلمہ اس پڑھایا

اسماعیل نوں ایسے گلے دل وچ غیرت آئی — کوئی نہ آکھے مسلمانا نوں چہ آہ شے ہے نہ کائی
مسلمان وچ غیرت ہووے تاں اوہ مسلم تھیوے — بے غیرت دی بخشش کوئی نہ وانگ سگاں سیا جیوے

مولوی عمر دین نے "اسلامی کہانیاں" دی کتاب دا نمونہ سنا کے ختم کیتا تے پچھیر ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی کتاب "آخرت دیاں نشانیاں" پڑھ کے سنائن لگا۔ تسی وی پڑھو:-

سوال منکر نکیر کا فرتے منافق اگے تو عذاب قبر

منکر نکیر فرشتے جسدم کافر دے ول آون — روح اسدی پھر اوتھویں پاون جیویں کڈھ لیجاون
ہیبت ناک ڈرونیاں شکلاں کافر کول کھلوون — ہراک نوں جیویں پچھن لگے آکھ مخاطب ہوون
آکھن کیہڑا رب ہے تیرا چھیتی دس کمینے — کس مذہب وچ عمر گذاری کی بھریا وچ سینے
چھیتی دس جواب اسلوں نبی تیرا ہے کیہڑا — اسویلے روح کافر والی رو رو کردی جھیڑا
مینوں خبر نہ کوئی اسدی جو جو تسیں سنایا — ہائے افسوس میں کجھ نہ جاناں ایویں وقت لنگھایا
روح کافر دی نام اللہ دا ہرگز مول نہ جانے — نہ کجھ مذہب دین دا دسے کردی جائے بہانے
پاک محمد سرور والی نہ کجھ پتہ نشانی — رو رو کملیاں وانگ ہووے روح کافر دی جانی
نہ جس منیاں حکم خدا دا نہ احکام رسولی — دن محشر دے اس کافر دی ہووے کویں قبولی
نہ اسلام خبر کوئی جانے پڑھی نماز نہ کوئی — نہ جنہاں نے روزے رکھے کیویں خلاصی ہوئی
حج زکوٰۃ ادا نہ کیتی پھر کیویں چھٹکارے — پھر پچھتاوا کا ہدا اسنوں سدھا دوزخ جاوے
سوال جواب جاں ختم ہو جاون روح کافر دیائیں — دو تویں پکڑ مروڑن اسنوں دیون سخت ایذائیں

لہ براء بن عازب کی لمبی حدیث میں مذکور ہے۔ جب کافر کے بدن میں روح ڈالتے ہیں اس سے منکر نکیر سوال پوچھتے ہیں۔ جب جواب ٹھیک نہیں پاتے تو ایک پکارنے والا پکارتا ہے اس نے جھوٹ کہا۔ اسلئے اس کا بچھونا آگ کا بچھا دو اور دوزخ کی طرف سے دروازہ کھولدو اور قبر بھی تنگ کیجاتی ہے یہانتک کہ اسکی ادھر کی پسلیاں ادھر نکل آتی ہیں اور اسکے پاس ایک بدصورت والا شخص آتا ہے اور اسکا لباس بہت گندہ ہوتا ہے تو وہ کافر کہتا ہے تیرے جیسا برا شخص کوئی نہیں دیکھا وہ کہتا ہے تو جانتا نہیں میں تیرا ناپاک عمل ہوں تب کہتا ہے الٰہی قیامت قائم کر لیو ۱۲ منہ

قبر دی سبھی طرفوں پہلے اک کھڑکی اوہ کھولن
آوے خوشبو عطر عنبر دی تے اسنوں ایہہ بولن

آکھن دیکھ اوہ بندیا اسنوں ایہہ جنت رحمانی
چنگے عمل جے ہوندے تیرے پاوندا بہت اسانی

لیندا مزے تے ٹھنڈا اٹھیاں کردا خوب بہاراں
پر ایہہ تیرے خاطر ناہیں ایہہ جنت گلزاراں

پھیر قبر دی کھبی طرفوں کھولن اک دروازہ
تے اس کافر بندے تائیں آکھن مار آوازہ

آکھن دوزخ ہاویہ جے ایہہ ایتھے عمر گذاریں
لائق تیرے دوزخ آہی جاتن اپنا ساڑیں

روح کافر دی جھیڑا کردی جے چنگی میں ہوندی
اج حقیقت دے زنگلے اندر ساری رنگی ہوندی

اج میں نیک کسے بندے دے موہوں منگی ہوندی
اج میں عدّاں چنگیاں چھپکے حدوں لنگھی ہوندی

کافر دی روح کردی جھیڑا رووے تے کرلاوے
رو رو مغز کھپاوے اپنا نفع نہ کجھ ہتھ آوے

جسم تے گرز فرشتے مارن جسم کُبا ہو جاوے
بھر تے گرز دباکے مارن سر چپا ہو جاوے

منکر نکیر اوہ گرزاں مارن اس بندے بیتائیں
مارن پھیر جگاون اسنوں دیون سخت سزائیں

قبر دی ایسی سختی ہووے جیوں شکنجہ پایا
توڑ مروڑ کے گھوٹنا دیوے بہت عذاب دھایا

تڑکن ہڈیاں ہالن وانگوں پھکراں ہو ہی جاوے
لکڑی وچ کلہاڑی جیویں اندر وڑدی جاوے

سپ زہریلے آ آ ڈنگن چکن بہن اچیرے
آکھن ماریا جھکنے سانوں ساڈے بھاگ چنگیرے

لے سانوں تیرے کھاون بدلے بھیجیا ہے رب سائیں
بوٹیاں کر کر تیریاں کھائیے او کافر بدجائیں

اوہ بدبختا رسم کفر دی پکڑی وچ زمانے
اس کارن دنیا تے تینوں بھیجیا سی خدا نے

عمر گذاری بدیاں اندر خوف ذرا نہ آیا
لے ہن تینوں ساڈی خاطر بنے کھاج بنایا

چیرن پھاڑن بھنن توڑن اک جاوے اک آوے
اودھر قبر شکنجے وانگوں پسلیاں بھندی جاوے

مویاں سوہلیں روحاں اونہوں لکھ ملن طعنے
اے بدبخت بیدینا تیں نہ حق دے جانے معنے

وچ قبر دے کافروں جد ہوون سخت ایذائیں
رو رو اپنا آپ گواوے بھر بھر ٹھنڈیاں آہیں

اوہنانوں اک صورت بھیڑی ایسے نظری آوے
سیاہ رنگ ابر بہاراں وانگوں ڈھیڈیل کنب جاوے

لے ابو سعید رضی اللہ عنہ سے روایت ہے کہ رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نے فرمایا کافر پر قبر میں ننانوے قسم کے سانپ قائم کئے جاتے ہیں جو قیامت تک اسے ڈستے نوچتے کھاتے رہتے ہیں اور ایسے زہریں ہیں انکے کہ اگر ایک سانپ انہیں سے زمین پر پھونک دے تو قیامت تک زمین سبزہ نہ اگائے۔ اللہ تعالیٰ اللہ تعالیٰ اپنے حبیب کے صدقہ سے ان سے بچائے۔ حافظ

ساہمنے آن کھلووے صورت کافر تھر تھر کنبے — تے اس صورت تائیں پچھے آیا کون اچنبے

اوہ صورت پھر بولے اسنوں مینوں جانیا ناہیں — میں تیرے بد عمل کمینے ظاہر ہوگ تدائیں

جی ہن کھوٹے اوہ بدذاتا تیری نرم کلامی — میں تیرے عملاں دی صورت بن کے آئی تمامی

ساری عمر توں وچ دوزخ اندر سڑسیں وچ عذاباں — نافرماں ہمیشہ سڑدے حافظ دیکھ کتاباں

روح دا گھر تے قبر اُتے آونا تے خستہ جسم دا حال ویکھنا

وچ حدیث[1] شریف دے آیا جد بندہ مر جاوے — کفن دفن ہو جاوے سارا خلقت گھر نوں آوے

تن دن بیت جاون جس ویلے روح فریادی ہووے — یارب دے اجازت مینوں تے آزادی ہووے

دیکھاں اپنے جسم دیتائیں حکم ہووے رب باری — آوے قبر اتے روح اسدی دیکھے شکل پیاری

مردے دے نک منہ دے وچوں پانی چلدا ہووے — دیکھ کے روح جسم اپنے نوں کرلاوے تے رووے

آکھے اے مسکین بیلے یاد ہیں اوہ دن پیارے — جد سوندا سی سیجاں اُتے وچ کلیاں گلزارے

ایسی زندگی دے دن بیتے یاد رکھیں ایہہ کارا — حکم جناب ہن پنجویں دن پھر روح آوندی دوبارا

دیکھے نک منہ کناں وچوں خون جاوے ہڑ وانگوں — زار و زار روے کرلاوے ویکھ تنے گھر وانگوں

آکھے ایہہ محبوبی شکلاں وچ دکھاندے آہیاں — گوشت تیرا کچھواں کھادے دے دا ہڈیاں ذرائیاں

درد غماں نے گھیرا پایا رنج مصیبت آئی — پھٹ گیا جسم دا چمڑہ تیرا پے گئی سخت جدائی

ٹٹ گئے سب اعضا تیرے بن غربال مثالے — جسم تیرا سب چھلنی ہویا کیڑیاں ہویا حوالے

جس بدن نوں خاک نہ لگی اوہ اج مٹی ہویا — جسنوں ویکھ نہ دیندا رجی اوہ اج خاک جو ہویا

ایسے طراں ستویں دن تک روح آوندی مر مر کے — آوے دعوتیں دیکھ کے جاوے [illegible]

نالے روح آوازاں دے دے اسنوں آن پکارے — کتھے تیرے لڑکے بالے خویش اقارب سارے

کتھے جگہ زمین ہے تیری کتھے بھیناں بھائی — کتھے ماپے باپ ہیں تیرے یار کتھے ہرجائی

کتھے ہم نشین اوہ تیرے کتھے سب ہمسائے — کتھے رشتے دار اوہ تیرے کتھے ماں پیو جائے

[1] امام جلال الدین سیوطی شرح الصدور فرماتے ہیں امام ابو عمر ابن عبدالبر نے فرمایا کہ شہیدوں کی روحیں جنت میں ہیں اور مسلمانوں کی فنائے قبور پر جہاں چاہیں آ جا سکتی ہیں۔ ۱۲ منہ

کتھے اوہ اج چہرہ تیرا جو سیا چمکاں مارے — کتھے ایہہ اج خاک دے اندر وچ غماں بیڑالے
کتھے اوہ اج تیریاں شاناں جگ وچہ ظاہر ہوئیاں — کتھے ایہہ اج بیڑیاں تیریاں شوہ دلوچہ ڈبویاں
کتھے اوہ اج عزت عظمت کتھے قدر ہے تیرا — کتھے ایہہ اج خاک چہ رلیا چند جیہا ایہہ چہرا
کتھے اوہ اج یار ہیں تیرے بہت محبت والے — کتھے اوہ اج بیلی تیرے دولت حشمت والے
ابوہریرہ کرے روایت جاں مومن کوئی مردا — کردی روح محاصرہ اسدی اک مہینہ گھردا
ویکھدی آکے مال اوہ اپنا کیونکر ونڈے ہیں — کیونکر قرضہ ادا کریسن کیونکر نیچے پیسن
کیونکر گھر دے کم ہیں چلائے کیونکر وقت سنبھالن — کیونکر بیچ مصیبت پاون کیونکر خوشی مناون
استوں گھروں یک ورہے تک قبر محاصرہ کردی — کون دعا اس بدلے منگدا اکھندی روح بشردی
پھیر فرشتے روح مومن دی روحاں وچہ لیجاون — نفخہ صور تک اوہ حافظ اپنا وقت ٹپاون

صبر دا پھل ہمیشہ مٹھا ہندا اے (حکایت)

چل حافظ ہن اجر صبر دا لکھدے جو جو پایا — اِنَّ اللّٰہَ مَعَ الصَّابِرِین رب سچے فرمایا
صبر دا پھل ہمیشہ[1] مٹھا جسنے صبر کمایا — اجر صبر دا اُس درگاہوں صابراں دوناں پایا
ویکھ صبر یعقوبؑ نبی دا کیہا وچھوڑا پایا — یوسفؑ جہیں وچھوڑیا بھائیاں کی اہناں ہتھ آیا
آخر ویکھ یوسفؑ پیغمبر شہر مصر دا والی — مدتاں پچھوں میلے ہوئے باپ بیٹے دے عالی
روندیاں اپنی عمر گذاری وچہ جدائی پیارے — آخر مل گئے بھیناں بھائی گئے وچھوڑے بھالے
صبر ایوبؑ نبی دا ویکھو کیڑیاں جسم مکایا — پر اک دن وی نہی دا کلمہ نہیں زبان تے آیا
امر نبی دا کرے نتارا لوکاں تئیں دکھلایا — آخر اوہ ایوبؑ پیارے صبر دا پھل چا پایا
آل نبیؐ اولاد علیؑ تے کوفیاں ظلم کمائے — پانی باجھوں وچہ کربل دے بچے مرن تہائے
حوض کوثر دے ساقی جیہڑے صبر رضا تے پورے — گودیاں وچہ فرزند کوہائے جگ لوچہ مشہورے
ایتھے اک حکایت[2] مینوں یاد صبر دی آئی — ہر سال اندر بچہ جندی نیک بیبی اک مائی

[1] قولہ تعالیٰ انما یوفی الصبرون اجرھم بغیر حساب۔ ترجمہ یہی بات ہے کہ صبر کرنیوالے اجر بے شمار پاویں گے [2] یہ حکایت میں نے مولانا روم رحمۃ اللہ علیہ کی مثنوی سے نقل کی ہے۔ حافظ

دو مہینے خوشیاں اندر اوہو مائی گذارے
ایسے طرح اس مائی دے بارہ ویہہ بچے ہوئے پیدا
ویہاں نکیاں وچوں زندہ بچہ رہیا کوئی
آخر بول اٹھی اوہ مائی یارب تیری دوہائی
نو ماہ دی محنت میری الٰہی ضائع جاندی
ویہہ پھل لگے باغ میرے وچہ رجکے ویکھ نہ سکی
نہ کوئی پت میں رجکے ڈٹھا نہ میں رج کھڈایا
جھیڑے کرکر روئی مائی تے پھر نیندر آئی
پر اوہ باغ وڈھیرا سی جو جنت ربدی آہی
مشک کافور تے سونا چاندی اٹاں سدیاں سیں
دیکھ گئی جد اندر مائی بچے کھیلن سارے
آن فرشتہ اس مائی نوں دسدا سارا حالا
جنت وچہ محل ہے تیرا پانی حوض کوثر دا
ویکھ کے مائی سب کچھ یارو وچہ خوشیاں دے آہی
خوابوں ہو بیدار اوہ مائی لکھ لکھ شکر گذارے
حافظ یار جو صبر کماوے آپ اللہ فرماوے

آخر بچہ موت دی گودی دیوچہ لوے ہلارے
گود ہمیشہ اسدی خالی پورا ہوے وعدہ
غم مرنے دی تاب نہ جھلی ڈاہڈی بیکل ہوئی
تیتھوں ہویا قصور کی مولا جیہڑا دکھاں وچہ پائی
دو مہینے خوشی دے اندر میری جان لنگھاندی
خوشی گئی تے غمی لیائی رحمت الٰہی وسی
نہ میں خوشیں اندر اپنا ویلا کوئی ٹپایا
خواب دے اندر ڈٹھا مائی باغ بڑا ہر جائی
اس جنت وچہ اک محل سی ربدی بے پروائی
لکھیا ہویا سی ناں مائی دا در وازے تے کھسنے
ہس پئے ویکھ کے ماں تائیں اوہ معصوم پیارے
اے مائی اس صبر دا تینوں اجر دتا رب بالا
ایہہ سب تیرے بچے حاضر دیکھ جنہاں دل کھڑیا
آکھے یا خدا وند تیری ڈاہڈی بے پروائی
چنگا صبر کماوے جیہڑا جنت کرے اشارے
آن پچھا اوہ میری جنت دیوچہ سا بھا جاوے

شہیداں دیاں روحاندی جنت وچ سیر

سبحان اللہ ایہہ شان شہیداں دے پاکیزہ کلامل
پاک منزہ طاہر اطہر سوہنییں شاناں والے
حضرت پاک حسین حسن دو زمیں اسماناں والے
ایہہ سردار شہیداں دے مالک صبر رضا دے
حیدر دے دو لال پیارے بڑی شجاعت والے

بھیجاں روح شہیداں اتے لکھ لکھ بار سلاماں
صورت مثال کی دلیاں ایتھے پاک بیاناں والے
نہیں نواسے پاک محمد پاک زباناں والے
تے تسلیم و اقرار والے ہن مختار ہمارے
تے درگاہ الٰہی دیوچہ خوب عبادت والے

ظالماں ظلم کمایا اے پر صبر نہ مول گوایا — جیہڑے شہیداں تے مختاری جگ تے نام رکھایا
ختم مثال شہیداں دی روح جسم جنت جاوے — پھل فروٹ تے شربت نوشی شہد بہشتوں آوے
ہریاں ہریاں جانوراندیل صورتاں ہوسن ظاہر — آزاد عرشیں سیر کریسن واہ واشان ہے قادر
مولا کہے شہیداں تائیں جو منگو سو پاؤ — تہاڈے بدلے سب کجھ حاضر جو چاہو جو کھاؤ
ایہے شہید پیارے پیارے سوہنیاں شکلاں والے — ستر ستر حوراں پاون شکلاں عقلاں والے
وچ سجدے دے جاجا پیارے کرن دعا کریاں — ستر شخص گناہاں والے بخشیں پاک رحیماں
اک شہید تے ستر بندے اک کولوں بخشاون — تے بخشا نبی دی امت خوشیاں ڈلوچ آون
جو انعام عطا شہیداں ایدی طرفوں ہوون — اک لہو دے قطرے بدلے سب گناہ اس دھوون
نہ انہاں نوں خوف قیامت ڈاہڈی رحمتاں والا — سرتے تاج نورانی ہووے نعمت بخشاں والا
کہے خدا شہیداں تائیں جو منگو سو پاؤ — کرن دعا شہید تمامی اتنا کرم کماؤ
اکواری پھر دنیا اتے گھلدے اے رب قادر — تیرے راہ تے فیر اکواری ہوئیے جا نچھاور
ایہو تمنا ساڈی ڈاہڈی گھل زمانے اتے — ہوئیے جا شہید خدایا ٹھیک نشانے اتے
دن وسارا ایہہ جنت اندر شکر کریندے رہندے — حافظ راتیں عرش دے ہیٹھاں وچ قندیلاں بندے

جہاز دا سفر

آخر اوہ کرماں والا دن تے اوہ بھاگاں والا وقت آپہنچیا جلدوں حاجیاں دا جہاز کراچی دی بندرگاہ توں جدے ول روانہ ہویا تے حاجی خوشی دے نعرے ماردے جہاز تے سوار ہوگئے تے جہاز جدے ول روانہ ہوگیا۔ مولوی عمر دین نے جہاز دے کوٹھے تے چڑھ کے چو فیرے دھیان ماریا تے اتے اسمان تے ہیٹھاں ہریا ہریا پانی

لہ قولہ تعالیٰ :- ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل اللہ امواتا بل احیاء عند ربھم یرزقون فرحین بما اتاھم اللہ من فضلہ پ۴ سورۃ آل عمران۔ ترجمہ :- یعنی جو لوگ اللہ تعالیٰ کی راہ میں شہید ہوگئے ہیں ان کو مردہ مت خیال کرو۔ مگر وہ اپنے پروردگار کے پاس زندہ ہیں اور خوش ہونیوالے ہیں اس چیز کے ساتھ جو اللہ تعالیٰ نے انکو اپنے فضل سے عطا کی ہے۔ منہ

ای پانی نظر آوے تے ٹھنڈی ٹھنڈی ہوا پئی وگے۔ پہلا دن سی ایسے طرح گذر گیا۔ رات نوں لمے پیئے تے چکر پئے آون۔ ترن چار دن تک ایہو حالت رہی آخر اک دن سا تھیاں نے کہیا مولوی عمرو دینا۔ کجھ رونق ای لا۔ بڑے دن ہوئے نے تدں کجھ سنایا نہیں۔ مولوی عمرو دین نے کہیا لؤ بھئی سنو۔ اج میں تہانوں ملک بشیر احمد دی بنائی ہوئی یوسف دی کتاب سناناں ہاں۔ سنو تے یاد پئے کرو۔ اجکل لوک مولوی غلام رسولؒ دی کتاب، مولوی عبدالستار صاحب دی یوسف دی کتاب تے دائم اقبال دی یوسف دی کتاب پڑھدے سان پر جسدن دی ملک بشیر احمد دی یوسف دی کتاب چھپی اے اہنوں پڑھ کے کسے کتاب دا مزہ ای نہیں اوندا۔ ایہہ کتاب یوسف دیاں ساریاں کتاباں کولوں اچھی کتاب جس نے اہنوں نہیں پڑھیا اوہنے کجھ وی نہیں پڑھیا۔ سچی گل تاں ایہہ جے کہ ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور والے نے ایہہ کتاب جس داناں اے یوسف بشیر احمد نہیں خرید کے پڑھی اوہ بڑا ای بدنصیب اے۔ ایہدے وچ عبدالستار والی طرز، دائم والی طرز۔ عنایت کو لیئے دی سیالکوٹی طرز تے کور اچھندر دی طرز تے کئی مٹھیاں مٹھیل رسیلیاں تے رنگ رنگیلیاں طرزاں نے۔ جنہاں نوں پڑھ کے تے سن کے لوک بہت ہی خوش ہوندے نے۔ تسی وی سنو تے یاد پئے کرو۔ لؤ میں تہانوں ملک بشیر دی یوسف دی کتاب چوں کجھ بیان سناوناں ہاں۔ تسی وی کی یاد کروگے۔

روایت

جویں یعقوبؑ پیغمبر اتے عشق دی حالت آئی
ایسے طرح قیامت دے دن ایسا حال دہائے
بی طرفے ذات خدا دی جنت آن ٹکا سی
پنجسو سالاں رستے اگوں دوزخ کڈک ڈراوے
دوزخ ویکھ نبیؐ سرور نوں بہت بڑا اثر ہوئے
ایسطرح پھر دن محشر دے ہوشِ حالت بھائی
جسدن عرش معلےٰ اتے رب کچہری لاوے
دوجے پاسے دوزخ طبق آکے کڈک وکھاسی
لنب دوزخدی عاصیاں تائیں دوروں کجھ لگاوے
ویکھ جمال محمدی اگوں پچھے لنب ہٹائے

ان کہناں رانتوں حبیب تہروں دوزخ بگڑی آسی ۔ صورت دیکھ نبیؐ سروردی ادبوں ہٹکے جاسی
کافر شان نبیؐ دا پاکے حسرت تھیں پچھتاون ۔ کیوں نہ میاں نبیؐ پیارا رو رو نیر وگاون
انا رونا پچھتانا ہرگز کم کسے نہ آوسے ۔ جد ویلا بی مِن والا اس دن قدرت پایا
اس دن اللہ عاصیاں تائیں کرسی قید زنجیروں ۔ ڈالے جاسن حلقے اندر نقشے بن خنزیروں
دیہ بہت دا ادھم صورت دوزخ اندر جاوے ۔ شکل کرو خنزیر اہناں دی دوزخ ڈالیا جاوے
تاکہ کل فرشتیاں تائیں کہے خداوند عالی ۔ سوہنی شکل نبی دا نقشہ جائے نہ دوزخ ڈالی
ادب لحاظ نبی دے پاروں اللہ حکم سناوے ۔ بینوں شرم نبیؐ دے پاروں آپ خدا فرماوے
جے اسے ایتھوں تیکر آکھے ذات الٰہی ۔ جے مومن گھر لڑکا جمیں نام رکھے اوہ کمائی
نام محمد احمد رکھے جے اوہ شوق پیاروں ۔ لکھاں عاصی بخشے جاسن نام محمد پاروں
ملک بشیر اصفت نبیؐ دی لکھی مول نہ جاوے ۔ جد دنیا تائیں اللہ صاحب عرشاں تے سد واوے
دنیا اُتے نبی محمد جاں تشریف لیایا ۔ ست زمیں آسماناں اندر چانن نور لگایا
وہ والنور جمال نبیؐ دا گھر گھر چانن لاوے ۔ تہاں نے ڈھیہ ہیں زمیں نے جھونڈی لنگھ جاوے
پاک نبی دی تابعداری کرن اہل ایماناں ۔ اوہ نہ ہووے بن توبہ تیں جاوی بدل زمانہ
میں قربان رسول اللہ توں تن من گھول گھماواں ۔ کیسا شان رسول اللہ دا ایں صدقے ہو جاواں
جند مبارک کرے سلامی آکے شوق پیاروں ۔ ادب کنوں ہن او سیویلے پاٹ گیا وچکاروں
کتنے عاشق جیندوں مصروا پاک نبیؐ کول آئے ۔ خدمت اندر حاضر ہوکے اہناں وقت لنگھائے
عاشق بن پروانیاں وانگوں ہو گئے شہر مدینے ۔ دیکھ نبیؐ دی حالت سوہنی چمک لین وچ سینے
رہ گئے مرکے ایسیں ٹکانے چھوڑن وطن پیارے ۔ ایسطرح سن یار نبیؐ دے اعلیٰ افضل سارے
دیکھ قبولیت نال نسبت کرگئے ذکر سبحانی ۔ جنت دی پرواہ نہ رکھن مل پیا دلبر جانی
جنہاں اکھیں دنیا ڈٹھا نبی رسول پیارا ۔ دوزخ بھاہ حرام اہناں تے جانے عالم سارا
میں ہکر نبیؐ دا وسل سنتیں دوست میرے بھائی ۔ جا کے پچھ بلال ہوراں نوں سیانوں خبر نہ کائی
جیہنے تکیا جنت حوراں سب کجھ نا منظوری ۔ ہر دم دوست حاضر ہووے نہ اکھیں تھیں دوری
بھورے رالے حسن نہ لی تیں پچھو قدر نبیؐ دا ۔ مل پیو خویش قبیلے چھڈے ایسا نیک عقیدہ

ابو ہریرہؓ جابرؓ کولوں پچھو عشق نشانی
نبیاں دی حب ہر دل اندر زوروں آن سماوے
یعنی سرور عالم جس دن ربدا حکم سناون
فرصت پا کے جد اصحاباں مسجد نویں بنائی
پتھر لول کہیا یا حضرت مشکل سہن جدائیں
رو رو کے پیا ڈھاہیں مارے پتھر درد رنجانا
سنوں حقیقت جاں اس پتھر رو رو عرض گذاری
نال محبت سرور عالم پتھر جلد اٹھایا
کنڈ لگا کے نال پتھر دے سرور عالم بہندے
بھی اک ہور روایت سچی راوی اک سناندا
خاص صحی کتابوں ڈٹھی سنتوں یار سجانا
یعنی ٹنڈ کھجور دا ہیسی تھم حنانہ بھائی
کئی مہینے سرور عالم اس نال کنڈ لگائی
جد اصحاباں پاک نبیؐ دا منبر آن بنایا
رو کے آکھے حضرت تائیں یا سردار سجادیں
بات کرے انساناں وانگوں لوہے ود آوازے
تھم حنانے نوں پھر کہندا سرور نبیؐ غفاری
بے آکھیں تاں تیرے حق وچ نیک دعا فرماواں
تھم حنانہ پاک نبیؐ نوں رو کے عرض سناوے
چاہواں بنت حضوری حضرت آکھیا تھم حنانے
ایہ مراد نبیؐ چا چاہواں ہووے قرب حضوری
تھم حنانے وی گل سن کے بولے نبیؐ الٰہی !
ہو محبت ساڈی پلیداں ایہ درجہ توں پاویں

آکھیں نال جنہاں تے ڈٹھا سوہنا نبی حقانی
پتھر بھی مشتاق نبیدے راوی ذکر لیائے
اک پتھر دے تختے اُتے وعظ کلام سناون
منبر بنیاں تاں اسکارن پتھر عرض سنائی
دور کرو نہ مینوں حضرت عرضاں رو سنایاں
میں دوری نہ چاہواں حضرت یا مقبول ربانا
نال پیار اٹھائے اسنوں سوہنا نبی غفاری
نال منبر دے سی اکہا سے اسنوں آن اٹھایا
مڑ کے صبر پتھر نوں آیا کدوں جدائیں سہندے
اوہ بھی واقعہ درد فراقوں لکھیا مول نہ جاندا
منبر بنیاں درد فراقوں رنا تھم حنانہ
اس نال کنڈ لگا کے بہندے سرور نبیؐ الٰہی
تکیہ لا کے نبی محمدؐ اس نال بہندے سا ہی
چیکاں ماریاں تھم حنانے دردوں شور مچایا
ہن کہیں میں عاجز ویکھوں سخت جدائیاں ہلیاں
کھلن لگے اسدے اُتے رحمت دے دروازے
ہے کی حاجت تیری تائیں آکھ سنا گل ساری
جنت وچ درخت نورانی تینوں جلد بناواں
یا نبی اللہ صرف جدائی جھلی مول نہ جاوے
نامنظور جدائی مینوں یا مقبول ربانے
ہر دم کول پیارا ہووے دوری نامنظوری
تھم حنانے تیرے اُتے رحمت دون سوائی
بن انسان جنت دے اندر توں سلوٹیناں جاویں

وچ اصحاباں شامل ہوویں عزت اوہناں پاویں
تھم جنانے اُتے حضرت ایڈ پیار کمایا
نالے حق اوہدے وچ حضرت نیک دعا فرمائی
نبیؐ کہیا جس دل دے اندر ساڈی حب سماوے
حب نبیؐ دی یارو عاصی جنت اندر جاوَن
سنو حقیقت جسدم کُرتہ دتا بابل تائیں
جاں یوسفدے گلدا کڈھ تہ لبھی اک نشانی
جاں یوسفدا کڑتہ پھڑکے سینے نال لگایا
کر افسوس نہیدا رووں سب فرزند پیارے
خون یوسفدا ساڈے سر تے پیش پویگا آکے
اوہدے غم تھیں بابل مرسی بنی مصیبت بھاری
اوہلوں تھم فرزند لیائے باپ پیارے تائیں
سی یعقوب پیغمبر ہویا غمدیاں دلوانہ
رہیدا افسوس ہویا کیوں دوست اپنا نال رلایا
پاک نبی نوں یوسفؑ باجھوں دسے جگ اندھیرا
اوہ یوسفدی سوہنی صورت نظر نہ اسنوں آوے
ویکھ حوال صاحبزادے رووَن کر کر آہیں
تڑفے ہجر فراقوں حضرت جیوں مچھلی بن پانی
ہوش آئی تے پھرا کڈھ تہ جیسی خولون بھریا
اک فرزند کھڑیا وچوں ہیسن حاضر یاراں
یوسفؑ یوسفؑ یوسفؑ کر دا اوتھوں باپ پیارا
مڑ مڑ چمے اُس کڑتے نوں تے سینے تے لاوے
ایسطرح ہی تڑف تڑف کے روندے نبیؐ رہانا

درجہ ولیاں تدا تیں پاسیں خالقدی سرکاروں
غسل جنازہ کفن پہنا کے قبر اندر دفنایا
حب نبیؐ دی ایسی ٹھنڈی جانے کل لوکائی
نال اساڈے جنت جاسی جدا نہ کیتا جاوے
سب اصحاباں یارو مومن ربدی رحمت پاوُن
یوسفنوں بگھیاڑاں کھادا رووَن کر کر آہیں
سینے نال یعقوبؑ لگایا چمکے زخم نہانی
غش کھا کے یعقوبؑ پیغمبر دھرتی اُتے آیا
مرسی باپ وچھوڑے اندر حسرت کرنے سارے
کی جواب دیانگے اوتھے پیش خدا دے جا کے
بچن جمال دسیوے سانوں پئی مصیبت بھاری
کرکے یعقوبؑ ہوش نکلنے مور و مارن دھاہیں
ہوش آئی تے ولدے اندر آکھے نبیؐ یگانہ
کیونکہ میرا یوسف سوہنا خیریں مڑ کے آیا
ست زمیناں نالوں اسنوں جاپے درد گھنیرا
رڈکن تیر غماندے سینے کون شمار لیاوے
اوہلوں چک کھلاون اہنوں صبر دلیوے تاہیں
تن من سڑیا سخت جدائیوں لمی درد کہانی
نال محبت باپ یوسفدے چشماں اوپر دھریا
بکنے موت قریباً آندی ویکھ ہشد دیاں کاراں
اکھوں یوسفؑ نظر نہ آوے پوہنچے صدمہ بھارا
صد فراق یوسفدا اکھوں درد عذاب دکھاوے
ایسپر صد فراق یوسفدا کردا نور دکھانا

دکھ پتا ندے حدوں باہر وچ شمار نہ آون
جیکوئی اک فرزند کسے دا پاوے کتے جدائی
قبر نشانی ماپیاں تائیں مرنا جو پتر اندا
ملک بشیرا جنہوں لگے اوہا حال کھپانے
سکھیئے نال آراماں سوندے نیند خوشی دی پاون
یار و سکھیئے رات دنے پئے کئی کئی کھانے کھاندے
سکھیاں نوں ایہہ موج بہاراں لگن خوش گلزاراں
سکھیئے نوں ایہہ دنیا وسدی جیونکر بھریا میلہ
سکھیئے وچ جہاناں پھردے ہر تھاں جائیں جائیں
سکھیئے نوں کی سار دکھاں دی جو خوشیاں وچ رہندا
قدر فاقے دی اوہ کی جانے جہڑا رجکے کھاوے
ہوش آوے جد یعقوبے توں یوسف دے دکھ دا
تندرستاں نوں قدر نہ معلم کیکوں دکھ بیماری
ملک بشیرا دکھ جانندے دردمنداں دے جہڑے
کرے پکاراں نبی اللہ دا رو رو حال ونجاوے
دل دکھ پتا مے آکھ سناوے ایہو کرے پکاراں
اے یوسف میں تیرے تائیں کتھوں بھالن جاواں
اے پتر میں روندا مرساں جد نہ ہوسن تیرے
لگن تیرے جدوں گل بندی جس دل زخم جدایاں
درد دکھاں نے بھانبڑ بالے دل وچ بھڑکن بھاہیں
کھلیاں باہیں کرکر آکھے کتھے گئیں یار پیارے

باجھ پتا ندے پالے پاگل رو رو حال ونجاون
پیوے اندھیرا جگ وچ اہنوں ڈھونڈے کل لوکائی
ہجر فراق جہاں نوں پہنتا ذکر نہ کیتا جاندا
غیراں نوں معلم ہووے پیش پیوے تے جانے
دکھیاں تائیں نیندر آیاں پیڑاں سل جگاون
دکھیاں نوں ایہہ دوزخ جاپے رو رو کے کرلاندے
دکھیاں نوں ایہہ دوزخ جاپے جیونکر دوزخ ناراں
پچھ یعقوب نبی توں جاکے جگر جلے وچ سیلے
دکھیئے وچ غماں دے روندے مارے دکھیں آہیں
دکھیا جانے سار دکھاں دی جہڑا اسلے سہندا
پچھ اہناں نوں فاقے اندر جہڑا وقت لنگھاوے
اگوں یوسف نظر نہ آوے رو رو ہنجوں بھردا
پچھو حال بیماراں کولوں جو نت کردے زاری
تسکے کیہں نہ حال ونجاون نے زخمی دل جہڑے
زخم جدایاں دے جھلکن تیر کلیجے لاوے
ہائے دلبر کیوں ٹوریا ہتھیں بھل گیاں گفتاراں
کتھے مینوں نظر نہ آویں میں روندا مرجاواں
توڑ دتے تقدیراں کسکے جوڑ جویں رب جوڑے
جسنوں تیر لگن وچ سینے کیونکر کرن دہایاں
یوسف یوسف کردا گل بھلاوے ناہیں
آ تقدیراں وارد ہویاں دکھ نہ جان سہارے

تینچی وانگ کرے دل بیرے درد فراق گھنیرا
رو رو کے یعقوبؑ پیغمبر پاوے درد گھنیرا

یوسفؑ او چھوڑا تے حضرت یعقوبؑ دا رونا

ایویں کر دیاں ملک بشیر آ جیدم رات وہانی
کون وکھالے اکھیں آکے صورت یار سجندی
جیویں مچھلی بن پانی تڑفے نبی یعقوبؑ پیارا
محبوباں دی صورت سوہنی کدھرے نظر نہ آوے
یاراں بیٹے حاضر پاوے بارھواں رب کھڑایا
سجرے سل جگر دے چمکن کہرڑا پٹیاں بنھے
بچے نظروں غائب ہو جان ماپے صبر نہ پاون
وہ دکھاں نے بھانبڑ بالے دل وچ بھڑکن بھاہیں
درد پتاندا سب تھیں مندا رات دنے پیا کھاوے
گھڑی مڑی کجھے داغ جدائیاں دیکے ڑگییں منوں
پتراں باجھوں پیو نہیں بچدے کہندے لوک سیانے
درد مندان توں پچھو جا کے ہے کی حال حوالہ
ایہ مثال زمانے اندر سنوں حقیقت ساری
مرجان پت جنہاندے لوکو دفتروں لہہ جانالوکے
بھائی مرن جہانوں جیہڑے تے بجھ پیندیاں باہواں
ملک بشیرا قسم خدا دی ایہ دکھ جھریکے جاندے
چلے گئے دلدار جنہاں دے پیکے جام جدائیاں
رو رو کے یعقوب نبی نوں ٹھنڈے خوبے آون
جو کجھ بیتی نال نبی دے کسنوں آکھ سناوے
سب درداں چوں درد زیادہ دکھ عذاب جدائی
ہر گز نہ یعقوب نبی تے آوے گھڑی امن دی

رو رو باپ یوسفدا آکھے ہائے تقدیر ربانی
جو دم گذرے معلم ہوندی سختی جان کندن دی
دم دم حالت غشدی ہوندی مار الم دا قہرہ
ہوش آرام نہ رہگیا کوئی کون بیان سناوے
اوہدے غم درد الم نے قبراں تیک پوچایا
جہڑی گل یعقوب سناوے اوہ نہ خالق منے
گھڑی گھڑی اک سال برابر راوی ذکر سناون
زخم جنہاندے لگن سینے کیوں نہ مارن آہیں
سب تھیں دکھ وڈا فرزنداں ایہ دکھ کدے نہ جاوے
میں مرجاندا تیری جاگہ خیراں گذن تینوں
باجھ پتاندے چین نہ آوے کل زمانہ جانے
یاد آون جد گلاں مڑ مڑ جلگے درد کسالہ
دیر نہ لگے پچھیا نتا میں تتیا نتوں اکواری
رسیاں بھرکے ونڈیں لوکیں اونت گیاندیاں تھاواں
پت بھراواں دے دکھ منڈے میں کی آکھ سناواں
سل تیراں دے منڈے لوکو عارف لوک سناون
رات دنے اوہ رو کرلا کے کیوں نہ دین دہائیاں
بہر بہر تھاواں سنجیاں لگن وڈھ وڈھ پیاں کھاون
دن تے راتیں جھیڑے کرکے پاپی دل پرچاوے
ایسی جدائی یعقوبے نوں چیک جگر وچ لائی
دلبر باجھ اجاڑ دسیوے اوہ گلزار چمن دی

اتنی نہ یعقوب نبی دی کریئے طول کہانی | ایس جگہ تے اک حکایت ہے میں ہور سنانی

مثال

جسنوں رکھے اللہ خالق مارے دنیا ساری | اوہ نہیں مردا ہرگز بھائی جے نہیں امر جباری
چھہ خلیل نبی دیتائیں کیکوں سیک پوچاندا | حق نے آکھیا ایہ کجھ جاسی آیت وحی لیاندا
جویں شتابی ملیا ہیسی اسماعیلؑ نبی نوں | دنبہ آکے جنت وچوں گردن چھری دہری نوں
جیہڑی اللہ اکبر ہیسی اوہ تکبیر جو بھائی | بیشک جاں ایہہ کیتا وعدہ ذات الٰہی
اساں بھونا اساں بچونا رب جلوں فرماوے | اوہ تکبیر جو اللہ صاحب کی نقصان پوچاوے
منکہ کریں پیا بجھونی خوف عدالت پاروں | دیہو سزائیں اسد یتائیں حکم ہویا سرکاروں
اگے کہیا یعقوب نبی نوں آ تقدیر ربانی | میں ازمائش کارن تینوں دساں اک کہانی
بن تقدیر فقیر نمانا گھر یعقوبے آئی | لگے سی اک گھر دے اندر لگا نبی الٰہی
اوس فقیرنے کھلنے بدلے آن سوال سنایا | نبی یعقوبؑ محبت سیتی اہنوں آکھ سنایا
ٹھہر ذرا کو ایتھے کترا روٹی ہنے لیاواں | پ گیا اوتھے نفر اللہ دا ایہ میں ذکر لیاواں
روٹی پکن لگی اودھر آکے جس دم بھائی | آئے کجھ مہمان نبی کول قدرت نال الٰہی
بھل گیا چیتا اوس فقیر دا ہی یعقوبے تائیں | بہ بہ کے اوہ ٹر گیا اوتھوں چیتا آیا ناہیں
نبی یعقوب مہماناں دیکول بیٹھا رہگیا سائی | ٹر گیا اک کے اوہ سوالی روٹی ملی نہ کائی
اسکارن یعقوبؑ نبی نوں پیگیا درد وچھوڑا | یوسفؑ تے یعقوبؑ نبی نوں قسمت ماریا توڑا
ایہ گل من والی بھائی معلم ہووے مینوں | ابدی اک مثال پرانی آکھ سناواں تینوں
ذکر سخاوت دی برکت دا ہن میں آکھ سناواں | جیکوں حالا وچہ روایت اوسی طرح جتاواں
سی کوئی غنی بھارا دولت مند سیانا | کافی دولت کافی حشمت داہ وافضل ربانا
رینے اوہنوں بخشیا لڑکا سوہنا شکل کمالوں | بڑی سخاوت کردا سی اوہ ودھکے اگے نالوں
اوہدے کول مقربیاں دا گھر سنتوں یار پیارے | اوہ مسکین تے اوہ زر والے کرم خدا دے بھارے
اکدن دا میں ذکر سناواں جیکوں حال وہایا | سی مسکیناں تائیں ٹکڑا اکدن ہتھ نہ آیا

اُس مسکین عورت دی گودی رووے بال اُیانا
شیر نہ آوے اس عورت نوں فاقے کتوں بحالی
عورت اوس غنی دی کھانا کھاندی سی پئی بھالی
کرے دلیلاں لڑکے کارن منگ لواں میں کھانا
ہتھ دی بُرکی جس دم رہ گئی پھیر سوال سُنایا
تاں اُس عورت اوہا بُرکی اسدے ہتھ پھڑائی
اوسے رات خداوند عالم ایسا راز وکھایا
عورت لڑکے والی آکھے میں اج بُرا کمایا
خبر ہوندی نہ بُرکی ٹکڑا ایں اسنوں پکڑیندی
جس عورت دا لڑکا کھڑیا کہندی حال پکارے
ایسے ٹکڑا لیون والی کوئی جواب نہ دیندی
سُنو حقیقت جاں لڑکے نوں چک بگھیاڑ سدھایا
چابڑیا منہ بگھیاڑ دے آکے قدرت نے کڑیالے
زندہ چھوڑ گیا لڑکے نوں اوہ بگھیاڑ وچارا
ایدھر اودھر ڈھونڈن لگے جس دم لوکیں سارے
لبھ رالبھدا جاں اک بندہ سی اس طرفے آیا
روندا روندا نال شتابی لڑکا پکڑ لیاوے
جیکر لقمہ توں اک کڈھکے میرے نام پھڑایا
بے پرواہ ربہ تیتے اوہ لقمہ تیرا مول نہ جاندا
ایس وسیلے بچیا بی بی ایہ فرزند پیارا
دعا مسکیناں اوہنیاں تائیں اعلےٰ مکر بناوے
کہن منصر جداوہ بندہ مڑ گیا کھانا کھا لوں
غیرت گئی خداوند تائیں رہیوں بات نہ بھائی

گھر اپنے وچ ہتھ نہ آوے اسنوں کدھروں کھانا
بھکھا لڑکا تسے کردا بڑی مصیبت جالی
اوہ کھاوے اوہ ویکھے بیٹھی پیش نہ جاوے کائی
شرموں پھر نہ مونہوں بولے کتنا وقت وہانا
دیہہ بھیتاں ٹکڑے دی بُرکی لیکے بڑا کھپایا
بُرکی ٹکڑا نے ہمسائی لڑکا وچیا سائی
غنی عورت دا لڑکا راتیں چک بگھیاڑ سدھایا
بُرے نصیب والی نوں راتیں میں ٹکڑا پکڑایا
کیوں لڑکا بگھیاڑ لیجاندا ایہ گل آکھ سنیندی
اُس ہمسائی عورت تائیں طعنے جھڑکاں مارے
سنو حقیقت حکمت ربدی کی کی کار کریندی
کھاون کارن جاں اُس جاکے اپنا قصد اٹھایا
لڑکے نوں اوہ کھا نہ سکیا آکھے رب تعالےٰ
کون کرے تکلیف کسینوں رکھے سر جنہارا
کیونکہ ماں لڑکے دی پاوے کیونکر صدمے بھارے
امن سلامت لڑکا زندہ اسنے آکے پایا
آکے ماں اسدی نوں دتا ہاتف خبر سناوے
منہ بگھیاڑوں تاں ایہ لڑکا امن امان بچایا
بیشک اس فرزند تیرے نوں ناسر بھیڑ کے کھاندا
اجر سخاوت ایس طرح دا آکھے سرجنہارا
راضی کرے جو مسکیناں نوں نیک جزائیں پاوے
ایہ سبب جدائی بنیاں یعقوبے تے جالوں
تاکہ رب یعقوبؑ نبی نوں گھتی سخت جدائی

دربیان فراق یعقوب

کہیا نبی یعقوبؑ نے پتراں نوں مینوں سَل فراق دا لایا جے چار
میری شمع نوں بجھیو تساں جاکے کاہنوں مار کے پھوک بجھایا جے چار
مینوں گھڑی نہیں چین آرام اوتاں میر بابدا حشر تپایا جے چار
میرے یوسفنوں وچ اُجاڑ جاکے کاہنوں وس بگھیاڑ دے پایا جے چار
مینوں ڈُکھیا رہن دیہو بھیر اندر گھڑی گھڑی کی مینوں اٹھا ونلے ہو
جیاں تیر تقدیر نے آن لایا پھٹے جگر نوں لُون کی لا ونلے ہو
کرتہ یوسف دا پکڑ یعقوب رُوندا چُم اکھیاں نال اُتے لُون لگا
حال یوسفا آن کے دیکھ میرا رو کے کوک دیوانگ کرلُون لگا
تیرا درد وچھوڑا نہ جھلیا جائے جیوندی جان وچ قبر دے پُون لگا
ہونلی آنکے جدوں تقدیر وارد یوسفؑ کہیں سی ایڈے سہن والا
لہو اجل بگھیاڑ اندا کویں بنیاں گودی نبی یعقوب دی بہن والا
اکھیں میٹ کے یوسفؑ دا کچی نقشہ درد نال یعقوبؑ پوکاریا اے
وچھڑ جان تیرے مینوں یوسفا اندے سینے ہجر دا تیر چا ماریا اے
مشکل بنی کیکوں تیری جان اُتے خبرے کویں توں دکھ سہاریا اے
مینوں جام جدائی دا پیا بیٹاں میرا نزع دا وقت ہُن آرہیا اے
مینوں آپیا جاندا تاں منگیاں مئی بھایاناں میں کھیڈ شکار آوداں
مینوں گلی نہ کھولکے دسیوئی بڈھے باپ نوں رو کے مار آوداں
کے عاشق پروانے نوں پچھیا سی جیکے شمع تے مزہ کی پاوناں ایں
تیرے نال کی شمع پیار کردی جس تے اپنی جان گواوناں ایں
جلدی شمع تے آنکے جان جالیں ایڈی کیوں تکلیف اٹھاوناں ایں

ہو کے مست الست توں شمع اُتے اپنی جندڑی گھول گھماونا ئیں
اگوں کہیا پروانے نے سُن میاں جانیں کی توں عشق افسانیاں نوں
اسیں عاشق تے شمع معشوق ساڈی تائیں مائیے تیر نشانیاں نوں
جلکے مرن دا مزہ نہ مول کوئی جلیئے ملن دا راہ دکھلا وےنے لوں
اسیں کُن شے روز دے مرے ہوئے آئیے شمع تک لاش لوچاونے نوں
کریئے اسیں مشقتاں جلن خاطر چاہیئے اسیں نہ پیونے کھاونے نوں
اسیں نا اُمید ہاں زندگی توں تے تیار ہاں جان جلاونے نوں
جلدی شمع نوں ویکھ قربان ہوئے ایہو خاص پچھان پروانیاں دی
صرف ایسے طریقے تے اسیں قائل گل بڑی مشہور زمانیاں دی

جنگل وچہ دوسرے دن یعقوبؑ دا جانا

جاں دوجا دن خیریں چڑھیا سورج چمک وکھلی
درد فراق یوسف دا اہنوں وِل وِل تیر مریندا
آخر اُٹھکے جند بھیانے جنگل طرف سدھایا
ہتھ وچہ اوہ یوسف دا کرتہ خون آلودہ پھڑیا
چڑھکے اوس پہاڑی اُتے رووے درداں بھریا
اے جنگلوچہ وسن والیو اے درند حیوانوں
نہیں سی لائق تو ہاڈ یتائیں یوسف نوں کھاجانا
ایڈی تسلاں دلیری کیتی خوف خدا بُھلایا
جدوں یعقوب نبی نے ایسی ایہ فرمان سُنایا
تساں جو میرا یوسف کھادا مار موکایا ساتوں
دورآواز جنگلوچہ پہنچا قدرت نال الٰہی
طبق زمیں دا ڈولن لگا ویکھ غمناندیاں آہیں
غشدی حالت وچوں آکے سرت یعقوب سنبھالی
پھٹیا زخم جدائی والا اک پل ٹکن نہ دیندا
وچہ ویرانے جنگل جلکے رو رو نیر وگایا
نبی یعقوبؑ خدا دا دوست اک پہاڑ چڑھیا
کل حیوان درندیاں تائیں لوبل آوازہ کریا
میری گل سنو اک آکے کردا سخن زبانوں
دیہو جواب شتابی آکے آکھے نبی ربانا
میرا یوسف ماہ کنعانی پھڑکے مار موکایا
کہکے ظلم تو ہاڈ یتائیں وسو کی ہتھ آیا
دیہو جواب شتابی مینوں میں پیا کہاں تو ہانوں
ایپر اگوں شیر درندہ دے جواب نہ کائی
چرنے گھاہ ہرنیاں چھڈے رودن گھٹ کہائی

چھم چھم رودن شیر درندے غم دے نال وچارے
لرزہ کھا کے ڈولن لگی اسدن زمیں وچاری
حیرت اندر ندیاں نالے ٹھاٹھ نہ مارن ڈر دے
دکھ درخت سبھے کرمائے غم دے نال تمامی
چودہ طبقاں اندر آ کے اُن سبھے تے بھاری
نہیں یوسفنوں کھوہ وچ پایا ہویا حکم الٰہی
یوسف اگے کراں سلامی مارن والے بھائی
آیا صبر دلا نئوں مڑ کے حام خلائق تائیں
وچ اجاڑاں جنگل جھاڑاں رو رو کیتے لوکاراں
جھاڑ پہاڑ حیوان پرندے جیہڑے اگے آوے
کی ویکھے پیا اک عیالی ڈبے چارن آیا
ڈبے بھیکے پاس نبی دے ہو کے آن سلامی
یا نبی اللہ درد یوسف دا آوے جیہیں توہانوں
کرن سلام یعقوب نبی نوں نالے حال سناون
پھر یعقوب پیغمبر ربدا واپس گھر نوں آیا
کرڈتہ پھڑ یعقوب نبی نے پھر چشماں تے لایا
حاضر بیٹھے ہیسن آ کے سب فرزند پیارے
سنوں حقیقت نبی پیارا جدم ہیا سائی
سارے لڑکے حیرت اندر کھڑے ادہوں جانی
ذکر امام حسینؑ سناوے ہیا نبی ربانا
اے بابل جی وچ مصیبت ہاسا کیونکر آیا
حضرت آکھے کرڈتے وچوں دسے مکر توہاڈا
جیکر خون یوسف دا ہوندا لگا کرڈتے تائیں

ایسی حب رسولاں سندی کہن کوئی دم ملے
کوئی چرند پرند نہ بولے خلیل بچی بھاری
ویکھ جلالت ڈولیا انبر پربت تھر تھر کردے
جیکوں رنگ شہزادے دا ہوئے روز صبح تے شامیں
ہاتف نے خوشخبری دتی موجب حکم غفاری
اساں یوسفنوں ہے چا بخشی ملک مصر دی شاہی
تاں ہر چیزاں صبر لیایاں موجب حکم الٰہی
اگے حال یعقوبؑ نبی دا آکھ لشکر سنائیں
کہنے ڈٹھا یوسف تائیں آکھے نال پیاراں
دسو یوسف ویکھیا کہنے ہر اک نوں فرماوے
نبی یعقوب ابنا ندے ڈولے جدوں وصلین اٹھایا
آہیں مار سناون لگے حال احوال تمامی
قسم خدا دی کھاون پیون کجھ نہ بھاوے سانوں
درد فراقوں ہنجو کیرن رو رو نیر وگاون
آ بیٹھا سی جتھے یوسف بھایاں نال رلایا
اپن چیتی یعقوبے نوں ڈاہڈا ہاسا آیا
ڈر دا کوئی پاک نبی دے اگے دم نہ مارے
دند مبارک ظاہر چمکے آن دتی روشنائی
ایہہ بجھ نہ سکن ایہہ گل حکمت کیا ربانی
کول کھلوکے پچھن لگا لڑکا اک سیانا
تاں پھر حال یعقوبؑ نبی نے سارا کھول سنایا
یوسفنوں بگھیاڑاں کھادا دل نہیں مندا ساڈا
خوشبو آوندی اسدی یوچوں جھوٹھ ابدی یوچہ نامیں

بدن یوسفدا خوشبو بھریا جلوہ پیندا نوروں
میرا دلبر یوسف سوہنا جس گلیوں لنگھ جاوے
ایہ رت جو کرڑتے لتی لگی ایہ یوسفدی ناہیں
ہووے جرم ثبوت تساتے ایہ گل آکھ سناوے
جس بگھیاڑ یوسفنوں کھادا کرڑتہ پاٹیا ناہیں
یوسفؑ نالوں کیوں کرڑتے دا ادب زیادہ ہویا
بدن یوسفدا جینے پھڑکے کیتا لیراں لیراں
گلدا کرڑتہ امن سلامت کیکوں بچدا ساہی
بس ایہ مکر فریب توہاڈا مینوں نظری آیا
غیراں اتے تہمت لاکے آپ بنو سچیارے
اپنا عیب دوجے سر ملکے مینوں دیہو تسلی
سلاے بھائی حسرت کرنے ہن کی بات بتایئے
نبی کہیا بے ایس جرم دی تسیں خلاصی چاہو
میں دریافت کراں اپنے اس ماریا ہوسی
راضی ہوکے صاحبزادے لگے کرن صلاحیں
چلو چلئے جنگل وچوں پھڑ بگھیاڑ لیایئے
جیکر اوہدی کرڑتہ پھڑکے کرئے لیراں لیراں
راضی ہوکے صاحبزادے جنگل طرف سدھائے
سنا پیا ہیسی اک جاگہ اک بگھیاڑ نمانا
جا پھڑ لیو نے اسدیتا ئیں گھیر چو فیریوں بھائی
کھکے قید لیاندا اسنوں باجھ گناہ تقصیر دن
چھوڑ بنا کے ہسدیتا ئیں پاس یعقوب لیاندا
جیسنے پھڑکے غائب کیتا سوہنا چن نورانی

جیکر خون یوسفدا ہوندا خوشبو دیندا لوہوں
دن سارا پھر اوس گلی تھیں خوشبو جنت آوے
اسکا میں میں ہیسا بیٹا کہندا نبی اٹھائیں
چور تسیں یوسفدے دسو ایہ حضرت فرماوے
کرڑتہ اوس عزیز بچاتا دسو گل اساہیں
کرڑتہ ثابت یوسف میرا منہ تھیں دے ہویا
کرڑتہ کویں بچالیا اینے ہائے میریاں تقدیراں
بدن یوسفدا کھالیا سارا بات تعجب آہی
اجناں جبن میری دے اتے بے جے ظلم کمایا
بہیت معلوم توہاڈا ہویا آکھیا نبی سوہارے
ملے یوسفدے وچھوڑے جان میری ہن چلی
باپ پیارے اگے اپنا کی اعتبار جمایئے
جینے ساڈا یوسف ماریا پھڑکے جلد لیاؤ
انشاء اللہ آپ بتاوے حاضر جلدوں کھلوسی
کرڑتہ پاٹن دا نہ چیتا آیا اینے تائیں
بابل کولوں ایس جرم دی جلد خلاصی پایئے
بے اعتباری پھیر نہ ہوندی جے کردے تدبیراں
ڈھونڈن شیر پلنگاں تائیں جنگل بھالن آئے
گھنے جنگل دے اندر ہیسی سنتا ملی نکلا نا
توں بتے یوسفؑ ماریا ساڈا ناحق تہمت لائی
اوہ بگھیاڑ نمانا ہاجو گھر گیا سی تقدیراں
رو رو خلقت آکھن لگی ایہ اوہ ظالم جانور
رہن دتی اک کرڑتہ گل دا ویکھن لئی نشانی

ہر کوئی آکھے مارو اہنوں دیر نہ لائیو کائی
طوبےٰ اڑکھ بہشتی نالوں توڑ دتی اس ڈالی
ہر کوئی دیکھن آوے اہنوں آکھن پکڑ لیاندا
خونی ظالم پکڑا نیا نڈا بے ترس رزالہ
جس کنعانی دیوا پھٹ کے اصلوں پکڑ بجھایا
ہر کوئی آکھے اس موذی نوں قتل کرو تلواروں
جینے جگر یعقوبؑ نبی دے ماری سخت کٹاری
اس بگھیاڑ نمانے اُتے وقت خدا لئے آندا
عزرائیل پھڑے جیویں آکے عاصی اوگنہارا
کہن اپیل اہناں ندی کر دا جہڑا ہون گناہی
آ فرزنداں حاضر کیتا جاں اس ناہر تائیں
لسنے تیرا یوسف کھادا ساریں آکھ سنایا
ہے افسوس سلام جنہاں نوں کرن ملائک نوری
حاضر کر بگھیاڑ کھلارن جاں فرزند پیارے
کہے یعقوبؑ وہ بندے ظالم توں کی کار کمائی
جاں یوسف نوں کھاون لگوں خوف نہ آیا تینوں
کی توں میرے یوسفؑ اُتے ظلم کمایا بھارا
نہ توں خوف خدا دا کیتا شرم نہ کیتی میری
کیوں توں چند نورانی تائیں کھاون کارن دھایا
اے بگھیاڑا کیوں توں بولیں آستانہ کھیوا
اے بے ادب کمینے ظالم تینوں خبر نہ کائی
توں اجاڑ کیتا گھر میرا اے ظالم ہتھیارے
روز حشر نوں جاں جنہاں بے فرمان رسولاں

شمع نورانی ابراہیمیؑ جینے آن بجھائی
مارو اسنوں مارو اسنوں اس کی صورت ڈھالی
ہائے افسوس جو اسحٰق والا ذکر نہ کیتا جاندا
بدر منیر جنہے پھڑ دکھا سوہنیاں زلفاں والا
جینے نبی پیارے اُتے ایڈا ظلم کمایا
جس کنعان شہر دلیل گالیں کیتی سبھ بازاروں
مارو اہنوں مارو اہنوں آکھے خلقت ساری
ناحق پھڑ کے اسدے تائیں کر کے چور لیاندا
پھڑ اسنوں سر کالے ڈھوٹے کون کہے چھٹکارا
آن وچارا اوگنہارا رو ... مارے آہیں
کہن یعقوب نبی نوں آکے ایہی سخت گناہیں
... ویکھ یعقوبؑ نبی نوں جوش دلے وچ آیا
اہنا نوں بگھیاڑاں کھادا کر کے چھپی چوری
دیکھ یعقوب نبی دے دل نوں رگ بھر تے بھکدے
اے ظالم توں میرے گھر دی پھڑ کے شمع بجھائی
جیوندی جانے وچ قبر دے کیوں پھڑ پایا مینوں
ہائے یوسف دے کھاون والا توں کی کیتا کارا
توں یوسف کر ٹکڑے کھادا کر کے ایڈ دلیری
تینوں پتہ نہ روکے مرسی ابدا باپ نمانا
ابراہیمؑ اسحاقؑ نبی دا تھوں گل کیتا دیوا
بچہ بابت سقلے حلق تے چاڑن چھری چلائی
مینوں اے پچھلی عمرے دکھ لو بیٹے بھارے
رہسن دائم دوزخ اندر روے جھولاں

دیوے رب تو ہانوں گوشت ہر دم نت نوالے
تازہ بتازہ روزی دیکے رب تو ہانوں پالے

اپنی روزی کھا بگھیاڑا نہ کیتا شکرانہ
توں بے ادب سوالاں نبیاں ہو بیعبر دیوانہ

اے ظالم توں آکے مینوں فاقبول عرض سناندوں
ساری عمرا تازہ گوشت توں میرتیں کھاندوں

توں یوسفنوں پھڑکے کھا بدا حاصل کس مقصودوں
تے لیندی جان یوسف دی ذبکی ہوگ وجودوں

نرے لینکے یوسف تائیں توں کیکوں پھڑ کھایا
باپ یعقوب یوسف دے اُتے ایہ توں ظلم کمایا

توں یوسف دے نازک بدنوں پھیڑ پھیڑ چڑوے لاہے
اے بگھیاڑا دس شتابی کیکوں مُکھ پرچائے

توں نہ جاتی قدر سجندی اوہ قندیل نورانی
کیوں توں مار مکایا پھڑکے میرا دلبر جانی

گذریا کیکوں وقت نزعدا اوپر یار پیارے
نال ایمان جہانوں ٹریاں کہیا نبی سوہارے

کی کجھ یوسف جاندیاں کیتا سخن زبانوں
خاتمہ خیر اخیری ہویا آسرا الیس جہانوں

درد فراقوں تھر تھر کنبے نبی یعقوب ربانا
سر سٹ اگے کھڑا ہویاسی اوہ بگھیاڑ نمانا

کہے یعقوب مکر بگھیاڑا تینوں پکڑ مریساں
مینوں یوسف بتھ نہ اوناں میں نہ ظلم کریساں

جے توں میرا یوسف کھادا تینوں بدلہ پاویں
روز حشر نوں مولا اگے آپے پکڑیا جاویں

میں سزا نہیں دیندا تینوں اے ظالم بگھیاڑا
توں یوسف دے ماں وا لا کیتا ہے کم ماڑا

واقعہ جے میں حق تیرے وچ بری دعا فرماواں
بھج جاہواں میں تیرے تائیں اللہ نوں کرواواں

اسپر بری دعا نہیں کرواں تیرے حق کائی
آپے تیتھوں بدلہ لیسی واحد ذات الہٰی

ساڈا بدلے رب تیتھوں نبی یعقوب سناوے
ایڈا جگرا ہے نبیاں دا ذکر نہ کیتا جاوے

پیش کیتا بگھیاڑ جو ہیسی کہہ کے چور لوکائی
بری دعا نہ پاک نبی نے ہرگز سی فرمائی

ہوکے ماپچودے ہوندا پھڑکے قتل کریندا
بے تقصیرے تا ہر تائیں اوسیوقت مریندا

اسپر دوں پاک نبی نوں آکے بھائیں بلیاں
چھم چھم ہنجوں جاری ہویاں ہرگز رہن نہ ولیاں

جگر یعقوب نبی دا پھٹیا بدلیا ہور زمانہ
اوسیلے لرزہ کھادا است زمین اسماناں

بند زبان کھلوتا باہر سخن نہ کروا کائی
جھڑکاں لعنتے رہیا مریندا ایسی نبی الہٰی

کھڑا کھلوتا باہر روے ادب کنوں شرماوے
بیشک معلم ہووے جرمی ہر کوئی دیکھن آوے

آخر رو کے عرض سناوے اوہ بگھیاڑ نمانا
یا رب میرے نال غصے ہے ایہ مقبول ربانا

دیہ توفیق الہی مینوں سچا سخن سناواں
پاک ہوواں میں ایس گناہوں تاں شگڑ یا جاواں

بیج کراں بیچ نبی اللہ نوں میری بخشش ناہیں
کریں خلاصی میری ایتھوں یا رب خالق سائیں

غصے اندر نبی اللہ دا میں ڈرنا اس گلوں
یا رب دیہ اعتبار نبی نوں میں عاجز دے دلوں

آکھ حقیقت ملک بشیر احالت کوین ہاتی
کرن لگی انصاف کسطرح واحد ذات ربانی

کیکوں عرض قبولی دینے کرکے رحم الہی
وچہ سر کاٹے جاں اس ناہر ہٹ کے عرض سنائی

اک گل مینوں ایس جگہ تے آگئی یاد ضروری
استوں اگے پھیر کراں گا گل یوسف دی لوری

میں اصحاب رومی دا قصہ ایتھے آکھ سناواں
اس تھیں بعد ناہر دیں گلاں نال یعقوب سناواں

قصہ صحابہ رومی
حضرت زیدؓ تے خبیبؓ
بطرز۔ کوراڑا چھند

اول تعریف ربدی سناوتاں
جنہے بیڑا ساسیاندا پار لاوتاں

پھیر اک قصہ نواں میں بنادیاں
بھایاں اگے تحفہ آنکے دکا دیاں

جدوں نبی پاک سی مدینے آونکلے
یار اصحاب سی اداسی پاونکلے

رومی اصحاب اک پچھے گیا
نبی نوں بغیر آہدا دل ڈھیہ گیا

جھلن جدایاں عاشقاں نوں مندیاں
کافراں نے اُتے لائیاں پابندیاں

نبی دا فراق سینے سل ماردا
ہنڈیاں جدایاں دل نہیں سہاردا

شمع پروانیاندی جرمشال سی
اونویں گل نبی دے اصحاباں نال سی

حضرت خبیبؓ رومی سی ایہ چاہندا
نبی دا وچھوڑا جھلیا نہیں جاوندا

آکھدا آبال نبی دے پیار دا
چلئے مدینے نوں ارادہ دھاریا

مال اسباب اوٹھ تے لدا لیا
آنکے مدینے والے راہے پالیا

لوکے کہندا ایہ صلاح پکاوندے
مارنا خبیبؓ رومی نوں سی چاہوندے

دوڑ کے خناب ابناں گھیرا پالیا
رومی اصحاب اوٹھ نوں بٹھا لیا

تیر تے کمان اپنا اٹھا وندا
کافراں نوں مونہوں بولکے سنا وندا

مینوں صحابہ نبیؐ دی مدینے چلیا
تساں کس واسطے مینوں گھیرا ملیا

جیتاں خواہش رکھو نہ مال کھسنی
پھیر لوو تو نیں نہ ایتھے تنگ ہوندی

لیلو زر مال اتھیں میں پھڑاوناں
دل تے خیال ذرا نہیں لیاوناں

اگے پچھے جیتاں چھیڑنی مکال جے
کرنی لڑائی تساں میرینال جے

پچھنے تیر میرے کول نیں وکھا دیاں
اینے بنلے جانوں مار کے مکادیاں

میرا تیر اک نہیں کتھا ہرے جاوناں
کر لو ویل جنگ جے مچاوناں

لڑو جے میدان وچ میں تیار جے
رومی اصحاب کیتی ایہ پکار جے

ہتھ تلوار پھڑ کے ہولار دا
ویکھیا جے کیس کویں میں اتاردا

کافراں نے پچھ خبر عتاں نہ رکھیاں
آخر آپ سوچاں تے وچاراں پکیاں

کہن لگے مڑ کے پچھا نوں چلئے
ایسنوں مدینے جانوں کاہنوں ٹھلئے

مڑ دے کفار کے نوں شتابہ سی
پہنچیا مدینے نبیؐ دا اصحاب سی

آکے جبریلؑ نبیؐ نوں سناوندا
تیرا اصحاب اک ہے جو آوندا

اوہدے حق آیت رب نے سنائی اے
شک شبہ ایہدے نہ وچ کائی اے

جس ویلے رومی اصحاب آوندا
نبیؐ پاک اگوں بولکے سناوندا

واہ یار میریا توں سودا لالیا
رب راضی کر کے توں شان پالیا

آیت رب تیرے حق جو اتاردا
نکلے نتیجہ نبیؐ دے پیار دا

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ ۔
وَاللّٰهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ۝

مکے وچ واپس جانا کفاراں دا!

جدوں پچھاں اوتھوں مڑ گئے کفار سی　　حال کیتا جا کے اپناں تے اظہار سی

اک مائی کافرا سی مکے شہر دی　　گل میں سناواں آپ دے رنج ویر دی

اہدا پت جنگ وچ خبیبؓ ماریا　　اپنے ویر لین دا ارادہ دھاریا

اوس مائی کیتا بولکے اعلان سی　　شہر دیاں لوکاں سنیاں بیان سی

جیہڑا اینوں جانوں مار کے مکائیگا　　ایتھے لاش جو خبیبؓ دی لیائیگا

لاش نال ایتھوں سونا لیلے تولکے　　مائی نے اعلان کیتا سی ایہ بولکے

رلکے کفار ایہ صلاح پکاوندے　　ست جنے کیتوں ملیتے آوندے

نبیؐ اگے جاکے عرضاں گذاریاں　　سدگلاں اساں چھڈیاں ساریاں

اساں اسلام کیتا ہے قبول جی　　گھلو اصحابیاں نوں یا رسولؐ جی

سانوں اسلام اوہ سکھون چلکے　　ایسے گلوں آئے تکلیف جھلکے

وچوں کفروں اوتوں نیکو کار سی　　دھوکے باز لوڑوں لیکے ایہ کفار سی

نبیؐ صاحب نہیں سی بھیت نوں پچھانیا　　بیبیاں اصحاب دل وچ ٹھانیاں

نبیؐ پاک سنکے نہ دیر لاوندے　　دساں اصحابیاں نوں ایہ سناوندے

بولکے شتاب آکھیا حضورؐ نے　　دس اصحاب گھلنے ضرور نے

دین اسلام اوتھے جا سکھاونا　　فیض ایس گل دا ضرور پاونا

زیدؓ تے خبیبؓ عبداللہؓ آوندا　　عاصمؓ نوں حاکم بنایا جاوندا

دس اصحاب ست اوہ کفار نے　　جھٹ پٹ ہوئے کے نوں تیار نے

دھوکے نال جاکے کافر لیائے سن　　راہ دے وچ اہناں آدمی لکائے سن

نبیؐ دے اصحاباں بھیت نہ اوہ پایا سی　　جدوں اوہ نشان کافراں دا آیا سی

چیک ماری کافراں اوتھے بھجکے　　دو سو بندہ نکل کے پیندا بھجکے

اوہناں وڈے عاصمؓ دھیان ماریا　　ساتھیاں نوں موتھوں بولکے پکاریا

جلدی پہاڑ اُتے چڑھ جا دیئے
اہناں کولوں جان اپنی بچا دیئے

چھیتی نال اوہ چڑھ گئے پہاڑ نوں
ویکھ اصحابی چڑھ گئے پہاڑ نوں

آکھدے کفار دھوکا نہ کماویئے
آ کے پہاڑوں کے شہر جا ویئے

عاصمؓ کہیا کے میں نہیں جاوناں
نہیں اعتبار اہناں تے لیاوناں

کافراں نے کیتی شروع چا لڑائی سی
جنگلاں دے وچ دھوڑ چا دھمائی سی

کافر جو گھیرے گھیرا آکے پاوندے
بارش دے وانگ تیر سی چلاوندے

عاصمؓ نوں سینے وچ لگا تیر جے
ڈگیا پہاڑ اُتے اوہ اخیر جے

عاصمؓ دعائیں منگیاں سی رب تے
مالکا توں رحمتاں کماویں سب تے

کافراں توں میری لاشنوں بچاوناں
ایتناں احسان میرے تے کماوناں

پنج اصحاب ہو شہید جاوندے
زیدؓ تے خبیبؓ تیر پئے چلاوندے

لاشاں نوں اٹھاؤ آکھدے کفار نے
زیدؓ تے خبیبؓ بیٹھے وار دے وارنے

ڈھیوں بےشمار اوس تھاں تے آوندے
کافراں نوں لڑ لڑ کے بھجاوندے

عاصمؓ دی لاش جنتیں پہچائی گئی
سنداں ثبوت گل ایہ سنائی گئی

زیدؓ تے خبیبؓ دوویں پھڑے جاوندے
قید کر دوہاں نوں کے چہ لیاوندے

کافراں نے ڈونڈیاں پٹایاں بجا کے
قیدی اسیں ویچنے خرید و آکے

ابوسفیان زیدؓ نوں خرید دا
ماریا سی زیدؓ باپ جو پلید دا

شہروں باہر لے گئے زیدؓ نوں کفار سی
سولی تے چڑھا کے اہنوں دینے مار سی

ابوسفیان زیدؓ نوں پوکاریا
تیری جاگہ نبی پاک جاوے ماریا

چھیتی نال زیدؓ نے سنایا بولکے
سنی گلاں میریاں توں کن کھولکے

نبی صاحب تائیں کنڈا جاوے ماریا
اوہ بھی دکھ میتھوں جائے نہ سہاریا

تیرے جہے کمینے کی نبی نوں جاندے
تنبو نت رہن کبر دے تاندے

توں کی جان سکیں نبیاں دے شان نوں
جس شافعی ہونا محشری میدان نوں

حارث نوں جنگ وچ خبیبؓ ماریا
اہدے پُت آکے سوچیا وچاریا

کیں نہ ہن لواں میں مُراسنے ویر نوں
ٹُل دیکھے بیڑیاں چا لاوے پیر نوں

چند دن اپنے قید چہ رکھایا سی
پھیر مار دینا آپنے دلوں چاہیا سی

حارث دا پتر ظلم ایہ کماوندا
روٹی پانی نہیں سی اوسنوں کھواوندا

حارث دی بیٹی سی بھار نوں لوندی
ربدا نہ خوف لنگھے تیرے کولدی

دُکھ توں پچاویں ایس نیکوکار نوں
سراں تے اٹھاویں توں گناہ دے بھار نوں

تیسرا جاں دن ہویا سی لیاندیاں
قید وچہ ڈٹھا اہنوں پھل کھاندیاں

اکدن خوشہ ایستوں میں منگیا
ایسنے پھڑایا سی ذرا نہ سنگیا

پُت میرا چھوٹا گیا ایدے کول سی
پٹ تے بٹھایا ایسنے اڈول سی

سوچیا میں مار دیگا جانوں ایسنوں
سنیاں خبیبؓ میرے جاں کلنیں نوں

میرے وَلّے ویکھ کے خبیبؓ بولدا
تیرا بھیں کا سنوں کلیجہ ڈولدا

اسیں کار ایسی کردے نہیں کاونلے
بچیاں نلے آتے وار نہیں چلاوندے

مومناں دا کم ناہیں بھل جاوناں
دھوکا تے فریب کدے نہیں کماوناں

چھڈدے خبیبؓ نوں نجات پائینگا
اہنوں سولی چا چڑھکے توں کی پائینگا

بھیں تاں بہتیرا زور سی لگاوندی
بھائی دے پسند گل نہیں سی آوندی

لیگئے شہروں باہر جڑکے کفار سی
سولی تے چڑھون واسطے تیار سی

آکھدے خبیبؓ نوں کی دل چاہوندا
حارث دا پت بولکے سناوندا

آکھدا خبیبؓ گھڑی کو چھڈائیں چار
اتنا احسان سر تے چڑھائیں چا

جانا ہور نہیں میں کتے نیڑے دور جے
آخری دوگانہ پڑھنا ضرور ہے

موت سی قریب ویلا جانے بیتیا
چھڈیا کفاراں نے دوگانہ نیتیا

پڑھکے دوگانہ پچھہ سی اٹھاوندا
ربنوں خبیبؓ عرض ایہ سناوندا

کجھ پرواہ نہیں موا!نیوں جاندی
مراں بھاویں جیہاں لوڑ ہے ایماندی

حال میرا نبی پاک نوں وکھاوناں
آخری سلام میرا چا پچاوناں

حارث دا پت سولی تے چڑھاوندا
نیزہ اک سینے وچدی لنگھاوندا

جدوں خبیبؓ جس طرح اٹھایا سی
ٹنگی ہوئی لاش سولی تے وسائی اے
سب اصحاب نبی جیہڑے لے لاہوندا
زیدؓ تے خبیبؓ ہوگئے شہید جے
جا کے اوہدی لاش چک کے لیاوٗنی
جیہڑا اوہدی لاش کیہڑا لیا ئیگا
ہو پیا تیار سی زبیرؓ سن کے
راتو رات گئے ول سی اوہ دہاوندے
جا کے ویکھے پوچھدے اوہ ادھی رات سی
سولی دے دوالے پہرہ سی لگاوندے
اوہناں کولوں خوف نہ زبیرؓ کھاوندا
چالی دن لاش لٹکائی جاوندی
گھوڑے اتے لاش لدکے لیاوندے
جدوں اوہناں ویکھے سی زبیرؓ تکیا
شاباش جوانوں زور لاؤ اپنا
لاش چا خبیبؓ دی زمیں تے لاہوندا
آجاؤ جنہے جان اپنی گواونی
جھٹ پٹ زمیں لاش نوں چھپا لیا
تہن لاش نہیں اوہ ساڈے ہتھ آوندی
کافراں دا ٹولا سی کھپیا تنوں ٹولوندا
آکے جبریلؑ نبی نوں سنایا سی
سارے حکم کیتے نبیؐ نے پسند نے
ایس طرح رتبہ اصحاباں پا لیا او

رب نے حضور پاک نوں وکھایا سی
اوسے طرح رب نبی نوں وکھائی اے
کھول کے بیان اوہناں نوں سناوندا
زندگی دی تینوں آس تے امید جے
چھیتی نال جاؤ دیر نہیں لگاوٗنی
واقعہ اوہ جنت خدا توں پا ئیگا
نال مقداد نوں رلایا چن کے
جیہڑے دن چڑھے اوتھے تک جاوندے
بیٹھے ہوئے کافر لگا کے گھات سی
پالو پال ہتھیں سی چالی ڈاہوندے
سولی اتوں لاش جا کے سی اوہ لاہوندا
پھل وانگ پھیر خوشبوئی آوندی
ستر سوار پچھے لگ دھاوندے
بولیا زباناں رہ نہ تول سکیا
ایتھے بل آنکے تہاڈا جا پناں
ہتھ تلوار پھڑ کے بھواوندا
اگاں آوے جنہے طاقت وکھاونی
کافراں نے دل حیرتاں چہ پا لیا
سکھی لڑائی دلنوں نہیں بھاوندی
نبیؐ کول چل کے زبیرؓ آوندا
کر کے زبیرؓ کم جو جو آیا سی
جنتاں دے وچ حوراں خواہشمند نے
جنتاں دے وچ جا کے ڈیرا لا لیا

سوال زلیخا

بطرز :- عنایت کوٹھیاں دی کنگ والی سیالکوٹی

اک دن پئی زلیخا پلنگ تے ہوکے غمدیاں نڈھال
اوہدیاں گھڑی کو اکھیں لگیاں آکے بیٹھی نیندر نال
ویندا سُفنے اندر آن کے یوسف جیہی وار جمال
آہدا نور ستارا چمکدا جیکوں چمکے چند مثال
آہندے جویں مدینے ولیوندا آکے ہجروں بانگ بلالؓ
ہوئیں آٹھ زلیخا ٹھک پئی اگوں کرن جواب سوال
آہندی وچہ وچھوڑے ہوندیاں مینوں چڑھ گیا تیجا سال
میری جان لباتے سہکدی تینوں نہیں کوئی خواب خیال
مڑکے کدوں کو آکے ملیں گا وعدہ کرجا میرے نال
نہیں تاں دے جا پتے نشانیاں آپے کراں تیری بھال
یتھوں ہلیاں جاؤ نہ جدایاں
پیریں عشق نے بیڑیاں پایاں
بھائیو جس دن اندر خواب دے آیا یوسف ماہ کنعان
اگوں ویکھ زلیخا اوسنوں لیندی اکھیں نال سیان
آہندی ایہہ دلبر جاپدا جس نے لایا تیر نشان
آکھے سوہنی صورت والیا تیتھوں جاواں میں قربان
پہلوں دس شتابی لوکلے تیرا کیہڑا تھاں مکان
جاپیں کوئی فرشتہ جنتی یا ہیں دنیا وا انسان
ہیں توں صوبہ کیہڑے ملک دا مینوں ایہہ بھی دس بیان
تیریاں کتھے تخت نشینیاں ہیں توں کتھوں دا سلطان

ہن میں ساریاں گلاں پچھ کے تینوں پھیر دیاں گی جان
مینوں وچ غماں دے روندیاں چڑھیا تیجا سال پچھان

قسم ربدی اے سوہنیاں وے تینوں
جاویں دسکے نشان کوئی مینوں

اکس بول نہ کوئی بولیا حضرت یوسف ماہ منیر
اوتھے اینج کھلوتا آن کے جیکوں کاغذ دی تصویر
کہندی پھیر زلیخا بول کے ایہ گل تیجی وار اخیر
کیوں پیا سینے اندر آن کے مینوں پُرپُڑ لونائیں تیر
ہاں میں قیدن تیرے عشق دی ہو گئی باجھ گناہ تقصیر
بیہیا جھل نہ سکے بیڑیاں میرا نازک جیہا سریر
ویکھیں روز حشر نوں چل کے ہوداں تیری دامن گیر
میرا نہیں کتھا ہرسے جاوناں وگیا ایہہ چشماں دا نیر

شالا جیویں تے جوانیاں مانے
جنہوں لگے اوہا سوہنیاں جانے

اوتھے حضرت یوسف بول کے دیندا ایہہ جواب سناء
آہندا ہاں میں پتلا خاک دا دتا مولا رنگ چڑھا
تانے شکل جہانوں وکھری کیتی مینوں رب عطا
جیتوں چاہویں ملنا اساں نوں مل بہیں وچ مصر دے آ
ہاں میں شہر مصر دا بادشاہ دتا ایس طرح فرما
ہو گئے تیوں میں وارث حقدے نہ کوئی اہدے وچ خطا
ہن توں وعدہ کر لے اپنا جیہڑا دیویں توڑ پہنچا
آپے میل خدا وند کرے گا نہ توں دل وچ فکر لیا
ہن توں کوئی دن ایتھے بیٹھ کے اپنا صبر دا وقت لنگھا

تینوں پھیر مراداں ملنیاں وتا سخن اخیر سناء
جہات آن کے پیارے جدوں پائی
خوابوں ہس کے زلیخا آکھی مائی

حاجیاں دی آپس وچہ گل بات

مولوی عمر دین نے ملک بشیر احمد دی بنی ہوئی تے چھپی ہوئی یوسف دی کتاب بڑی خوش الحان تے سریلی آواز نال سنائی تے سارے حاجی ملک بشیر دی یوسف علیہ السلام دی کتاب سن کے بہت خوش ہوئے خوش کیوں نہ ہندے! ایہ کتاب بڑی سوادی، مزیدار تے بڑی اچھی کتاب اے جس نوں پڑھن تے سنن والے مست ہو جاندے نے۔
ساریاں حاجیاں نے ایس کتاب دی بڑی تعریف کیتی تے کہیا۔ ملک بشیر احمد نے یوسف علیہ السلام دی کتاب بڑی اچھی تے دلچسپ بنائی اے۔ خدا نے سانوں امن امان دے نال تے خیریں مہریں حج تے زیارت دے بعد پاکستان لے آندے تے اسیں ملک بشیر احمد دی بنی ہوئی یوسف دی کتاب ضرور خریداں گے۔ مولوی عمر دین نے کہیا یارو۔ اجکل کتاباں وچہ بھی بڑا دھوکا ہو رہیا اے بعضے شاعر نکمیاں جیہیاں تے بے سوادیاں کتاباں بنا ندے سنے۔ شعر او بنا ندے اصلوں پھکے تے بے سوادے ہندے نے تے دوکاندار ایہہ سمجھدا اے کہ ایہہ کتاب میتھوں نہیں وک سکدی تے فیر اوہ کی استادی رکھاوندا اے کہ ایہو جیہیاں کتاباں نوں دھوکے نال ویچن دی خاطر اُتے ناں ملک بشیر احمد دی کسے چنگی جیہی تے چالو کتاب دا رکھ دیندا اے۔ کئی بھرا صرف ناں دے دھوکے نہیں سمجھ دے تے نقلی کتاب خرید لیندے نے۔ جدوں گھر آ کے اوہ کتاب پڑھ کے ویکھدے نے تے فیر معلوم ہندا اے کہ سونے دی تھاں تے پتل خرید لیائے سنے۔ اوس ویلے پچھتایاں کجھ نہیں بن دا۔ جدوں پیسے پٹ

کے گھر آ جاندے نے۔ ایس واسطے تسی جدوں وی کوئی کتاب خریدو۔ بھاویں اوہ "چراغ ہدایت" ہووے یا "چراغ محمدی" "ملکے دا میلہ" ہووے یا "مدینے دے موتی" بھون یا "ہاسے دی پٹاری" ہووے۔ الغرض خواہ کوئی کتاب خریدو۔ اُنوں چنگی طرح نال پڑھ کے۔ دیکھ کے۔ پھول کے۔ ٹھوک وجا کے۔ پرکھ کے دیکھ لؤ کہ ایہہ کتاب ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دی چھپی ہوئی ہووے۔ ملک بشیر احمد دی چھپی ہوئی ہر کتاب دے اُتے پتہ لکھیا ہویا اے۔ ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور۔ جس کتاب تے ملک بشیر احمد دا ناں تے کشمیری بازار دا پتہ چھپیا ہویا ہووے اوہ کتاب خریدو گے تاں اصلی ہووے گی۔ جے کتاب تے کسے دوسرے دوکاندار دا پتہ ہووے گا تے اوہ نقلی ہووے گی۔

اک حاجی نے کہیا۔ مولوی صاحب چنگا کیتا جے۔ ساری گل چنگی طرح نال سمجھا دتی جے۔ نہیں تاں اسیں پنڈاں دے وچ قرآن تے کتاباں دی پھیری کر کے ویچن والیاں کولوں نقلی کتاباں ای خرید لیندے۔ مولوی عمر دین نے جواب دتا۔ جے تسیں لوک پنڈاں وچ پھیری کر کے کتاباں ویچن والیاں یا منڈی وچ کتاباں ویچن والے دوکانداراں کولوں ملک بشیر احمد دیاں چھپیاں ہویاں اصلی کتاباں منگو گے تے نقلی کتاباں نہ خریدو گے۔ تے پھیر اوہ اگوں توں ملک بشیر احمد دیاں اصلی کتاباں ضرور منگوا کے رکھن گے۔

اک بندے نے پچھیا۔ مولوی جی۔ جے کسے دوکاندار تے پھیری والے کولوں ملک بشیر احمد دیاں چھپیاں ہوئیاں کتاباں نہ ملن تے پھیر کی کریئے؟

مولوی عمر دین نے کہیا۔ پھیر تسی اک خط لے کے تے جس جس کتاب دی تہانوں ضرورت ہووے اوہناں دے ناں تے اپنا پورا پتہ صاف صاف لکھ کے ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور دے پتے تے بھیج دیو۔ تے کتاباں تہانوں گھر بیٹھیاں ای مل جان گیاں۔ تے قیمت ڈاکیہ تہاتھوں لے کے لاہور بھیج دیوے گا۔

اک حاجی نے ایہہ گل سن کے کہیا۔ ایہہ گل تاں بہت اچھی اے اگوں توں ویں ایسے طرح خط لکھ کے ای کتاباں ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور کولوں منگوا لواں گے۔

حاجیاں دا جہاز عدن دی بندرگاہ تے پہنچ گیا

ایسے طرح آپس وچ گلاں باتاں کردیاں وقت گزر دا گیا تے حاجیاں دا جہاز عدن دی بندرگاہ تے پہنچ گیا۔

کجھ دیر جہاز ایتھے لنگر انداز رہیا۔ عدن دی بندرگاہ بڑی رونق والی اے ایتھے ضرورت دی ہر اک چیز تے پھل فروٹ وغیرہ سب کجھ مل جاندا اے۔ حاجیاں نے کھان پین والیاں چیزاں خریدیاں تے پھیر جہاز چل پیا۔

جہاز یلملم پہنچ گیا

جدوں جہاز یلملم پہنچیا تے جہاز نے احرام دی تیاری دی سیٹی وجائی سارے حاجی احرام بنھن دیاں تیاریاں کرن لگ پئے۔ ایس مقام توں پاکستان دے حاجیاں نوں احرام بنھنا فرض ہو جاندا اے۔ حاجی نہاتے دھوتے۔ پاک صاف ہوئے۔ اینے چر نوں جہاز نے دوسرا وسل وجایا تے حاجیاں نے احرام بنھ لئے۔ ایس مقام تے حاجیاں نے حج دا پہلا فرض ادا کیتا۔

جہاز ٹر دا گیا تے آخر عرب دی مشہور بندرگاہ جدے پہنچ گیا۔ جدوں جہاز جدے دی بندرگاہ تے پہنچیا تے حاجیاں نے نعرے لائے تے خوشیاں منائیاں لوکاں نوں سامان سمیٹن تے جہاز توں اترن دے واسطے افراتفری پے گئی۔ ہر آدمی اپنے اپنے سامان تے ساتھیاں نوں نال لے کے پہلے اترن دی کوشش کرن لگا مولوی عمر دین نے اپنے ساتھی حاجیاں نوں کہیا۔ سانوں کوئی کاہلی نہیں کرنی چاہیدی۔ جتھے اینے دن گزارے نے اوتھے گھنٹہ ادھا گھنٹہ ہور سہی اسی تاں آرام تے تسلی نال اتراں گے۔ ہاں تسی اینا کم ضرور کر لوؤ کہ اپنا اپنا سامان ویکھ بھال کے اک تھاں تے تسلی نال جمع کر لوؤ تے نگ گن لوؤ۔ ساریاں ساتھیاں

نے ایسے طرح ای عمل کیتا تے اسی سارے بڑے مزے وچ رہے۔ لوکاں نوں تاں آپو اپنی پئی رہی۔ کسے دی کوئی شے رہ گئی تے کوئی کجھ بھُل گیا۔ پر اسی آرام وچ رہے۔ جدوں بھیڑ گھٹ گئی تے دھکم دھکا ختم ہویا تے اساں مزدوراں نوں سامان چکایا تے کشتیاں تے رکھایا۔ ساریاں جنیاں نے اپنے اپنے سامان دے نگ گن لئے سان تے مزدوراں دے ناں وی لکھ لئے سن۔ آخر اسی وی کشتیاں تے بیٹھ کے کنارے پہنچے تے جدے دی بندرگاہ تے عرب دی پاک زمین تے بسم اللہ پڑھ کے قدم دھریا۔ پھیر اوتھوں اسی دفتر دے وچ گئے۔ انہاں نے معلم دا ناں پچھیا۔ اوس توں اگے دوسرے چھپر ہیٹھاں کئی آدمی کرسیاں تے بیٹھے ہوئے سان۔ انہاں نے وی معلم دا ناں پچھیا۔ معلم دا آدمی ساڈے نال ہوگیا تے ساڈے نال لے کے کشتیاں تک گیا۔ اساں اپنا اپنا سامان پچھان کے وصول کیتا تے پھیر چنگی تے آئے۔ اوہناں نے سامان ویکھیا بھالیا۔ جس جس شے دا محصول لینا سی ساتھوں لے لیا۔ پھیر اسی اپنا سامان چکوا کے تے معلم دے وکیل نال معلم دے ڈیرے تے آگئے۔ اوس ویلے بھکھ لگی ہوئی سی۔ معلم دے نوکراں کولوں روٹی منگوا کے کھا دی۔ جدے توں کئی لوک اوٹھاں تے سوار ہو کے مکے نوں روانہ ہوئے۔ تے بعضے موٹراں تے گئے۔ اوٹھاں تے جائیے تے اک دن راہ وچ ٹھہر کے تے دوسرے دن پہنچی دا اے۔ تے موٹراں تے جائیے تے تھوڑے جہے گھنٹیاں وچ مکے پہنچ جائی دا اے۔ اسی ساریاں نے صلاح کیتی کہ موٹراں تے جائیے۔ چنانچہ اسی موٹراں تے سوار ہو کے مکے شریف پہنچ گئے۔

اگے کی ہویا؟

ایہہ سارا حال اک وکھری کتاب "معلومات حج و زیارت یعنی رہبر حجاج" وچ لکھیا گیا اے۔ جس نوں پڑھ کے پہلے پہل حج نوں جان والے سارے بھین بھائی بہت فائدہ اٹھا سکتے ہیں۔ اوس کتاب دا ناں اے "رہنمائے

مدینے دے موتی

